

**Общинска програма за
управление на отпадъците на
община Разград за периода
2021-2028 г.**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

СЪДЪРЖАНИЕ:

Списък на таблици	3
Списък на фигурите	3
Списък на карти.....	3
Списък на използвани съкращения	4
I. Въведение.....	7
II. Основни изводи от анализите на състоянието на управление на отпадъците и прогнози за количеството и състава на отпадъците за периода на действие на програмата	14
III. SWOT анализ	21
IV. Цели и приоритети	25
V. Подпрограми за постигане на целите с планове за действие към всяка подпрограма.....	26
Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци	26
Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	38
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	46
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	51
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО ...	56
Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	60
Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други	63
VI. Координация с други общински и регионални планове и програми	65
VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската/регионалната програма за управление на отпадъците	66
VIII. Приложения	68
Приложение № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ОУПО Разград.....	68
Приложение № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците,	68
Приложение № 3 – Прогнози.....	68

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2018 година.....	32
Таблица 2. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци	35
Таблица 3. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	45
Таблица 4. Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Разград за периода 2015-2020 година.....	47
Таблица 5. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци.....	49
Таблица 6. Генерирани строителни отпадъци на територията на община Разград за периода 2015-2020 година	52
Таблица 7. Генерирани строителни отпадъци на територията на община Разград за периода 2015-2020 година (съгласно данни, подадени към ИАОС)	52
Таблица 8. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.....	54
Таблица 9. Заложени цели за МРО по години	56
Таблица 10. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	59
Таблица 11. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.....	62
Таблица 12. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други	64

СПИСЪК НА ФИГУРИ

Фигура 1. Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.....	33
---	----

СПИСЪК НА КАРТИ

Карта 1. Общини-участници в РСУО – регион Разград	9
Карта 2. Географско положение община Разград	10

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БО	Битови отпадъци
БрБО	Биоразградими битови отпадъци
ВАС	Върховен административен съд
ГД ГРАО	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДБ	Държавен бюджет
ДБФП	Договор за безвъзмездна финансова помощ
ДДС	Данък добавена стойност
ДНСК	Дирекция за национален строителен контрол
ЕАОС	Европейска агенция по околна среда
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ЕЖ	Еквивалент жители
ЕК	Европейска комисия
ЕКАТТЕ	Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици в Република България
ЕО	Екологична оценка
ЕРИПЗ	Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсителите
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОВВООС	Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КЗЗ	Комисия по земеделските земи
КР	Комплексно разрешително
КФ	Кохезионен фонд
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

МРО	Масово разпространени отпадъци
МРР	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
НН	Норма на натрупване
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРР	Националната стратегия за регионално развитие
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОБ	Общински бюджет
ОВ	Отпадъчни води
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОО	Опасни отпадъци
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински план за развитие
ОС	Оценка за съвместимост
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПЕВП	Полиетилен висока плътност
ПЕНП	Полиетилен ниска плътност
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПО	Производствени отпадъци
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадък
ПОС	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.
ППЗОЗЗ	Правилник за прилагане на закона за опазване на земеделските земи
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУП	Подробен устройствен план
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
ПХБ	Полихлорирани бифенили
ПХТ	Полихлорирани терфенили
ПЧП	Публично-частно партньорство
РД	Регионално депо
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РОП	Разширена отговорност на производителя
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
СЦР	Северен централен район
ТБО	Такса битови отпадъци / Твърди битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
EMAS	Схема за управление по околна среда и одит (Eco-Management and Audit Scheme)
ISO	Международна организация по стандартизация (International Organization for Standardization)
Kg/capita/year	Килограм / жител / година
Kilograms per capita	Килограми за жител
IAS	Международен счетоводен стандарт (International Accounting Standard)
IPPC	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците 2021-2028 г. на община Разград се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и за постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния **приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:**

- ✓ **предотвратяване на образуването им;**
- ✓ **подготовка за повторна употреба;**
- ✓ **рециклиране;**
- ✓ **друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;**
- ✓ **обезвреждане.**

като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Разработената програма се основава на следните **основни принципи:**

- ✓ **Предотвратяване** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- ✓ **Разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- ✓ **Превантивност** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- ✓ **Близост и самодостатъчност** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- ✓ **Участие на обществеността** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ
ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНА РАЗГРАД

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Територия: 620 кв.км.
- ✓ Население към 31.12.2020 г.: 45 624 души.
- ✓ Средна гъстота на населението към 31.12.2020 г.: 73,6 души/кв.км.
- ✓ Население в градовете към 31.12.2020 г.: 29 399 души.
- ✓ Административна област: Разград.

ОСНОВАНИЕ И ПОДХОД ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ПУО-РАЗГРАД

Настоящата **Програма за управление на отпадъците на Община Разград за периода 2021-2028 г.** е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (*Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 март 2021г.*) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на **Националния план за управление на отпадъците** (приет с Решение №459/17.06.2021 г. на МС) и указания за разработване на регионални и общински програми, получени с писмо изх. № 48-00-566/21.07.2021 г. на МОСВ. Тя се изготвя и във връзка със следните основания:

- ✓ изтичане периода на действие на съществуващата Общинска програма за управление на отпадъците на община Разград за периода 2015-2020 г.;
- ✓ промени в законодателството по управление на отпадъците – приет през м. юли 2021 г. нов, пети Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г., който заедно с отделните програми към него подпомагат централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПУО РАЗГРАД

Предвид представения подход при разработването и приетият НПУО, ПУО-Разград има следната структура и съдържание:

Основен документ, който съдържа:

- ✓ Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците
- ✓ SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)
- ✓ Цели и подцели
- ✓ План за действие с Програми от мерки за постигане на целите

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Координация с други планове и програми
- ✓ Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчет и актуализация на ПУО- Разград
- ✓ Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците

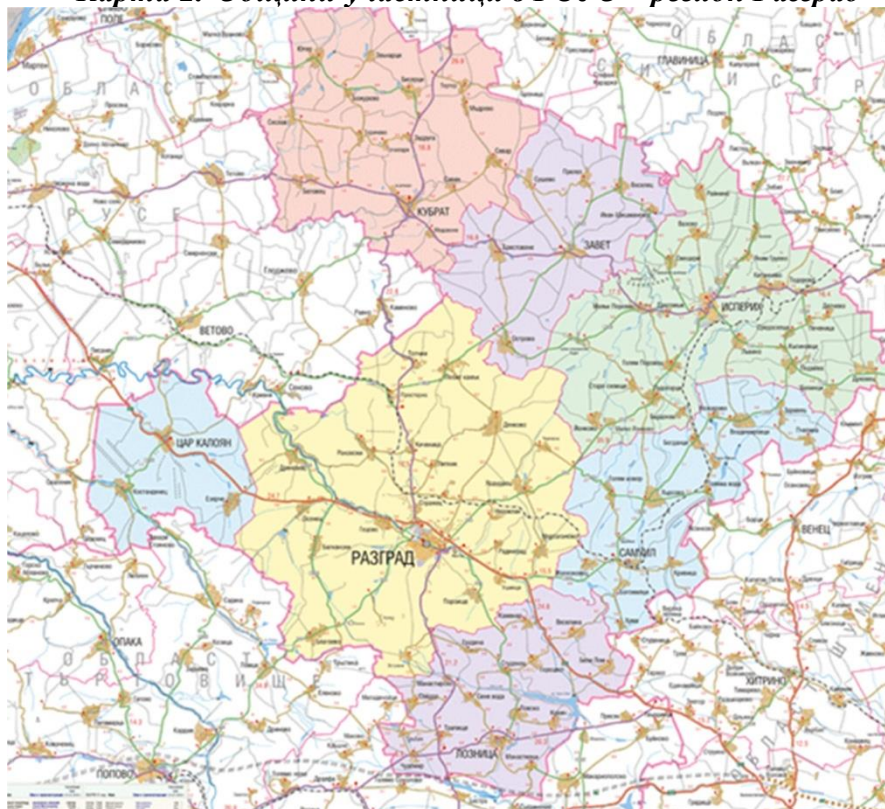
ГЕОГРАФСКО ПОКРИТИЕ

ПУО- Разград се отнася за територията на община Разград. Общинската програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Определените мерки за достигане на целите на ПУО- Разград за периода 2021-2028 г. са съобразени с обстоятелството, че Община Разград е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Разград, в което се включват **общините Разград, Лозница, Исперих, Самуил, Завет, Цар Калоян и Кубрат** и което **управлява Регионалната система за управление на отпадъците, регион Разград.**

Картата по-долу представя визуализация на географското положение на общините-участници в регионалното депо.

Карта 1. Общини-участници в РСУО – регион Разград¹

Източник: Карта на Област Разград

¹ Източник: google Earth

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Община Разград попада в Северен централен район на планиране. Разположена е в североизточната част на Дунавската равнина.

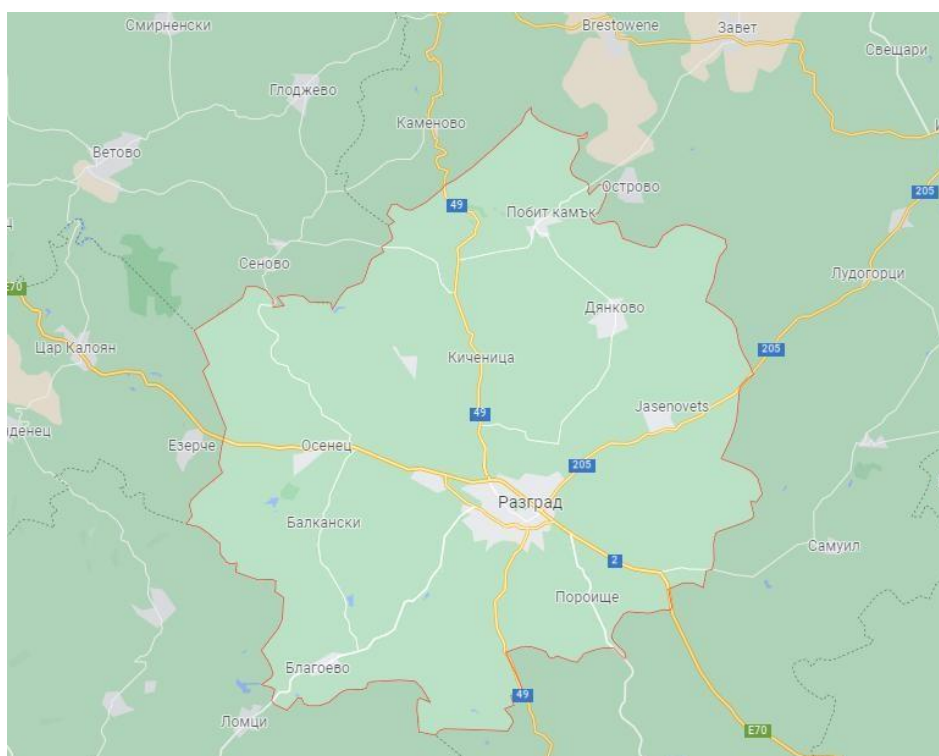
Територията на община Разград обхваща териториите на следните населени места: гр. Разград, с. Балкански, с. Благоево, с. Гецово, с. Дряновец, с. Дянково, с. Киченица, с. Липник, с. Мортагоново, с. Недоклан, с. Осенец, с. Островче, с. Побит камък, с. Пороище, с. Просторно, с. Радинград, с. Раковски, с. Стражец, с. Топчии, с. Ушинци, с. Черковна и с. Ясеновец.

Административният център на общината е гр. Разград.

Характерно за община Разград е високият процент на земеделски територии, които заемат 72% от площта на общината, при средна стойност за страната – 57.4%.

Общината граничи с общините Завет, Исперих, Самуил, Лозница, Попово, Цар Калоян, Ветово и Кубрат.

Карта 2. Географско положение община Разград²

Източник: Google maps

ВРЕМЕННИ ХОРИЗОНТ

ПУО-Разград е разработена за периода 2021-2028 година в съответствие с времеви хоризонт, за който е приет Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г. в изпълнение на чл. 52, ал. 3 от Закона за управление на отпадъците.

ОТПАДЪЦИ В ОБХВАТА НА ПУО- РАЗГРАД

² Източник: Google maps

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Програмата за управление на отпадъците на община Разград обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО:

- ✓ битови отпадъци;
- ✓ производствени отпадъци;
- ✓ строителни отпадъци;
- ✓ опасни отпадъци.

Отпадъците, които са извън обхвата на Програмата, респективно извън обхвата на НПУО, РДО и ЗУО, са представени като **Приложение № 1** към програмата.

ВРЪЗКА С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ, ОБЛАСТНИ И ОБЩИНСКИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците. ПУО-Разград е съобразена и със следните областни и общински стратегически документи:

- ✓ План за интегрирано развитие на община Разград за 2021-2027 г.;
- ✓ Общинска програма за опазване на околната среда 2018-2023 г.

ПУО Разград се явява неразделна част от Общинската програма за околна среда 2018-2023 г., съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците и е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

ПРОЦЕС НА ОБЩЕСТВЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

В най-ранния етап на разработване бяха осъществени консултации с ключови заинтересовани страни чрез проведено анкетно проучване сред гражданите, заинтересованите страни и бизнеса по въпросите, свързани с опазването на околната среда на територията на общината.

Процесът на обществено обсъждане стартира на 02.12.2021 г. с публикуване на *Анкетно проучване на общественото мнение във връзка с разработване на Общинска програма за управление на отпадъците на община Разград за периода 2021-2028 г.*

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Анкетата беше публикувана на официалната интернет страница на община Разград. В съобщението бе посочено, че срокът на получаване на становища, коментари и предложения е до 15.12.2021 г. Резултатите от анкетното проучване са представени в Приложение № 4.

С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страницата на Община Разград в периода от 02.02.2022 г. до 07.03.2022 г. В обявения едномесечен срок нямаше постъпили и изразени мнения и/или становища относно предвидената в проекта на плана политика на общината за управление на отпадъците.

Преди приемането ѝ от ОбС – Разград, програмата премина през процедура за извършване на преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка на съвместимост съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Консултации с обществеността бяха проведени и в рамките на процедурата за екологична оценка на програмата, в съответствие с изискванията на ЗООС. С решение на РИОСВ – Русе, програмата е съгласувана.

Програмата е приета с Решение № 457 по Протокол № 33 от 15.04.2022 г. на Общински съвет Разград и с цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 7 от ЗУО след приемането ѝ програмата е публикувана на интернет страницата на общината.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

ПРОЦЕДУРА ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

Проведена е процедура за преценяване на необходимостта от екологична оценка на проекта на Общинска програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. в съответствие с изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с Постановление № 139 на Министерския съвет от 2004 г. (*обн., ДВ, бр. 57 от 2004 г., посл. изм., бр. 70 от 2020 г.*). Издадено е Решение за преценяване на необходимостта от екологична оценка №.РУ-11-ЕО от 23.03.2022 г. на РИОСВ Русе на проекта на ПУО. Решението е качено на интернет страницата на община Разград.

ОРГАНИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЕНИЕ

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в Община Разград като е взето предвид и мнението на заинтересованите страни, отразено в проведено анкетно проучване на територията на общината.

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД**

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

В този раздел са представени най-важните факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението в тази глава следва реда на изготвените анализи.

Изводи от Анализ на състоянието относно отпадъците

Битови отпадъци

- ✓ Общото количество на образуваните битови отпадъци следва тенденция за запазване в периода 2008-2018 г., регистрираното намаление на битовите отпадъци за този период е едва 1,75 %. Поради забавянето на изграждането на инсталациите за сепариране и компостиране към Регионалната система трайно се запазват и количествата на депонираните битови отпадъци и на директно депонираните битови отпадъци.
- ✓ За територията на община Разград до 2015 година се наблюдава тенденция за намаляване на дела на БО в общото количество на образуваните неопасни отпадъци, а след тази година – период 2016-2018 – се наблюдава тенденция за увеличението на показателя.
- ✓ За територията на община Разград се наблюдава намаление за периода 2008-2011 г. до 501 кг/ж/година, след което възниква тенденция на трайно увеличение на нормата на натрупване, която към 2020 годин достига 663,4 кг/ж/година.
- ✓ В сравнителен план община Разград е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 година, определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 25000-50000 жители – 421 кг/жител/година..
- ✓ Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата – между 85 и 96%, и между 4% и 20% – от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.
- ✓ Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци.
- ✓ очаква се тенденция на постоянен ръст на дела на рециклираните и оползотворявани битови отпадъци след въвеждането в експлоатация на инсталацията за предварително третиране и инсталацията за компостиране на битови отпадъци.
- ✓ Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци за територията на община Разград е 100%.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Производствени отпадъци

- ✓ В периода 2014-2019 г. се наблюдава тенденция на намаляване на количеството на образуваните неопасни отпадъци на територията на община Разград с 44,8 %. (източник ИАОС).
- ✓ Най-голям дял за територията на общината към 2014 година са отпадъците, образувани от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти. За разглеждания период отпадъците само от този отрасъл са намалели с 95,6% към 2019 година.
- ✓ през 2019 година най-голям дял заемат вече отпадъците от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси, които увеличават количествата си спрямо 2014 година с 37,8%.
- ✓ По отношение на показателя образувани производствени и строителни отпадъци на жител, стойностите на показателя и тенденциите са по-благоприятни от средноевропейските показатели.

Строителни отпадъци

- ✓ Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за поетапно достигане до 2020 г. на подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.
- ✓ Строителните отпадъци са със сравнително малък относителен дял от образуваните отпадъци на територията на община Разград – едва 540,758 тона за 2018 година или 9,9% от общото количество отпадъци, за които са подадени годишни отчети (по данни на ИАОС).
- ✓ Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за поетапно достигане до 2020 г. на подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;
- ✓ Преобладаващата част от строителните отпадъци имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но няма достатъчен капацитет за рециклиране на строителни отпадъци;
- ✓ Все още не е изградена национална информационна система за образуваните, рециклираните, оползотворените и депонирани строителни отпадъци, поради което данните за отпадъците от строителство и разрушаване от наличните източници са непълни;
- ✓ В аспекта на европейските сравнения, България е с многократно по-ниски стойности на показателя СО/жител/г. от средното за ЕС-27. За разлика от средноевропейските

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

тенденции на увеличаване на количествата строителни отпадъци през последните години, в България те значително намаляват.

Опасни отпадъци

- ✓ Генерираните опасни отпадъци от бита - бои, батерии, лекарства и други се събират отделно от генераторите на отпадъците. Община Разград е осигурила законосъобразно третиране на опасните отпадъци от бита.
- ✓ За периода 2008-2018 г. количествата на образуваните опасни отпадъци от територията на община Разград бележат незначителен спад.
- ✓ От образуваните опасни отпадъци за 2018 г., с най-голям дял (91,6 %) са образуваните опасни отпадъци от Отпадъци от органични химични процеси. Тези отпадъци се оползотворяват на територията на общината в Инсталация за изгаряне на опасни и неопасни отпадъци и получаване на топлинна енергия с оператор „Грийнбърн“ ЕООД.
- ✓ В България, в т.ч. и община Разград, през последните години има известен ръст на БВП, но намаляват опасните отпадъци.

Изводи от Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините
--

- ✓ Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.
- ✓ Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.
- ✓ Наредбите, касаещи опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Разград са актуализирани с Решения на ОбС-Разград през 2021 г.. Действащите нормативни актове на територията на община Разград са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ.
- ✓ Всички нормативни актове, приети от ОбС- Разград, са обществено достъпни чрез официалната интернет страница на община Разград.
- ✓ сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл.19 от ЗУО са актуални.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Изводи от Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

- ✓ Наредбите, касаещи опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Разград са актуализирани през 2021 г. от ОбС-Разград. Действащите нормативни актове на територията на община Разград са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ.
- ✓ Всички нормативни актове, приети от ОбС-Разград са обществено достъпни чрез официалната интернет страница на община Разград.
- ✓ Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл.19 от ЗУО са актуални.

Изводи от Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците

- ✓ За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО-Разград;
- ✓ В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020 г. са взети решения и са стартирали процедури за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;
- ✓ За 2018 г. само част от общините (Кубрат, Лозница, Исперих, Завет, Самуил, Цар Калоян), членове на РСУО-Разград, са изпълнили задълженията си съгласно чл. 12, ал. 4 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.
- ✓ Община Разград е активен участник в дейността на РСУО.

Изводи от Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

- ✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.ч. изготвяне на план-сметки за такса битови отпадъци; процеси за проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;
- ✓ За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци, са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на*

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци, за която общините нямат практически опит;

✓ Кметът на Община Разград изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;

✓ Служителите на отдел „Опазване на околната среда“ имат делегирани с длъжностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез длъжностните характеристики на служителите от отдела кореспондират с отговорностите/задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;

✓ Квалификацията на всички служители на отдел „Опазване на околната среда“ отговаря на заеманата от тях длъжност;

✓ Техническият капацитет на Община Разград при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Община Разград са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;

✓ Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;

✓ Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;

✓ Предвид демографска криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация – обучения, възможност за кариерно развитие и адекватно заплащане;

✓ Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

Изводи от Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

✓ На територията на община Разград липсват депа, които не са рекултивирани.

✓ осигурени са финансови средства и са налични одобрени инвестиционни проекти за закриване, рекул.тивация и мониторинг на клетка 1 от РДНО-Разград .

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Изводи от Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“

✓ В България, в т.ч. и на територията на община Разград се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.

✓ Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО).

✓ Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета 1.01.2022 г

Изводи от Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

✓ Към 2020 г. е изградено и функционира депо за неопасни отпадъци към „Регионална система за управление на отпадъците в регион Разград“.

✓ Към разглеждания период за регион Разград все още не са изградени и не са въведени в експлоатация:

- Инсталация за сепариране на неопасни битови отпадъци;
- Инсталация за компостиране;
- мобилна инсталация за строитени отпадъци.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Към 2018 г. община Разград не изпълнява заложените цели по чл. 31, ал. 1 от ЗУО;
- ✓ Община Разград е добре обезпечена със съдове за смесени битови отпадъци. В град Разград са разположени и съдовете за разделно събиране на отпадъци;

Изводи от Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

- ✓ Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът ѝ да се разшири. Особено силен ефект би имало, ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата.
- ✓ Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители.
- ✓ Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци.
- ✓ Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.
- ✓ Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава.

Изводи от Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

- ✓ Обезпеченията по чл.60 и отчисленията по чл.64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.
- ✓ Размерът на отчисленията по чл.64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.
- ✓ Такса за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

такса битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Изводи от Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

- ✓ Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда като този дял непрекъснато нараства и изпреварват всички останали сектори на околната среда.
- ✓ Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините).
- ✓ Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци.
- ✓ Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване.
- ✓ Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ).
- ✓ ОПОС е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

III. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

✓ **Силни страни.** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

✓ **Слаби страни.** Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

✓ **Възможности.** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

✓ **Заплахи.** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Настоящият SWOT – анализ е изготвен след преглед на:

✓ Законови изисквания на национално ниво в областта на управлението на отпадъците, в т.ч.бро действащи програми, планове, стратегии, методики и др.;

✓ Стратегически и планови документи, действащи на местно ниво, в т.ч.бро отчитане на изпълнението им;

✓ Съществуващо състояние на изграденост на инфраструктурата на отпадъците;

✓ Договори за обществени поръчки в областта на управлението на отпадъците, по които Община Разград е страна;

✓ Решения на Общото събрание за управление на отпадъците за регион Разград от момента на неговото създаване до момента на изготвяне на Програмата, и тяхното изпълнение;

✓ Наличие на замърсени с отпадъци площи, в т.ч.бро нерекултивирани депа/сметища за отпадъци на територията на общината;

✓ Документи във връзка с приемането и отчитането на план-сметката за такса битови отпадъци, в това число одитни доклади на Сметна палата и др.;

✓ Структура на Общинска администрация Разград, длъжностни характеристики, вътрешни правила и др.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	
1. Всички населени места на територията на община Разград са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци.	1. Необходимост от подобряване на материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в това число изготвянето и отчитането на план-

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
	сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.
2. Населението е обезпечено с достатъчен брой съдове за съхраняване на смесени битови отпадъци, които при необходимост (амортизация, повреда) се подменят в кратки срокове.	2. Заплащане на високи отчисления по чл.64 ЗУО, които са елемент на такса битови отпадъци, събирана от населението и бизнеса.
3. Въведени са финансови механизми, стимулиращи оползотворяването на отпадъците и предотвратяване на депонирането им – отчисления по чл.64 ЗУО.	3. Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език.
4. Акумулират се финансови средства за закриване и рекултивация на клетки за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо, след изчерпване на капацитета им, и средства за изграждане на инсталации за оползотворяване на отпадъци.	4. Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места.
5. Добре подготвени и компетентни кадри, работещи в сферата на управление на отпадъците в общинска администрация Разград.	5. Необходимост от финансови стимули за гражданите, участващи в разделното събиране на отпадъци и допринасящи за намаляване на нормата на натрупване на БО.
6. Към настоящия момент размерът на такса битови отпадъци е поносим за населението на община Разград.	6. В България и в частност в населените места от община Разград не съществува истинска система „плащане при изхвърляне“, тъй като потребителите на услугата не плащат на база количество на изхвърлените от тях отпадъци. Липсва методика за изчисляване на ТБО според количеството генерирани битови отпадъци.
	7. Все още не са въведени в експлоатация инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци и инсталацията за компостиране на биоотпадъци.
СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Преобладаващата част от отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване.	1. Високи разходи за управление на СО поради отдалеченост от действащо съоръжение за рециклиране на СО, разположено в землището на гр. Русе.
	2. Не са изготвени инвестиционни проекти за инсталация за СО, работеща на територията на РДНО-Разград.
ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Липсват складове със залежали и негодни за употреба препарати за растителна	1. Затруднен контрол по отношение изхвърляне на опасни отпадъци в съдовете

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
защита. 2. Налична е действаща площадка за разделно събиране на опасните отпадъци от общия поток битови отпадъци извън обхвата на наредбите за МРО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане; осигурено финансиране за тези дейности към настоящия момент.	за битови отпадъци.
МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Сключен договор с организация за разполагане на съдове за разделно събиране на отпадъци от опаковки.	2. Необходимост от провеждане на информационна и образователна кампания сред населението.

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
1. Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.	1. Липса на инсталация за СО, работеща на територията на РДНО-Разград.
2. Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота.	2. Значително увеличение на разходите за управление на битовите отпадъци и необходимост от повишаване на такса „Битови отпадъци“.
3. Засилване на икономическите стимули към гражданите и бизнеса, имащи стремеж към увеличаване количеството на рециклируемите отпадъци.	3. Невъзможност за плащане на дължимата такса, която покрива разходите по услугите, свързани с управление на отпадъците.
4. Осигуряване на прозрачност при определяне на такса „Битови отпадъци“ за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“.	4. Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания за управление на дейностите по отпадъците.
5. Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление.	5. Трудно осъществим контрол върху дейностите по управление на СО, ПО и ОО – вид и количество на образуваните отпадъци; проследяемост на начините за третиране; констатиране на нарушения в момента на извършването им – налагане на глоби и санкции.
6. Постигане на целите за повторна употреба и рециклиране и намаляване на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране и респ. незаплащане на отчисления по чл.64 ЗУО.	6. Непостигнати цели на разделно събиране и рециклиране за съответните референтни години, заложи в ЗУО в резултат на забавянето на въвеждане в експлоатация на инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци и инсталацията за компостиране на биоотпадъци
7. Висока степен на разделно събрани рециклируеми фракции на регионално ниво.	7. Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
	на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци.
8. Повишен административен капацитет по отношение на дейностите, свързани с управление на отпадъците.	
9. Увеличаване на броя на образователни кампании, организирани от общинска администрация с цел повишаване количеството на разделно събраните отпадъци и доверието на гражданите в организираната система, след нейното въвеждане.	

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Изготвеният SWOT анализ е основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците на територията на община Разград.

Генералната стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците е:

Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

ЦЕЛ	ПРОГРАМА
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Общинска програма за предотвратяване образуването на отпадъци Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

В рамките на ОПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- ✓ Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- ✓ Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- ✓ Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск.

С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. В изпълнение на целенасочената държавна политика в областта община Разград разработи и прие първата си Общинска програма за предотвратяване на отпадъците през декември 2015 година. Програмата е с период на действие до 2020 година.

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма. В отговор на държавната политика общинската администрация изготвя настоящата втора програма на общинско ниво.

Предвид високия приоритет на предотвратяването на хранителните отпадъци на глобално ниво и изискванията на Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, към настоящата програма се разработи отделна подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителните отпадъци, която следва стъпките на разработване и философията на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците. Ето защо специфичните предизвикателства и мерки, отнасящи се до предотвратяване на хранителните отпадъци не се разглеждат в настоящата програма.

II. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И МЯСТО В ЙЕРАРХИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- ✓ Предотвратяване на образуването на отпадъци
- ✓ Подготовка за повторна употреба
- ✓ Рециклиране
- ✓ Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

✓ количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;

✓ вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или

✓ съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.“

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е:

„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба“ на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай - да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието „подготовка за повторна употреба“, за което определението е следното „проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка“.

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

претапицира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистят и претапицират с цел да се продадат/подарят, за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред държавите членки, като право да отчитат тези количества за рециклиране има държавата, от която са събрани съответните отпадъци, а не държавата, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“.

III. ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Основните участници в тези процеси са:

✓ Държава

Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци, да предвиди програми за финансово подпомагане прилагането на мерки за предотвратяване на отпадъците на всички нива, да въведе административно-регулаторни мерки, с които да се облекчи даряването на продукти, които биха се превърнали в отпадъци и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата трябва да прилага мерки за планиране като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО, чрез които мерки могат да се предписват мерки по предотвратяване на отпадъците, когато е приложимо.

✓ Общини

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. За някои общини е наложително да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план.

Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоеен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

✓ **Икономически и научни организации**

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и с ниски нива на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засага този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

✓ **Неправителствени организации**

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

✓ **Домакинства**

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

IV. ЕВРОПЕЙСКИ ДОКУМЕНТИ, АДРЕСИРАЩИ ВЪПРОСИТЕ ЗА ПОО

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси.

Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве. Редица са политическите и законодателни актове, които адресират въпросите с ПОО и водят до намаляване количествата образувани отпадъци, например:

- ✓ Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване

Политиката на ЕС в тази област се въвеждат чрез Директива (ЕС) 2015/720 от 29 април 2015 г. по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.

- ✓ Намаляване на потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба

Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти, като се цели преди всичко да се намали количеството на образувани пластмасови отпадъци и Специфични ключови мерки, препоръчани на държавите членки, съгласно Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците:

- да насърчават проектирането, производството и използването на продукти, които позволяват ефективно използване на ресурсите и които са трайни и могат да бъдат ремонтирани, повторно употребявани и актуализирани;
- да набележат продукти, съдържащи суровини с критично значение за ЕС, така че да се предотврати колкото е възможно превръщането на продукти, които съдържат такива суровини в отпадъци или да се рециклират.

V. ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИ/ПРИЛОЖЕНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ И ОЦЕНКА НА ПОЛЗИТЕ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПО

Анализът на изпълнението на Общинската програмата за предотвратяването на образуването на отпадъците 2014-2020 г. показва, че към последната година, за която има налични отчетни данни, редица мерки от плана за действие към програмата са изпълнени, като по-важните от тях са:

- ✓ Изпълнени са указанията за разработване на подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци на територията на община Разград, която е приета от общинския съвет;
- ✓ Ограничена е продажбата на пластмасови торбички за пазаруване на територията на общината в резултат на прилагане на новата Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за пластмасови торбички за пазаруване, която

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

транспонира Директива (ЕС) 2015/720 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.

✓ На територията на община Разград функционират 10 броя инсталации, попадащи в обхвата на Приложение № 4 на ЗООС. За тези инсталации са в сила издадени комплексни разрешителни с условия за мерки за предотвратяване/оползотворяване на отпадъци.

✓ Съществена мярка, водеща до прилагането на политиката за намаляване образуването на отпадъците, е непрекъснато увеличаващата се в отчетния период такса за депониране на битовите отпадъци, която представлява икономически стимул за мерки в разглежданата област.

За периода 2014-2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в страната намалява от 3193 хил. тона на 2862 хил. тона или общото намаление е 331 хил. тона.

Общото количеството на образуваните битови отпадъци на територията на община Разград следва тенденция за запазване в периода 2008-2018 г., регистрираното намаление на битовите отпадъци за този период е едва 1,75 %. Поради забавянето на изграждането на инсталациите за сепариране и компостиране към Регионалната система трайно се запазват и количествата на депонираните битови отпадъци и на директно депонираните битови отпадъци.

Таблица 1. Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2018 г.

Година	Годишни количества отпадък с код 20 03 01, събран от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване
	тона
2014	31 229,70
2015	32 778,38
2016	29 484,96
2017	29 314,98
2018	30 063,05
2019	30 467,51
2020	30 265,80

Източник: Община Разград

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2018 г. в България е 407 кг/жител/година. За територията на община Разград се наблюдава намаление за периода 2008-2011 г. до 501 кг/ж/година, след което възниква тенденция на трайно увеличение на нормата на натрупване, която към 2020 годин достига 663,4 кг/ж/година.

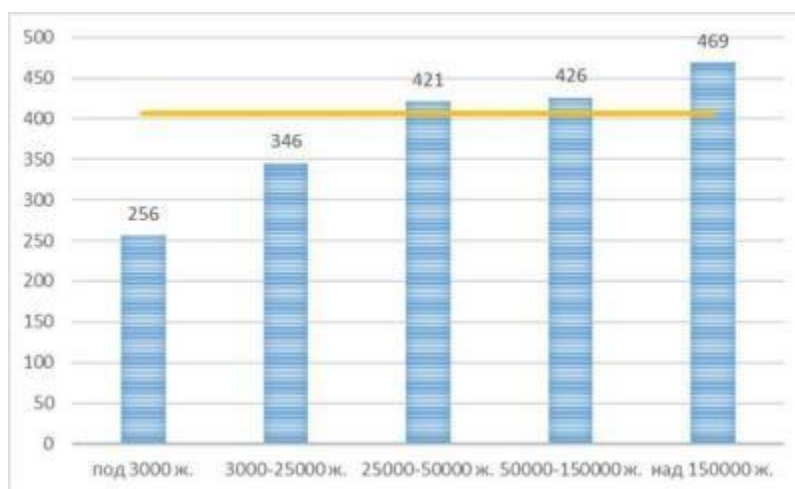

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

В сравнителен план община Разград е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 година, определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 25000-50000 жители – 421 кг/жител/година.

Съществуват значителни различия в отчетените абсолютни количества образувани и събрани битови отпадъци между различните общини, което е обяснимо поради различния брой население, доходи и ниво на развитие на икономическите дейности.

Фигура 1. Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.

Източник: НПУО 2021-2028 г.

Като цяло в периода 2008-2018 г. за страната се наблюдава неблагоприятна тенденция на увеличаване на количеството на образуваните производствени отпадъци въпреки колебанията в някои от годините.

За територията на община Разград не е валидна тази тенденция. За периода 2014-2018 г. съгласно данни, предоставени от ИАОС, се наблюдава намаляване на количествата образувани производствени отпадъци с 44,8%.

Най-голям дял за територията на общината към 2014 година са отпадъците, образувани от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти. За разглеждания период отпадъците само от този отрасъл са намалели с 95,6% към 2019 година. През 2019 година най-голям дял заемат вече отпадъците от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси, които увеличават количествата си спрямо 2014 година с 37,8%.

В резултат на целенасочени дейности и изпълнение на мерки, както и в резултат на икономически стимули и причини към 2018 г. са изпълнени първите поставени цели за предотвратяване на отпадъците, а именно:

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ Образованите производствени отпадъци на единица БВП са по-малко от образованите производствени отпадъци на единица БВП през 2014 г.

VI. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Настоящата Програма за ПОО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците.

По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образованите отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на Общината, съобразен с възможностите на Община Разград за съответната година.

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД**

Таблица 2. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:							
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда							
Оперативна цел:							
Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците							
1	Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	10	ОБ, ПОС, ПУДООС	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Община Разград, домакинства
2	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление“	0,3	Програма за техническа помощ 2021-2027	12/2028	Мерките за „електронно управление“ са реализирани в пълен обхват	Изпълнен проект за електронно управление	Община Разград
3	Изготвяне на план за предотвратяване образуването на отпадъците в ежедневието на общинската администрация	0,5	ОБ	12/2022	Създадени предпоставки за прилагане на мерките за ПОО на всички нива на администрацията	Изготвен план за предотвратяване образуването на отпадъците	Община Разград
4	Изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	8	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПОС	01/2022-12/2028	Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	През 2028 г. в стойността на показателя „образувани битови отпадъци на жител	Община Разград, външни изпълнители

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД**

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
						от община Разград“ е по-малка от стойността на същия показател през 2020 г	
5	Изготвяне и прилагане на планове от община Разград за ПОО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	2	ОБ, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12/2021 - 12/2027	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общината	Брой разработени планове	Община Разград
6	Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПОО	4	ПОС, ОБ, отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2022- 12/2028	Гражданите са запознати с ползите от ПОО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПОО в ежедневието	Брой реализирани кампании на общинско ниво	Община Разград, НПО, медии, външни организации
7	Включване в информационните кампании на организациите за МРО по схемата за разширена отговорност на производителя на въпросите за ПОО	1	В рамките на ежегодните бюджети за информационни кампании на организациите	Ежегодно до 2028 г.	Проведени информационни кампании от ООп с включена тематика за ПОО	Брой реализирани информационни кампании с включени темите за ПОО от всяка от организациите за МРО	Община Разград, Организации за МРО
8	Продължаване и разширяване на участието на НПО, училища, университети, бизнес	2	ОБ, ПУДООС	Ежегодно до 2028 г.	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло	Брой организации, участвали ежегодно в Европейската седмица за	Община Разград, НПО, бизнес организации

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД**

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
	организации в Европейската седмица за намаляване на отпадъците				за ползите от ПОО	намаляване на отпадъците	
9	Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението	2	ПОС	01/2022- 12/2028	Населението и бизнеса имат необходимите знания относно кръговата икономика и мониторинга на отпадъците	Брой проекти за територията на общината	Община Разград, юридически лица с нестопанска цел

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 милиона тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 килограма хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни,

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („Годно до“ и „най-добър до“).

За да помогне на държавите членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- ✓ разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели;
- ✓ създаде платформа с участието на държавите членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък;
- ✓ предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна;
- ✓ проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

През 2017 г., Комисията подготви **Насоки на ЕС за улесняване даряването на храни**. В тези насоки са определени ролите и задълженията на участниците при преразпределянето на храни; дейности на организациите за преразпределяне и благотворителност; сортиране на хранителни излишъци за преразпределяне; възможност за проследяване; определяне на основната и юридическата отговорност при възникване на проблеми с безопасността на храните; последици за преразпределянето на хранителни излишъци, изисквания за информация за предварително опаковани храни и пр.

Създадената Платформа на ЕС относно загубите и разхищението на храни разработи и в края на 2019 г. издаде **„Препоръки за действие за предотвратяване на разхищението на храни“**. Препоръките са ориентирани към бъдещето и включват набор от хоризонтални или „междусекторни“ препоръки, които са общи за различните етапи на веригата на стойността на храните, често включват множество участници и са необходими за постигане на глобалните цели по отношение на загубите и разхищението на храни. Някои от тях са насочени към специфични горещи точки, като разхищение на храни на равнище потребители, което изисква допълнително разглеждане, проучване и целенасочени действия от страна на всички заинтересовани страни. Препоръките са отправени както към публични, така и към частни организации, като предлагат подходящи действия за конкретни участници и, което е важно, призовават за сътрудничество между различните заинтересовани участници. Въпреки

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

че препоръките не са изчерпателен списък на всичко, което може и трябва да се направи, за да се предотвратят загубите и разхищението на храни, те предоставят важна насока за всички участници, включително самите граждани на ЕС.

ЕК създаде и мрежа на **Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD)** за обмен на опит и добри практики между заинтересованите страни по линия на FEAD. Това е форум, в който партньорските организации могат да споделят своя опит с дарените храни: [FEAD Community - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/food/fead/)

С цел измерване на напредъка по намаляване на хранителните отпадъци и улесняване обмена на добри практики в рамките на Съюза (както между държавите членки, така и между стопанските субекти в областта на храните), ЕК установи обща методика за такова измерване (делегирано Решение (ЕС) 2019/1597 на Комисията от 2019 г. за установяване на обща методика и минимални изисквания за качество за еднаквото измерване на количествата хранителни отпадъци), както и формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството (Решение за изпълнение (ЕС) 2019/2000 на Комисията от 2019 г. за установяване на формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета). Въз основа на тази методика докладването на данните за равнищата на хранителните отпадъци трябва да се осъществява от всяка държава членка на годишна основа.

ЕК има задача до края на 2023 г. да проучва данните за разхищаването на храни, предоставяни от държавите членки в съответствие с приетата единна методика, с цел да прецени дали е удачно да се определи цел за намаляване на хранителните отпадъци, която да бъде постигната до 2030 г. и се очаква ЕК да предостави на Европейския парламент и на Съвета доклад, придружен, ако е целесъобразно, от законодателно предложение.

II. СИТУАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- ✓ Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).
- ✓ Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.

✓ Закон за храните. Глава четвърта „Хранително банкиране“ от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“.

Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в член 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

- фуражи
- живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека
- растения преди прибиране на реколтата
- медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета
- козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23)
- тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24)
- наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.
- остатъчни вещества и замърсители.“

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба № 2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци на територията на България, съответно и в община Разград.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи се съдържат в „ситна фракция<4см“ (която се отчита в Националната методология за морфологичен анализ на битовите отпадъци).

Общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Разград през 2018 г. възлиза на 724 тона, от които 49% са хранителни отпадъци с битов характер. Основният сектор от производството, генериращ хранителни отпадъци на територията на общината, е сектора на преработващата промишленост.

Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

III. ЕВРОПЕЙСКИ РАЗПОРЕДБИ В ПОДКРЕПА НА ДАРЯВАНЕТО НА ХРАНИ

✓ Разпоредби относно данък добавена стойност (ДДС)

На 7 декември 2012 г. Комитетът по ДДС на ЕС постигна съгласие относно насоки за гарантиране на еднаквото прилагане на Директивата за ДДС в държавите членки на ЕС.

Насоките дават конкретни указания относно прилагането на членове 16 и 74 по отношение на даряването на храни:

„Комитетът по ДДС единодушно приема, че даряването на храни на нуждаещите се, извършено безвъзмездно от данъчнозадължено лице, се счита за възмездна доставка на стоки в съответствие с член 16, първа алинея от Директивата за ДДС, освен в случаите когато дарението отговаря на определените от държавата членка условия, за да се счита за подарък с малка стойност по смисъла на член 16, втора алинея от Директивата за ДДС.

Комитетът по ДДС единодушно приема, че в случаите, когато такова дарение трябва да се третира като възмездна доставка на стоки, данъчната основа е покупната цена на дарените стоки (или сходните стоки, или при липса на покупна цена – себестойността), коригирана в съответствие със състоянието на тези стоки към момента на даряването, както е предвидено в член 74 от Директивата за ДДС.“

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и дарения на храни (FEAD)

Храната, която се разпределя от партньорските организации, може да бъде закупена със средства на FEAD, но може също така да бъде дарена. Оперативна програма на FEAD може да предвижда финансиране за дарения на храни, при които храната се дарява на партньорска организация и се разпределя безвъзмездно на най-нуждаещите се лица. Разходите на партньорските организации за събирането на дарената от дарителя храна и за нейното транспортиране, съхраняване и разпределяне на най-нуждаещите се лица може да бъдат покрити със средства от FEAD. По този начин FEAD може да допринесе за намаляване на хранителните отпадъци. FEAD може да подкрепя и дейности за повишаване на осведомеността, които партньорските организации извършват сред потенциалните дарители.

- ✓ Обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ООП)

Мерките за предотвратяване и управление на кризи в рамките на Общата организация на пазарите на селскостопански продукти предлагат на организациите на производителите възможността да изтеглят от пазара определени количества плодове и зеленчуци. Предвид факта, че производството на плодове и зеленчуци е подложено на значителни колебания и че продуктите са сезонни и много бързо развалящи се, режимите за изтегляне от пазара улесняват управлението на пазарния излишък, който може да възникне. Финансова подкрепа, изцяло за сметка на бюджета на ЕС, се предоставя, ако изтеглените от пазара плодове и зеленчуци биват предназначени за безвъзмездно разпределяне на продукти посредством благотворителни организации (в рамките на 5% от обема на търгуваната продукция за всяка ООП).

- ✓ Срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“)

Определянето на датите за срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“) е отговорност на производителите на храни. С изключение на яйцата за консумация, законодателството на ЕС не определя начините, по които се определя отбелязването на датите (т.е. избора на срока на годност („използвай преди“) и на минимална трайност („най-добър до“) или срока на съхранение на продукта). Докато консумацията на храни след изтичането на срока на годност може да породи опасения, свързани с безопасността, след изтичането на срока на минимална трайност („най-добър до“) храните все още са безопасни за консумация, при условие че са спазени инструкциите за съхранение и опаковката не е повредена. По отношение на срока на минимална трайност („най-добър до“) производителите гарантират качеството на храните (например хрупкавост, цвят, вкус...) и съответствието с обявеното върху етикета (например хранителни претенции относно нивото на витамин С в дадена храна) до изтичането на срока на минимална трайност.

IV. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021-2028 г. и адресира принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма.

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД**

Таблица 3. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда							
Оперативна цел: Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци							
1	Изпълнение на мерките за ПО на хранителните отпадъци от общината	2	ОБ	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци	Община Разград, партньори
2	Изготвяне и прилагане на планове за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	0,3	ОБ	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общината	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци	Община Разград, партньори
3	Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	8	InvestEU	01/2022-12/2026	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой проекти за територията на общината	Община Разград, юридически лица със стопанска цел

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Цел 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- ✓ Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- ✓ Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- ✓ Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- ✓ до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- ✓ до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- ✓ до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- ✓ до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от община Разград чрез РСУО-Разград, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на „Регионална система за управление на отпадъците в регион Разград“.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ✓ ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- ✓ определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- ✓ въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- ✓ въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;

✓ нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;

✓ вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС на някои от тях.

„Регионална система за управление на отпадъците в регион Разград“ към момента включва само Депо за неопасни отпадъци – клетки 1 и 2.

С Решения на общо събрание на РСУО-Разград са стартирани процедури по:

✓ изграждане на клетка 3 към РДНО-Разград;

✓ изграждане на инсталация за сепариране на неопасни битови отпадъци и инсталация за компостиране.

В община Разград ще бъде въведена система за събиране на биоразградими отпадъци от населението след въвеждане в експлоатация на инсталацията за компостиране .

През февруари 2017 година община Разград сключва договор с „Екобулпак“ АД като са определени 150 точки за разделно събиране на отпадъци от опаковки от територията на населените места в община Разград.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Разград се изпълнявана от ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ АД. Към края на 2020 г. на територията на община Разград са разположени 145 броя жълти контейнери за разделно събиране на отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки от типа БОБЪР ЖЪЛТ с обем 1100 л и 145 броя контейнери за стъклени опаковки тип ИГЛУ ЗЕЛЕНО с обем 1400 л.

Общото количество събрани отпадъци от изградената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки за 2020 г. е 304,520 тона, от тях рециклируеми:

- хартия: 22,500 тона;

- пластмаса: 10,860 тона;

- метал: 0,000 тона;

- стъкло: 30,400 тона.

Общо рециклируеми отпадъци от опаковки за 2020 година: 63,760 тона.

Таблица 4. Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Разград за периода 2018-2020 г. в тона

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Количества разделно събрани отпадъци по видове	2018	2019	2020
Хартия и картон	26,140	28,060	22,500
Пластмаса	14,440	12,560	10,860
Метал	0,000	0,000	0,000
Стъкло	30,720	33,240	30,400

Източник: Община Разград

РСУО-Разград е включено в индикативните списъци по Приложения №№ 8 и 9 към НПУО 2021-2028 за:

✓ осигуряване на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителни отпадъци;

✓ депа за битови отпадъци, допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура

Приемането и прилагането на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., изигра съществена роля за прилагане на нов подход към биоразградимите отпадъци, увеличаване на количествата на рециклираните биоразградими отпадъци чрез създаване и постепенно разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инфраструктура за рециклиране на зелени, а в последните години - и за рециклиране на хранителни отпадъци, които до приемането на Плана почти изцяло се депонираха. Планът анализира и адресира и мерки за намаляване на депонирането на други потоци биоразградими отпадъци – основно хартия и картон, като количествата депонирани отпадъци от този вид също се намалиха чрез развитие на системите за разделно събиране и инфраструктурата за рециклиране и особено на отпадъците от опаковки от хартия и картон.

През 2018 г. община Разград не е постигнала целите за ограничаване на количеството депонирани биоразградими отпадъци - Заповед № 189/24.07.2020 г. на ИД на ИАОС, поради забавяне на изграждането на инсталация за сепариране на неопасни битови отпадъци и инсталация за компостиране.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Таблица 5. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
Оперативна цел:							
Намаляване на количеството на отпадъци							
1	Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	5	ПОС	01/2022 - 12/2025	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Приключил проект	Община Разград, партньори
2	Разработване на модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от община Разград	20	ПОС	01/2022 - 12/2025	Разработен и тестван модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци	Намаляване на дела на битовите отпадъци в РД	Община Разград, партньори
3	Изграждане на инсталация за сепариране на неопасни битови отпадъци и инсталация за компостиране	4 500	ПОС	01/2022 - 12/2027	Въведени в експлоатация 2 броя инсталации	Намаляване на дела на битовите отпадъци в РД	Община Разград, партньори
4	Широко информиране на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество	1	ОБ, Отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2022- 12/2026	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и	Публикувана информация	Община Разград

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД**

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
	на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.				количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани		
5	Провеждане на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците	5	ОБ, ПОС	01/2022-12/2028	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и ползотворяване на битовите отпадъци	Брой проведени кампании	Ощина Разград, партньори
6	Ежегодно провеждане на две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (в края и в началото на учебната година)	5	ОБ, отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой проведени кампании	Ощина Разград, партньори
7	Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинска администрация, с което служителите отговарящи за отпадъците да извършват проверки	1	ОБ	Ежегодно до 2028 г.	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Община Разград

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г.

В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- ✓ Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
- ✓ Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане.

Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
- ✓ Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Таблица 6. Генерирани строителни отпадъци на територията на община Разград за периода 2015-2020 г.

Вид строителен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
170107	876,028	2870,04	816,8	1168,34	65,46	897,4	Няма данни
170203	0,290	1	1,2	0,54	0,08	-	Няма данни
170302	1,6	-	-	-	-	-	Няма данни
170401	0,146	0,303	0,561	1	11,344	3,414	Няма данни
170402	0,413	0,376	0,370	-	5,953	2,299	Няма данни
170405	18,009	209,899	140,785	287,879	317,235	19,253	Няма данни
170407	-	-	-	-	-	1,58	Няма данни
170411	0,521	0,502	30,583	28,535	8,862	27,836	Няма данни
170605*	-	-	0,04	0,003	0,334	-	Няма данни
170504	-	-	-	-	18,15	0,65	Няма данни
170904	8,880	5,4	14	80,42	113,34	0,900	Няма данни

Източник: ИАОС

Таблица 7. Генерирани строителни отпадъци на територията на община Разград за периода 2015-2020 г.

В тона	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Строителни отпадъци, в т.ч:	651,82	4584,38	1249,06	128,90	1213,32	196,80	193,56
Смесени отпадъци от строителство и събаряне	344,42	261,50	251,52	118,00	1213,32	196,80	129,46
Бетон, тухли, керемиди, плочки, порцеланови и керамични изделия	307,40	4279,40	997,54	10,90	-	-	64,08
Дървесен материал	-	-	-	-	-	-	-
Пластмаса	-	-	-	-	-	-	-
Други	-	-	-	-	-	-	-
Метали	-	-	-	-	-	-	-
Асфалтови смеси	-	-	-	-	-	-	-
Почва, камъни и изкопани земни маси;	-	31,56	-	-	-	-	-
Опасни строителни отпадъци	-	11,92	-	-	-	-	0,02
Други строителни	-	-	-	-	-	-	-

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

В тона	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
отпадъци							

Източник: Община Разград

Към момента на изготвяне на настоящата Програма на територията на община Разград няма изградени мощности за оползотворяване/рециклиране на строителни отпадъци – площадки за оползотворяване на строителни отпадъци, мобилни инсталации и др.

Действащото Регионално депо – Разград приема строителни отпадъци с цел обезвреждането им.

Количествата строителни отпадъци, постъпили за обезвреждане в РД-Разград за периода 2015-2020 година от територията на община Разград са представени в Таблица 9.

Съгласно изготвени технически проекти към планираната система от съоръжения за третиране на отпадъци е предвидено обособяване на площадка за третиране на строителни отпадъци.

Визията на община Разград включва разполагане на площадката на мобилна инсталация за третиране на строителни отпадъци с капацитет до 9 000 т/годишно и клетки за съхранение на получените фракции.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на приетия общински бюджет за съответната година.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД**

Таблица 8. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
Оперативна цел:							
Намаляване на количеството на отпадъци							
1	Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	20	InvestEU; ОБ	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Приключил проект	Община Разград, партньори
2	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	5	ОБ	Постоянен	Тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки	Спазване на нормативните изисквания	Община Разград
3	Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 2,5%	2028-2,5%	Община Разград, изпълнители на обществени поръчки
4	Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни	0	-	Постоянен	2021-2023 - 8%; 2024-2028 - 10%	2028 -10%	Община Разград, изпълнители на обществени поръчки
5	Включване в тръжните документи за рехабилитация,	0	-	Постоянен	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 3%	2028 -3%	Община Разград,

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД**

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
	основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали						изпълнители на обществени поръчки
6	Включване в тръжните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 5%; 2024-2028 - 8%	2028 - 8%	Община Разград, изпълнители на обществени поръчки
7	Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	0	-	Постоянен	2021-2022 - 8% 2023-2024 - 9% 2025 - 10% 2026-2028 - 11%	2028 - 11%	Община Разград, изпълнители на обществени поръчки
8	Осигуряване на мобилно съоръжение за О на територията на РДНО-Разград	60	InvestEU; ОБ, Публично- частно партньорство	01/2023- 12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Приключил проект	Община Разград, партньори

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- ✓ Отпадъци от опаковки
- ✓ ИУМПС
- ✓ ИУЕЕО
- ✓ Отпадъчни масла и нефтопродукти
- ✓ Отпадъци от гуми
- ✓ Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложили на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Таблица 9. Заложени цели за МРО по години

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	До 2025 г.: 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч.: Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% До 2030 г.: 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Група МРО	Цели
	Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Източник: Подзаконови актове към Закона за управление на отпадъците

На територията на община Разград се извършва разделно събиране на отпадъците от хартиени и картонени опаковки, пластмасови опаковки, стъклени и метални опаковки. Към 2020 г. системата за разделно събиране на опаковки обхваща административния център - гр. Разград.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Разград се изпълнявана от ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ АД. Към края на 2020 г. на територията на община Разград са разположени 145 броя жълти контейнери за разделно събиране на отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки от типа БОБЪР ЖЪЛТ с обем 1100 л и 145 броя контейнери за стъклени опаковки тип ИГЛУ ЗЕЛЕНО с обем 1400 л.

Жълтите контейнери се обслужват от ЕКОКОМЕРС ЕООД с кратност веднъж седмично града и два пъти месечно селата, а зелените - от ЕКОРИСАЙКЪП ООД веднъж на три месеца. Предварителното третиране на отпадъците се извършва от фирма ЕКОКОМЕРС ЕООД на специализирана сепарираща площадка в гр. Търговище.

На територията на община Разград е осигурено разделно събиране на:

- отпадъци от опаковки (извън организираната система за разделно събиране от Екобулпак България АД);
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- НУБА;
- оползотворими строителни отпадъци;
- ОЧЦМ,

чрез сключване на договор с юридическо лице, притежаващо разрешение за дейности с отпадъци № 10-ДО-646-00/2013 година – „Метал Експрес“ ООД. Договор №

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

52/10.03.2021 година урежда приемането на разделно събрани отпадъци от домакинства, представени в Таблица 15, на площадка с местонахождение: гр. Разград, ул. „Перистър“ № 1.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Таблица 10. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на мро

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
Оперативна цел: Намаляване на количеството на отпадъци							
1	Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ООп на МРО от одобрените им програми	0	-	Постоянен	ООп изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността	Брой проведени кампании	Община Разград, ООп

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

V.4.1. ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от следните основни причини:

- ✓ Нормативно изискване – съгласно чл. 52, ал. 4 във връзка с чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО, Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба.
- ✓ За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки.

На територията на община Разград се извършва разделно събиране на отпадъците от хартиени и картонени опаковки, пластмасови опаковки, стъклени и метални опаковки. Към 2020 г. системата за разделно събиране на опаковки обхваща административния център - гр. Разград.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Разград се изпълнявана от ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ АД. Към края на 2020 г. на територията на община Разград са разположени 145 броя жълти контейнери за разделно събиране на отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки от типа БОБЪР ЖЪЛТ с обем 1100 л и 145 броя контейнери за стъклени опаковки тип ИГЛУ ЗЕЛЕНО с обем 1400 л.

- ✓ Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Настоящата подпрограма си поставя задачата да идентифицира ключовите тенденции по отношение на количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки, от потреблението на опакованите стоки и нивото на рециклиране, и да набележи основни мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели пред страната за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влягане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- ✓ от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- ✓ държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Таблица 11. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
Оперативна цел: Намаляване на количеството на отпадъци							
1	Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	0	-	Постоянен	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Община Разград, Бизнес организации (търговски обекти и др.)

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Цел 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци и други

ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПониРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други включва мерки за достигане на Цел 3: **Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други от ОПУО 2020-2028 г.**

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и „меки“ мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

„Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ✓ да бъде осигурена инфраструктура за оползотворяване на утайките от ГПСОВ;
- ✓ да бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;
- ✓ да бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Таблица 12. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други							
Оперативна цел: Намаляване на количеството на отпадъци и намаляване на вредното въздействие на отпадъците							
1	Изграждане на клетка 3 към РДНО-Разград	6 654,818	Отчисления по чл. 64 на ЗУО, ПУДООС	01/2022- 12/2028	Въведена в експлоатация клетк 3	Намаляване на риска от депониране на отпадъци	Община Разград, РСУО-Разград

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и за недопускане на противоречия между тях. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната.

Програмата за управление на отпадъците на община Разград трябва да бъде в синхрон с предвижданията на националните програмни документи като:

- ✓ Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.;
- ✓ Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
- ✓ Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р България;
- ✓ Трети национален план за изменение на климата;

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- ✓ Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион от ниво 2;
- ✓ План за интегрирано развитие на община Разград за 2021-2027 г.;
- ✓ Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Разград за 2018-2023 г.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл. 49, ал. 4, т. 20 от Закона за управление на отпадъците, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т. 21 – система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като Закона за управление на отпадъците изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската програма за управление на отпадъците. В допълнение, член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- ✓ програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- ✓ кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците на община Разград е Общински съвет – Разград. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се представя в срок до 31 март и се публикува на интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Русе.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и е целесъобразно да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на община Разград да се изготвя в следния формат:

- ✓ Въведение;
- ✓ Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- ✓ Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението;

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
- ✓ Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им;
- ✓ Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година;
- ✓ Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
- ✓ Заключение;
- ✓ Приложения.

Наблюдението на общинската програма за управление на отпадъците на община Разград може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информация относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. В приетата програма за управление на отпадъците за всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за изпълнение. В допълнение към изпълнението на индикаторите, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Кметът на Община Разград организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звено в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на специализираната общинска администрация, която отговаря за управление на дейностите с отпадъците. Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва. Това става чрез вътрешни правила за дейностите по събиране и съхраняване на информация, свързана с подготовката и изпълнението на програмата. Като административен подход е възможно кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишния отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ОУПО Разград

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците, в т.ч.:

- ✓ Анализ на състоянието относно отпадъците
- ✓ Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините
- ✓ Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво
- ✓ Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците
- ✓ Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове
- ✓ Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване
- ✓ Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“
- ✓ Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците
- ✓ Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците
- ✓ Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им
- ✓ Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 – Прогнози.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4 – Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЯ

КЪМ

Общинска програма за управление на отпадъците на община Разград за периода 2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 ОТПАДЪЦИ, КОИТО СА ИЗВЪН ОБХВАТА НА ОПУО РАЗГРАД.....	3
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	4
АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ	4
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ...	36
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО.....	40
АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНОТО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	44
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ	47
АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	54
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“	58
АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ТЕХНИЧЕСКИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	62
АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	90
АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ	92
АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ.....	93
ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 ПРОГНОЗИ.....	102

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 ОТПАДЪЦИ, КОИТО СА ИЗВЪН ОБХВАТА НА ОПУО РАЗГРАД

1. Радиоактивни отпадъци;
2. Отпадъчни газове, изпускани в атмосферния въздух;
3. Земя (in situ), включително неизкопана замърсена почва и трайно свързани със земята сгради;
4. Незамърсена почва и други материали в естествено състояние, изкопани по време на строителни дейности, когато е сигурно, че материалът ще бъде използван за целите на строителството в естественото си състояние на площадката, от която е изкопан;
5. Излезли от употреба експлозиви;
6. Фекална материя, различна от класифицираната в т. 8, слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производството на енергия от такава биомаса чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве;
7. Отпадъчни води;
8. Странични животински продукти, включително преработени продукти, по Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г., за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти) (ОВ, L 300/1 от 14 ноември 2009 г.), наричан по-нататък Регламент (ЕО) № 1069/2009, с изключение на предназначения за изгаряне, депониране или използване в съоръжение за биогаз или компост;
9. Трупове на умрели, но не заклани животни, включително такива, които са убити, за да се прекрати разпространението на епизоотични болести, и които се обезвреждат в съответствие с Регламент (ЕО) № 1069/2009;
10. Отпадъци, получени от проучването, добива, преработването и съхраняването на минерални суровини и при експлоатация на кариери по Закона за подземните богатства и класифицирани като „минни отпадъци“;
11. Седименти, преместени в повърхностни води с цел управление на водите и водните обекти или предотвратяване на наводнения, или намаляване на последствията от наводнения и засушаване, или рекултивация на земи, ако е доказано, че това не противоречи на други закони и седиментите нямат опасни свойства.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият раздел съдържа анализ на потоците отпадъци, образувани на територията на община Разград. В анализа са включени следните видове отпадъци:

- ✓ Битови отпадъци. В рамките на битовите отпадъци особено внимание е отделено на биоразградими битови отпадъци и отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло.
- ✓ Производствени неопасни отпадъци
- ✓ Строителни отпадъци
- ✓ Опасни отпадъци
- ✓ Специфични потоци отпадъци, които включват:
 - Масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)
 - Утайки от ПСОВ
 - Медицински и биологични отпадъци

За всеки от посочените видове отпадъци са формулирани въпроси, на които анализът се стреми да отговори, представени в съответната част на раздела.

Битови отпадъци

Анализът на състоянието и прогнозата за количествата и източниците на битовите отпадъци, образувани на територията на община Разград, включва следните нива на управление на отпадъците – община Разград и РСУО-Разград. Разгледани са количествата на битовите отпадъци – образувани, събрани, повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени.

На базата на тези анализи се дават отговори на следните въпроси:

- ✓ Какви са количествата на образуваните битови отпадъци в община Разград за разглеждания период?
- ✓ Каква е тенденцията спрямо предходните години относно общия поток отпадъци? Увеличава ли се или намалява дялът на битовите отпадъци в количеството на общо образуваните в България отпадъци и в потока отпадъци, към които принадлежи?

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Какви са количества на повторно използваните, рециклираните, оползотворените и обезвредените битови отпадъци? В каква степен основно прилаганият в регион Разград метод за обезвреждане на битови отпадъци съответства на йерархията за управление на отпадъците?
- ✓ Какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци?
- ✓ Какви количества битови отпадъци са образувани от домакинствата?
- ✓ Къде е община Разград в сравнение с другите общини в България по отношение на образуване и третиране на битовите отпадъци?
- ✓ Какъв е съставът на образуваните/събраните/депонираните битови отпадъци в страната и какви са тенденциите през годините?

Определение за битови отпадъци

Съгласно Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците битови отпадъци са: „а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели; б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства; Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.“

Генерирани количества, третиране и основни източници

Основни тенденции в образуването на битови отпадъци

Количеството на генерираните отпадъци може да се разглежда като показател за това, колко ефективно е обществото, специално по отношение на използването на природните ресурси, и за избора на най-подходящи методи за третиране на отпадъците.

За периода 2008–2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци на територията на страната намалява с около 36%, а количеството на директно депонираните отпадъци – с около 75%.

Общото количество на образуваните битови отпадъци на територията на община Разград следва тенденция за запазване в периода 2008-2018 г., регистрираното намаление на

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

битовите отпадъци за този период е едва 1,75 %. Поради забавянето на изграждането на инсталациите за сепариране и компостиране към Регионалната система трайно се запазват и количествата на депонираните битови отпадъци и на директно депонираните битови отпадъци.

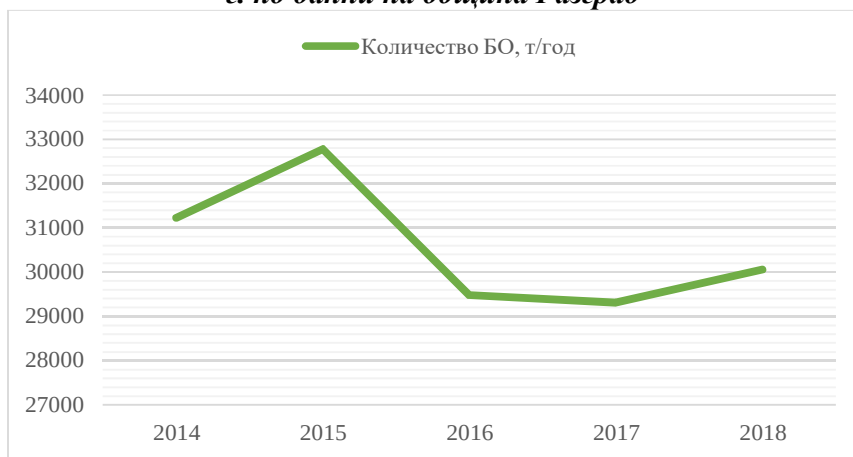
Таблица 1. Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2020 г.

Година	Годишни количества отпадък с код 20 03 01, събран от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване
	тона
2014	31 229,70
2015	32 778,38
2016	29 484,96
2017	29 314,98
2018	30 063,05
2019	30 467,51
2020	30 265,80

Източник: Община Разград

Данните за количествата на общо образуваните битови отпадъци за периода 2014-2018 г. по данни на община Разград са представени на следващата Фигура 1.

Фигура 1. Количествата на общо образуваните битови отпадъци за периода 2014-2018 г. по данни на община Разград

Източник: Собствени изчисления

В периода на анализ образуваните в България количества битови отпадъци следват обща тенденция на намаление, която е прекъсната през 2014 и 2017 г. За територията на община Разград се забелязва подобна тенденция, намалението на количествата битови отпадъци прекъсва 2018 година.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Относителният дял на битовите отпадъци в общото количество образувани неопасни (вкл. минерални) отпадъци от икономически дейности в страната остава около 2-4% за периода на анализ.

Делът на битовите отпадъци в общото количество на образуваните отпадъци за периода 2008-2018 г. за територията на община Разград е представен на Фигура 2.

Фигура 2. Дял на битовите отпадъци в общото количество на образуваните неопасни отпадъци за периода 2008-2019 г. на територията на община Разград

За територията на община Разград до 2015 година се наблюдава тенденция за намаляване на дела на БО в общото количество на образуваните неопасни отпадъци, а след тази година – период 2016-2018 – се наблюдава тенденция за увеличението на показателя.

Население и населени места с организирано събиране на битовите отпадъци

За период от 20 години (1999-2018 г.) делът на населението, обхванато от системите за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци, нараства от 77,6% през 1999 г. до 99,8% през 2018 г. Това нарастване се обяснява основно с факта, че са създадени и са започнали да функционират нови системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване в по-малките, изцяло селски общини, както и обхващане с услугата на нови населени места в голяма част от общините, които в началото на разглеждания период не са имали пълно покритие на населените места и населението. Данните на НСИ показват увеличаване на броя на обслужваните населени места от 1139 през 1999 г. на 4698 през 2018 г., като най-силно нарастване е отчетено в периода 2004-2010 г.

На територията на община Разград функционира система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци, която обхваща всички населени места в общината. От

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

2008 г. генерираните битови отпадъци от населените места в община Разград се транспортират до Регионално депо – Разград.

Дейностите по събиране и транспортиране на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване на територията на община Разград се осъществяват от „Уейст Солюшънс България“ ЕООД – клон Разград въз основа 5-годишен договор, в сила от 25.10.2020 г. Договорът за възлагане на обществена поръчка е с предмет „Събиране и транспортиране на битови отпадъци, разполагане и поддръжка на съдове за битови отпадъци, лятно и зимно почистване на улици и други места за обществено ползване на територията на гр.Разград и населените места на община Разград“.

В предмета на обществената поръчка са обхванати териториите за обществено ползване в гр.Разград и селата Балкански, Благоево, Гецово, Дряновец, Дянково, Киченица, Липник, Мортагоново, Недоклан, Осенец, Островче, Побит камък, Пороище, Просторно, Радинград, Раковски, Стражец, Топчии, Ушинци, Черковна и Ясеновец в границите, установени в Общия градоустройствен план на гр.Разград и регулационните планове на посочените села, включващи всички жилищни и промишлени територии.

Норма на натрупване на отпадъците

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. През десетгодишния период 2008-2018 г. по данни на НСИ образуваните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително от 590 до 407 кг/жител/година.

Таблица 2. Норма на натрупване на Община Разград за периода 2009 г. – 2020 г., кг/ж/г

Година	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
количество БО, тон	30 598,77	20 946,89	25 596,91	30 533,93	30 452,807	31 229,70
население, брой (по данни на НСИ)	54 720	53 918	51 095	49 982	49 424	48 925
норма на натрупване кг/жител/година	559,2	388,5	501	610,9	616,1	638,3
Година	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
количество БО, тон	32 778,38	29 484,96	29 314,98	30 063,05	30 467,51	30 265,80
население, брой (по данни на НСИ)	48 183	47 590	46 944	46 495	45 936	45 624
норма на	680,3	619,6	624,5	646,6	663,3	663,4

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

натрупване кг/жител/година						
-------------------------------	--	--	--	--	--	--

Източник: Община Разград и НСИ (данни за население)

За територията на община Разград се наблюдава намаление за периода 2008-2011 г. до 501 кг/ж/година, след което възниква тенденция на трайно увеличение на нормата на натрупване, която към 2020 годин достига 663,4 кг/ж/година.

В сравнителен план община Разград е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 година, определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 25000-50000 жители – 421 кг/жител/година.

Видно от горните данни е, че нормата на натрупване за населените места от Община Разград е по-висока от средната за населени места с аналогично население. Последното се обяснява с факта, че почти всички населени места от Община Разград (без общинския център) са от т.нар. райони тип В – еднофамилни къщи в селата с население до 3 000 души. Последните се характеризират както с голямо количество биоразградими отпадъци, така и с голямо количество селскостопански отпадъци (торови маси) – последните формирани при отглеждането на животни.

Повторно използване, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на битовите отпадъци

Въпреки че в България е констатирана положителна тенденция относно образуваните битови отпадъци на жител, страната ни все още е с много високи нива на депонираните битови отпадъци спрямо останалите страни-членки на ЕС.

В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС в периода 2008-2018 г., но в нашата страна се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

Положителна е тенденцията обаче, че количеството на директно депонираните битови отпадъци за периода 1999-2018 г. намалява с близо 74%. Най-ниското ниво на показателя е достигнато през 2018 г., а най-високото – през 2009 г. Общото количество на депонираните битови отпадъци също намалява, като за периода 2009-2018 г. намалението е почти 50%.

Намаленията на количествата на общо депонираните и на директно депонираните битови отпадъци могат да се обяснят най-вече с въвеждането в експлоатация на нови инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и сепариращи инсталации за смесени битови отпадъци.

За същия период на територията на община Разград не се наблюдава намаление на количествата директно депонирани отпадъци.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Очаква се обаче рязко намаляване в близките години на количествата депонирани битови отпадъци, тъй като в регион Разград ще бъде изградена инсталация за сепариране и инсталация за компостиране на битовите отпадъци. На 20.10.2021 година е издадено разрешение за строеж № РС-002 за строеж „Проектиране, строителство и авторски надзор на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци за общините от РСУО Разград“.

Намаляване количеството на депонираните битови отпадъци за сметка на оползотворените ще доведе до намаляване (отпадане необходимостта от заплащане – в случай на изпълнение на двете цели по чл.31 ЗУО) на отчисленията по чл.64 ЗУО.

Регионалната система за управление на отпадъците за регион Разград ще включва следните съоръжения:

Таблица 3. Инсталации, включени в регионална система за управление на отпадъците за регион Разград и капацитет

Инсталация	Капацитет
Клетки за неопасни отпадъци №№1 и 2	123,2 [t/24h]; 450 240 [t]*
Инсталация за сепариране на битови отпадъци	- Общ капацитет – 40 000 т/г.** - Дневен капацитет – 128 т/дневно;**
Инсталация за оползотворяване на биоразградими отпадъци (Инсталация за компостиране)	- Общ капацитет – 3 000 т биоотпадъци/г.** - Дневен капацитет – 12 т/дневно;**

Източник: *КР № 248-Н0/2008 г.; **ДОВОС за „Интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Разград“

По-подробни данни за Инсталацията за сепариране на битови отпадъци и Инсталацията за компостиране за регион Разград са представени в Анализ на инфраструктурата на отпадъците.

Таблица 4. Данни за битови отпадъци от Община Разград – оползотворени, рециклирани, депонирани към момента на изготвяне на Програмата

Вид на отпадъците	Количество оползотворени / рециклирани, тон	Съотносимост към общото количество събрани, %	Забележка
Разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло чрез системите за разделно събиране (2018 г.)	71,300	100	Данните са за 2018 година
Рециклируеми отпадъци от сепариращите инсталации от смесения битов отпадък	0	0	Ще се генерират след въвеждане в експлоатация на Инсталация за сепариране за регион Разград

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Вид на отпадъците	Количество оползотворени / рециклирани, тон	Съотносимост към общото количество събрани, %	Забележка
Отпадъци, предадени за оползотворяване (извън предадените за рециклиране по предходните точки – например предадени за изгаряне с оползотворяване на енергията)	0	0	Няма данни
Разделно събрани и оползотворени битови биоотпадъци	0	0	Система за разделно събиране на битови биоотпадъци ще се изгради и започне да функционира след изграждане на Инсталация за компостиране
Депонирани биоразградими битови отпадъци	0	100	Цялото количество генерирани битови отпадъци, се подлага на обезвреждане (депониране в РД – Разград)

Към момента на изготвяне на настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Разград за периода 2017-2020 г. все още не са изградени основни съоръжения – част от Регионалната система за управление на отпадъците за регион Разград, а именно – Инсталация за сепариране (сортиране) на битови отпадъци и Инсталация за оползотворяване на биоразградими отпадъци (компостиране).

Всички битови отпадъци, генерирани на територията на населените места от регион Разград и в частност – от община Разград, се подлагат на обезвреждане посредством депониране в клетки за неопасни отпадъци, изградени на територията на Регионално депо – Разград.

Източници на образуваните битови отпадъци

Таблица 5. Източници на образуваните битови отпадъци

В тона	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Количества събрани смесени битови отпадъци	31229,70	32778,38	29484,96	29314,98	30063,05	30467,51	30265,80
от домакинствата	26655,21	25564,17	25285,11	28366,98	29145,28	29691,30	29298,09
от предприятията и търговските обекти	4574,49	7214,21	4199,85	948,00	917,77	776,21	967,71

Източник: Община Разград и НСИ (данни за население)

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Представената в Таблица 5 от община Разград информация дава основание да се направи извод, че преобладаващата част от битовите отпадъци се генерира от домакинствата – между 85 и 96%, и между 4% и 20% – от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти. Вариацията на тези проценти е в зависимост от големината на населените места.

Морфологичен състав на битовите отпадъци

„Морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Разград” е извършен през 2014 година. Изготвени са междинни отчети и окончателен доклад за морфологичния състав на битовите отпадъци от регион Разград.

В Таблица 6 са представени данни за морфологичния анализ на битовите отпадъци, постъпващи на територията на Регионално депо – Разград от община Разград.

Таблица 6. Морфологичен състав на БО в Община Разград, 2014 г.

Морфологична фракция	Общо за община Разград		Според вида на населеното място	
	Маса, кг средно за общината	Общо % съдържание	% съдържание села	% съдържание град Разград
Хранителни	1399,88496	6,46	6,28	6,59
Хартия и картон	1940,95149	8,96	8,4	9,35
Пластмаса	2023,28975	9,34	10,44	8,58
Текстил	585,705934	2,71	2,84	2,61
Гума	183,018522	0,85	0,78	0,89
Кожа	141,402216	0,65	0,96	0,44
Градински и растителни	5364,801	24,77	24,94	24,65
Дървесни	546,708458	2,52	2,53	2,52
Стъкло	624,80418	2,88	3,18	2,68
Метали	294,288642	1,36	1,53	1,24
Инертни	8554,74485	39,5	38,12	40,45
Общо	21659,6	100	100	100

Източник: Община Разград

Фигура 3. Морфологичен състав на отпадък с код 20 03 01 Смесени битови отпадъци, генериран на територията на община Разград

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Основната част от смесените битовите отпадъци, образувани на територията на община Разград, са инертните отпадъци. Делът на биоразградимите отпадъци е 33,75% (включващи хранителни, градински и растителни отпадъци, дърво).

Отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал представляват 22,54% от общото количество генерирани смесени битови отпадъци в общия поток.

Основни изводи

✓ Общото количество на образуваните битови отпадъци следва тенденция за запазване в периода 2008-2018 г., регистрираното намаление на битовите отпадъци за този период е едва 1,75 %. Поради забавянето на изграждането на инсталациите за сепариране и компостиране към Регионалната система трайно се запазват и количествата на депонираните битови отпадъци и на директно депонираните битови отпадъци.

✓ За територията на община Разград до 2015 година се наблюдава тенденция за намаляване на дела на БО в общото количество на образуваните неопасни отпадъци, а след тази година – период 2016-2018 – се наблюдава тенденция за увеличението на показателя.

✓ За територията на община Разград се наблюдава намаление за периода 2008-2011 г. до 501 кг/ж/година, след което възниква тенденция на трайно увеличение на нормата на натрупване, която към 2020 годин достига 663,4 кг/ж/година.

✓ В сравнителен план община Разград е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 година, определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 25000-50000 жители – 421 кг/жител/година..

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата – между 85 и 96%, и между 4% и 20% – от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.
- ✓ Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци.
- ✓ очаква се тенденция на постоянен ръст на дела на рециклираните и оползотворявани битови отпадъци след въвеждането в експлоатация на инсталацията за предварително третиране и инсталацията за компостиране на битови отпадъци.
- ✓ Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци за територията на община Разград е 100%.

Производствени отпадъци

Анализът се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- ✓ Какви са количествата на образуваните производствени отпадъци на територията на община Разград?
- ✓ Кои са основните източници на производствени отпадъци на територията на община Разград?
- ✓ Какви са количествата на третираните по различни методи производствени отпадъци в страната за разглеждания период?
- ✓ Каква е ситуацията на територията на община Разград относно показателя производствени отпадъци на единица БВП?

Определение за производствени отпадъци

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

На база наличната информация е извършен анализ на съществуващото състояние на производствените отпадъци на територията на община Разград в следната последователност:

- Образувани производствени отпадъци: от дейността по икономически групи; по групи от Списъка на отпадъците.
- Производствени отпадъци на единица БВП: производствени отпадъци на единица БВП; сравнение между България и други страни от ЕС.

Националният статистически институт и ИАОС са основните източници на информацията, свързана с управление на производствените отпадъци.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Образувани производствени отпадъци

Преобладаващи в общината са малките и средни предприятия. По-големите от тях ползват местни стопански субекти за доставчици на материали и суровини, както и за изпълнители на строителни, транспортни, комуникационни, счетоводни и др. услуги.

Структуроопределящи фирми

✓ Фармацевтична промишленост:

- “Балканфарма-Разград” АД – производство и продажба на генерични лекарства за хуманно и ветеринарно приложение.
- "БИОВЕТ" АД, КЛОН РАЗГРАД - производство на фуражни добавки, премикси, активни субстанции и готови лекарствени форми за животни. Произвежда ветеринарни продукти и субстанции за хуманната медицина.

✓ Хранително–вкусова промишленост:

- “АМИЛУМ БЪЛГАРИЯ” ЕАД - производство на нишестета, глюкозни сиропи, кристална и течна декстроза, високофруктозни царевични сиропи и малтодекстрини
- "МЛИН - 97" АД - производство на различни видове брашна, хляб, хлебни изделия, сладкарски изделия, хлебни деликатеси и солети
- “ПИЛКО” ЕООД - производство на пилешко месо
- „РОКА СО“ ООД – преработвател и търговец на зърнени култури, производител на брашна, трици и фураж.
- „ЛАЗАРОВ“ ООД – производител на хляб и тестени изделия.
- СД „МАРВАС-90-ФРЕНКЕВИ С-ИЕ“ е специализирано в производството на яйца и птици (стокови носачки).

✓ Машиностроене и металообработване:

- "ДРУЖБА" АД - производство на бутала, бутални болтове, бутални пръстени и др. за автомобили, трактори и други превозни средства, както и производство на тенекеджийски услуги, алуминиеви и медни изделия и др.
- “МАТ” ООД - производство на аварийни скоби за етернитови, пластмасови, чугунени и стоманени тръбопроводи
- „ОБИТЕХ“ ЕООД проектира, произвежда и монтира силосни стопанства, извършва продажба, производство и обслужване на силосно оборудване
- „ЙОТОВ“ ООД произвежда специални машини и оборудване за промишлеността

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- „РЕМКО“ ООД проектира, конструира и произвежда машини и съоръжения от неръждаема стомана, нестандартно оборудване, орбитално заварени тръбопроводи и цялостни инсталации за фармацевтична и хранително-вкусовата промишленост, парфюмерия и козметика.

✓ Лека промишленост:

- „МИКРО – 67“ АД - производство на детски играчки, спортни стоки, стоки за градината и за свободното време

- „РАЗГРАД ПОЛИГРАФ“ ООД - производство на тетрадки и учебни пособия, печат на вестници, брошури, книги

- „АЛФА-ХИМ“ ЕООД – производство, доставка и монтаж на алуминиеви и пластмасови конструкции;

- „МИЗИЯ ГЛАС“ ЕООД – обработка и производство на химически матирано стъкло;

„МЕЛИСА ТЕКСТИЛ“ ЕООД – производство на дамска конфекция;

- „ДОБРЕВ ПРЕС“ ЕООД - печат, дизайн и опаковки на рекламни материали

- „МАГИ-КА“ ООД - производство на дамски облекла

✓ Селско стопанство:

Фирмите от групата „СЕМПЕ“ са сред водещите в община Разград с предмет на дейност земеделие, търговия на зърнени и маслодайни култури, препарати за растителна защита, семена и торове. Други арендатори са „Мираж-авто-комерс“ ООД, „Агротим“, „Трио-Милк“ ООД и др.

Това се вижда и от представените данни за генерирани отпадъци в Таблица 7. Основно производствени отпадъци се образуват от:

- Отпадъци от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти;

- Отпадъци от топлинни процеси;

- Отпадъци от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси.

Таблица 7. Генерирани производствени отпадъци на територията на община Разград за периода 2015-2020* г. (съгласно данни, подадени към ИАОС)

Вид производствен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Отпадъци от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури,						

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Вид производствен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти						
020104	-	-	-	0,05	-	-
020202	492,61	-	700,65	-	-	-
020203	10,164	10,303	6,794	4,474	11,208	-
020204	-	-	-	45,98	19,84	47,8
020304	1251,68	10	18,8	271,2	14,2	10
020305	33,64	462,14	-	-	-	-
020399	-	-	-	-	4	-
020502	-	-	0,005	4,975	0,425	0,055
020601	3,7	4,95	4,95	4,07	4,72	4,55
020701	19,3	9,6	7	10,3	10,9	4,6
020702	51	-	-	31	33	15
Отпадъци от дървообработването и от производството на дървесни плоскости и мебели, целулоза, хартия и картон						
030105	-	-	-	-	0,68	1,44
030308	158,26	208,93	244,3	343,62	-	478,97
Отпадъци от кожарската, кожухарската и текстилната промишленост						
040199	0,032	0,022	0,01	-	-	-
040222	-	-	-	0,002	-	-
Отпадъци от органични химични процеси						
070299	-	3,4	-	-	-	-
Отпадъци от топлинни процеси						
100101	-	-	13,1	25,63	5,501	0,15
100199	-	-	-	0,03	-	-
100326	0,065	-	-	-	-	-
100903	1,45	2,67	4,57	2,35	6,32	6,903
100999	1,6	4,3	0,85	0,85	9,45	21,816
101003	69,24	60,596	43,914	33,978	36,708	36,782
101010	0,207	0,420	0,444	0,445	0,376	0,454
101099	-	-	2,714	7,8	7,686	7,329
101112	56,952	43,72	23,17	130,32	78,91	123,13
101213	18,4	21,7	23,8	24,1	26,6	21,4
101304	0,2	0,05	0,03	0,008	0,006	-
101306	0,006	0,002		0,004	0,003	-
101314	0,06	0,03	0,04	0,011	0,258	16,3
Отпадъци от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси						

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Вид производствен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
120101	178,436	336,454	562,787	454,978	297,099	337,221
120102	3,9	3,5	-	1,65	4,24	12,71
120103	85,274	118,889	120,839	120,886	135,933	98,579
120105	2,473	1,93	3,611	3,004	2,98	2,792
120113	13,51	0,651	0,55	0,001	6,094	4,61
Отпадъци от опаковки; абсорбенти, кърпи за изтриване, филтърни материали и предпазни облекла, неупоменати другаде в списъка						
150101	260,359	233,545	252,873	214,818	276,413	275,123
150102	37,74	42,909	58,175	54,884	50,189	71,428
150103	104,32	348,320	112,432	74,528	26,4	55,476
150104	1,222	13,803	0,526	1,998	1,312	14,06
150105	22,703	20,73	16,239	18,265	13,986	17,071
150107	2,23	2,78	2,46	2,71	23,31	12,78
150203	2531,01	3935,96	3602,56	858,24	-	92,38
Отпадъци, неупоменати на друго място в списъка						
160103	13,627	12,232	33,59	16,159	17,029	8,41
160117	308,691	264,383	211,924	264,547	365,482	201,475
160118	5,397	14,913	17,464	23,451	14,595	12,188
160119	5,036	5,725	7,143	385,458	8,055	0,141
160120	2,611	3,307	2,775	57,41	4,916	2,52
160122	-	0,6	-	-	3,683	3,5
160199	-	-	14,255	-	6,482	1,786
160214	9,91	23,577	17,633	9,82	17,05	39,07
160304	-	-	-	-	-	2
160604	0,012	-	0,025	0,005	0,006	0,004
Отпадъци от хуманното или ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност						
180102	-	0,454	-	0,368	0,32	0,2636
Отпадъци от съоръжения за обработване на отпадъци, пречиствателни станции за отпадъчни води извън мястото им на образуване и от водното стопанство за подготовка на вода за питейни нужди и за промишлена употреба						
190102	2,83	-	0,355	-	-	-
190801	0,280	0,335	0,42	8,99	11,5	12
190802	-	1,33	1,58	9,095	30,1	15,5
190805	940	745,998	-	-	-	10,268
190809	0,053	0,071	0,062	-	0,041	-

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Вид производствен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
190905	67,72	17,18	13,76	129,78	-	-
191001	139,53	19,068	455,52	496,881	309,575	4,726
191002	-	-	-	0,786	2,34	2,318
191004	0,472	-	-	-	-	-
191201	-	-	-	-	38,3	478,37
191202	870,438	1501,5	974,364	954,788	1082,88	904,091
191203	75,457	226,87	496,441	267,86	677,699	295,848
Битови отпадъци (домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности), включително разделно събирани фракции						
200101	145,315	120,235	115,117	120,675	160,421	186,171
200102	62,18	49,52	63,13	5,36	-	-
200108	-	-	0,084	0,093	0,091	0,06
200110	-	-	-	17,8	6,2	-
200111	-	-	-	0,925	0,18	18
200125	0,018	0,007	-	-	-	4
200128	0,075	0,087	-	-	-	-
200134	-	0,027	0,005	-	0,071	-
200136	6,105	2,114	0,741	0,358	1,778	-
200140	9,58	7,979	14,05	13,865	11,825	10,13
200304	1	1	-	1	4	-

Източник: ИАОС

На територията на община Разград функционира и Инсталация за изгаряне на опасни и неопасни отпадъци и получаване на топлинна енергия с капацитет 6 т/час неопасни отпадъци и 72 т /ден опасни отпадъци. Инсталацията е с оператор „Грийнбърн“ ЕООД и се експлоатира на база комплексно разрешително № 532-Н0/2016 година.

През 2020 година в инсталацията са оползотворени неопасни отпадъци по вид и количество съгласно Таблица 8.

Таблица 8. Оползотворени неопасни отпадъци на територията на община Разград за 2020 г. чрез изгаряне

Вид отпадък/Година	2020
020103	1302,32
020106	1,282
020502	0,040
030105	2,740
150203	21,100

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Вид отпадък/Година	2020
191204	8,080
191210	8880,24

Източник: ГДОС 2020 на „Грийнбърън“ ЕООД

Отпадъци на единица БВП

През 2016 г. в България се отчита втората най-голяма стойност на количеството генерирани отпадъци на единица БВП (след Естония), която е повече от шест пъти по-голяма от средното за ЕС-27. В периода 2004-2016 г. се наблюдава положителна тенденция и нивата на изследвания индикатор намаляват.

Тенденциите по отношение на производствените отпадъци средно за България и за община Разград са сходни – до средата на разглеждания период стойностите на показателите намаляват както средно за ЕС, така и в България, като в България стойността на показателя намалява с по-бързи темпове. През последните анализирани години се отбелязва ръст в количествата производствени отпадъци, като той е по-отчетлив в България.

Основни изводи

Анализът на съществуващото положение на производствените отпадъци дава възможност да се изведат следните основни изводи:

- ✓ В периода 2014-2019 г. се наблюдава тенденция на намаляване на количеството на образуваните неопасни отпадъци на територията на община Разград с 44,8 %. (източник ИАОС).
- ✓ Най-голям дял за територията на общината към 2014 година са отпадъците, образувани от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти. За разглеждания период отпадъците само от този отрасъл са намалели с 95,6% към 2019 година.
- ✓ през 2019 година най-голям дял заемат вече отпадъците от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси, които увеличават количествата си спрямо 2014 година с 37,8%.
- ✓ По отношение на показателя образувани производствени и строителни отпадъци на жител, стойностите на показателя и тенденциите са по-благоприятни от средноевропейските показатели.

Строителни отпадъци

Анализът се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- ✓ Какви са количествата на образуваните и оползотворени строителни отпадъци на територията на община Разград?

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Кои са основните източници на строителни отпадъци на територията на община Разград?
- ✓ Каква е ситуацията в община Разград относно показателя строителни отпадъци на глава от населението в сравнение със страната.

Определение

Съгласно ЗУО „строителни отпадъци“ са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011-2020 г.

Основната стратегическа цел, която е поставена в Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011-2020 г., е до 2020 г. в България да бъде изградена развита система за управление на отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР), която да осигури не по-малко от 70% икономически целесъобразно рециклиране на отпадъците, образувани в резултат на строителните дейности. По този начин България ще отговори на изискванията, съгласно Рамковата Директива за отпадъците.

Други важни стратегически цели са предотвратяването и намаляването на количеството на образуваните ОСР, като по този начин се намалява необходимостта от изграждането на нови депа и други съоръжения за строителни отпадъци. Предвижда се въвеждане на практики за селективно разрушаване, както и събиране и съхраняване на ОСР на строителната площадка по начин, осигуряващ в максимална степен тяхното последващо икономически и технически целесъобразно рециклиране и оползотворяване. Подчертава се необходимостта от създаване на условия за разширяване на пазара на рециклираните строителни материали, увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципа „замърсителят плаща“ при интегрирано управление на отпадъците.

В Националния стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване са определени конкретни цели за оползотворяване и рециклиране на строителните отпадъци по години. Процентите са изчислени на база на наличните данни и направени в плана прогнози за образуваните строителни отпадъци.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Разработеното и прието национално законодателство по управление на строителните отпадъци осигури солидна основа и се основа изцяло на Националния стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване до 2020 г.

Национални цели за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци

Съгласно ЗУО, който определя поетапно по години целите, за да се достигне крайната цел през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, в сила от ноември 2012 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО, в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение, които са представени в Приложението към анализа.

За осигуряване постигането на целите за материално оползотворяване е въведен механизъм за отчитане на количествата на образуваните строителни отпадъци, а също така и на отделените и предадени за рециклиране отпадъци от етапа на проектиране на строително-монтажните работи до оползотворяването, повторната употреба, влагането на рециклирани строителни материали и депонирането на ОСР. По-подробно националните механизми и инструменти за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване са представени в анализа на прилаганите схемите за отпадъците.

Образувани и оползотворени строителни отпадъци

Таблица 9. Генерирани строителни отпадъци на територията на община Разград за периода 2015-2020 г. (съгласно данни, подадени към ИАОС)

Вид строителен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
170107	876,028	2870,04	816,8	1168,34	65,46	897,4	Няма данни
170203	0,290	1	1,2	0,54	0,08	-	Няма данни
170302	1,6	-	-	-	-	-	Няма данни
170401	0,146	0,303	0,561	1	11,344	3,414	Няма данни
170402	0,413	0,376	0,370	-	5,953	2,299	Няма данни
170405	18,009	209,899	140,785	287,879	317,235	19,253	Няма данни
170407	-	-	-	-	-	1,58	Няма данни
170411	0,521	0,502	30,583	28,535	8,862	27,836	Няма данни
170605*	-	-	0,04	0,003	0,334	-	Няма данни

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

170504	-	-	-	-	18,15	0,65	Няма данни
170904	8,880	5,4	14	80,42	113,34	0,900	Няма данни

Източник: ИАОС

Таблица 10. Генерирани строителни отпадъци на територията на община Разград за периода 2015-2020 г. (съгласно данни на община Разград)

В тона	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Строителни отпадъци, в т.ч:	651,82	4584,38	1249,06	128,90	1213,32	196,80	193,56
Смесени отпадъци от строителство и събаряне	344,42	261,50	251,52	118,00	1213,32	196,80	129,46
Бетон, тухли, керемиди, плочки, порцеланови и керамични изделия	307,40	4279,40	997,54	10,90	-	-	64,08
Дървесен материал	-	-	-	-	-	-	-
Пластмаса	-	-	-	-	-	-	-
Други	-	-	-	-	-	-	-
Метали	-	-	-	-	-	-	-
Асфалтови смеси	-	-	-	-	-	-	-
Почва, камъни и изкопани земни маси;	-	31,56	-	-	-	-	-
Опасни строителни отпадъци	-	11,92	-	-	-	-	0,02
Други строителни отпадъци	-	-	-	-	-	-	-

Източник: Община Разград

Към момента на изготвяне на настоящата Програма на територията на община Разград няма изградени мощности за оползотворяване/рециклиране на строителни отпадъци – площадки за оползотворяване на строителни отпадъци, мобилни инсталации и др.

Действащото Регионално депо – Разград приема строителни отпадъци с цел обезвреждането им.

Количествата строителни отпадъци, постъпили за обезвреждане в РД-Разград за периода 2015-2020 година от територията на община Разград са представени в Таблица 9.

Съгласно изготвени технически проекти към планираната система от съоръжения за третиране на отпадъци е предвидено обособяване на площадка за третиране на строителни отпадъци.

Визията на община Разград включва разполагане на площадката на мобилна инсталация за третиране на строителни отпадъци с капацитет до 9 000 т/годишно и клетки за съхранение на получените фракции.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Най-близката инсталация за третиране на СО, която е въведена в експлоатация е инсталацията с оператор „Астон сервиз“ ООД, разположена в землището на гр. Русе. Инсталацията е отдалечена на около 60 км от общинския център – гр. Разград.

От влизане в сила на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС №277 от 5.11.2012 г. в Община Разград постъпват за съгласуване Планове за управление на строителни отпадъци самостоятелно или като част от инвестиционни проекти.

Общинските експерти контролират изпълнението им и спазване на нормативните изисквания за постигане на поставени цели за рециклиране на различните видове строителни отпадъци.

Изводи:

- ✓ Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за поетапно достигане до 2020 г. на подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.
- ✓ Строителните отпадъци са със сравнително малък относителен дял от образуваните отпадъци на територията на община Разград – едва 540,758 тона за 2018 година или 9,9% от общото количество отпадъци, за които са подадени годишни отчети (по данни на ИАОС).
- ✓ Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за поетапно достигане до 2020 г. на подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;
- ✓ Преобладаващата част от строителните отпадъци имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но няма достатъчен капацитет за рециклиране на строителни отпадъци;
- ✓ Все още не е изградена национална информационна система за образуваните, рециклираните, оползотворените и депонираните строителни отпадъци, поради което данните за отпадъците от строителство и разрушаване от наличните източници са непълни;
- ✓ В аспекта на европейските сравнения, България е с многократно по-ниски стойности на показателя СО/жител/г. от средното за ЕС-27. За разлика от средноевропейските тенденции на увеличаване на количествата строителни отпадъци през последните години, в България те значително намаляват.

Опасни отпадъци

Анализът се стреми да даде отговор на следните въпроси:

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Какви са количествата на образуваните опасни отпадъци на територията на община Разград?
- ✓ Какви са количествата на образуваните опасни отпадъци на територията на община Разград по отпадъци от дейността по икономически групи?
- ✓ Кои са основните източници на опасни отпадъци на територията на община Разград?
- ✓ Каква е ситуацията на територията на община Разград относно показателя опасни отпадъци на единица БВП?

На база наличната информация анализът за съществуващото състояние на опасните отпадъци в страната е осъществен в следната последователност:

- ✓ Образувани опасни отпадъци: от дейността по икономически групи, по групи от Списъка на отпадъците.
- ✓ Опасни отпадъци на единица БВП.

Определение

„Опасни отпадъци“ са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 на ЗУО (§ 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Образувани опасни отпадъци

Намаляването на количеството образувани опасни отпадъци следва да бъде насърчавано с оглед опазване на природните ресурси и минимизиране на отрицателните последици от образуването и управлението на опасните отпадъци върху човешкото здраве и околната среда.

Генерираните опасни отпадъци от бита - бои, батерии, лекарства и други се събират отделно от генераторите на отпадъците. Община Разград за изпълнение на задълженията, свързани с управление на дейностите с опасни битови отпадъци, приема смесен подход на управление :

- ✓ Разделно събраните опасни отпадъци от бита чрез изграждане на Регионален център за опасни отпадъци на територията на общината;
- ✓ Мобилен пункт за събиране на опасни отпадъци от бита за територията на другите общини от регион Разград и съхранение на опасните отпадъци в Регионалния център.

Регионалният център за опасни отпадъци е разположен в имот 61710.505.570 по КК и КР на гр. Разград. Оператор на площката е Община Разград съгласно издадено разрешение за дейности с отпадъци № 10-ДО-747-00/20.11.2019 година.

Видовете опасни битови отпадъци, които се приемат в центъра са:

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- Лаково-бояджийски материали и покрития – бои, лакове, разтворители, грундове, лепила, смоли, мастила. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 27* и 20 01 13*
- Домакински препарати и химикали – перални и почистващи препарати, киселини и основи, препарати за растителна защита и борба с вредителите, фотографски материали, спирачни течности, антифризни течности. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 29*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 16 01 13*, 16 01 14*
- Фармацевтични продукти – лекарства с изтекъл срок на годност, продукти, свързани с грижи по домашни любимци. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 31*
- Живак и живаксъдържащи отпадъци – живак, живачни термометри, живачни прекъсвачи, живачни ампули от бойлери и др. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 21*
- Кърпи за изтриване и предпазни облекла, замърсени с опасни вещества – кърпи, парцали за избърсване, замърсени с опасни препарати, предпазни средства. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 15 02 02*
- Замърсени дървесни материали. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 37*
- Замърсени опаковки – празни опаковки от лаково-бояджийски материали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 15 01 10*
- Негодни за употреба батерии и акумулатори – оловни акумулаторни батерии, Ni-Cd батерии, живаксъдържащи батерии, несортирани батерии и акумулатори, съдържащи предходните видове. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 33*
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване – телевизори, монитори, видео, телефони, принтери, факсове, касетофони, радио, фотоапарати, апарати за кръвно налягане, микровълнови печки и други домакински уреди и инструменти; оборудване, съдържащо хлорирани и флуорирани въглеводороди – климатици, фризери, хладилници, луминесцентни и флуоресцентни лампи, енергоспестяващи и други лампи, съдържащи живак. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 35*, 20 01 23*, 20 01 21*
- Отработени масла. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 26*.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Приемането на опасните битови отпадъци на територията на общинския център се извършва директно от гражданите на общината или чрез мобилен събирателен пункт (оборудвани превозни средства) по предварително обявен график в населените места в общината.

Таблица 11. Генерирани опасни отпадъци на територията на община Разград за периода 2015-2020 г. (съгласно данни, подадени към ИАОС)

Вид отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Отпадъци от органични химични процеси						
070510*	450	4582,41	6623,66	5657,73	821,855	2338,43
070511*	-	-	885,407	-	50,46	-
070601*	-	-	-	108,02	64,02	-
Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба (ПФДУ) на покрития (бои, лакове, стъкловидни емайли), лепила/адхезиви, уплътняващи материали и печатарски мастила						
080409*	-	-	0,003	0,004	0,005	-
Отпадъци от повърхностна химична обработка и нанасяне на покрития върху метали и други материали; от хидрометалургия на цветни метали						
110109*	0,5	-	1,35	0,05	0,25	-
110198*	0,05	-	-	0,008	0,05	0,075
Отпадъци от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси						
120107*	-	0,8	-	1,14	1,4	1
Отпадъци от масла и отпадъци от течни горива						
130105*	-	4,2	1,51	1,79	0,85	0,8
130110*	0,384	1,04	0,18	0,46	0,2	-
130205*	20,478	16,096	17,194	19,1	16,673	10,674
130206*	25,14	19,23	6,66	12,32	16,865	4,8
130208*	5,856	6,395	4,321	3,033	4,612	3,636
130307*	-	0,2	1,1	-	-	-
130501*	0,01	-	-	-	-	-
130502*	0,33	0,51	0,65	0,52	0,62	0,21
130503*	0,04	0,5	0,7	1,22	-	-
Отпадъци от органични разтворители, хладилни агенти и изтласкващи газове (с изключение на 07 и 08)						
140601*	-	-	-	-	-	0,045
140604*	0,011	0,016	0,017	0,019	0,03	0,015
Отпадъци от опаковки; абсорбенти, кърпи за изтриване, филтърни материали и предпазни облекла, неупоменати другаде в списъка						
150110*	3,168	2,365	5,288	6,167	6,635	4,711
150202*	5,41	5,807	5,209	1,907	3,732	8,66
Отпадъци, неупоменати на друго място в списъка						

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Вид отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
160107*	1,308	1,654	1,158	0,398	1,165	0,593
160113*	0,034	0,021	0,014	-	0,013	0,007
160114*	0,53	0,529	0,51	-	0,505	0,502
160213*	0,025	0,3	-	-	-	-
160303*	-	0,189	-	0,855	0,2	0,892
160305*	13,36	18,222	15,042	30,769	5,06	6,197
160601*	9,615	10,481	9,599	3,907	7,298	9,028
160708*	-	-	-	4,498	3,3	3,25
Отпадъци от хуманното или ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност						
180103*	0,484	15,152	0,46	33,029	15,253	16,117
Отпадъци от съоръжения за обработване на отпадъци, пречиствателни станции за отпадъчни води извън мястото им на образуване и от водното стопанство за подготовка на вода за питейни нужди и за промишлена употреба						
190110*	-	-	-	7,28	-	95,9
190111*	-	-	-	54,5	-	136,89
190113*	-	-	-	-	-	26,98
190115*	-	-	-	7,79	-	-
190811*	100	163	406	305	-	700
190813*	-	-	-	-	-	63,9
Битови отпадъци (домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности), включително разделно събирани фракции						
200121*	0,472	0,593	0,539	0,708	0,825	0,624
200123*	1,46	1,383	0,23	0,187	0,45	-

Източник: ИАОС

Таблица 12. Генерирани опасни отпадъци от бита на територията на община Разград за 2020 г. (съгласно данни от община Разград)

Вид отпадък/Година	2020
Отпадъци от опаковки; абсорбенти, кърпи за изтриване, филтърни материали и предпазни облекла, неупоменати другаде в списъка	
150110*	0,00905
Битови отпадъци (домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности), включително разделно събирани фракции	
200113*	0,001679
200114*	0,000327
200119*	0,02445
200121*	0,02133
200123*	0,123

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Вид отпадък/Година	2020
200126*	0,0022
200127*	0,02426
200131*	0,022035
200133*	0,00798
200135*	1,8206

Източник: Община Разград

На територията на община Разград функционира и Инсталация за изгаряне на опасни и неопасни отпадъци и получаване на топлинна енергия с капацитет 6 т/час неопасни отпадъци и 72 т /ден опасни отпадъци. Инсталацията е с оператор „Грийнбърн“ ЕООД и се експлоатира на база комплексно разрешително № 532-Н0/2016 година.

През 2020 година в инсталацията са оползотворени опасни отпадъци по вид и количество съгласно Таблица 13.

Таблица 13. Оползотворени опасни отпадъци на територията на община Разград за 2020 г. чрез изгаряне

Вид отпадък/Година	2020
070510*	4383,27
070511*	1841,32
150202*	57,200

Източник: ГДОС 2020 на „Грийнбърн“ ЕООД

Опасни отпадъци на единица БВП

Предотвратяването на опасните отпадъци е един от основните приоритети в политиката на ЕС в областта на управление на отпадъците. Целта е да се разграничи образуването на отпадъците от икономическия растеж в рамките на ЕС, тъй като нарастващото потребление на материали и ресурси продължава да образува големи количества отпадъци. Показателят опасни отпадъци на единица реален брутен вътрешен продукт, макар и с известни условности, характеризира зависимостта между образуваните отпадъци и икономическата активност през даден период.

През периода 2013-2018 г. показателят за опасни отпадъци на единица БВП в България намалява с близо 21%. В периода след 2013 г. се наблюдава известен ръст на БВП и намаляване на количеството на опасните отпадъци, като положителна тенденция е по-бързият спад на опасните отпадъци. Тенденцията в община Разград е идентична.

Основни изводи

✓ Генерираните опасни отпадъци от бита - бои, батерии, лекарства и други се събират разделно от генераторите на отпадъците. Община Разград е осигурила законосъобразно третиране на опасните отпадъци от бита.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ За периода 2008-2018 г. количествата на образуваните опасни отпадъци от територията на община Разград бележат незначителен спад.
- ✓ От образуваните опасни отпадъци за 2018 г., с най-голям дял (91,6 %) са образуваните опасни отпадъци от Отпадъци от органични химични процеси. Тези отпадъци се оползотворяват на територията на общината в Инсталация за изгаряне на опасни и неопасни отпадъци и получаване на топлинна енергия с оператор „Грийнбърн“ ЕООД.
- ✓ В България, в т.ч. и община Разград, през последните години има известен ръст на БВП, но намаляват опасните отпадъци.

Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от опаковки

С уведомление от март 2016 година организацията по оползотворяване „ЕКОПАК България“ АД заявява на кмета на община Разград неефективност на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки от територията на град Разград.

В изпълнение на изискванията на чл. 26 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки във връзка с изпълнение на задълженията по чл. 19, ал. 3, т. 7 от Закона за управление на отпадъците, кметът на община Разград е инициирал проучване на възможности за сключване на договор с друга организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки.

През февруари 2017 година община Разград сключва договор с „Екобулпак“ АД като са определени 150 точки за разделно събиране на отпадъци от опаковки от територията на населените места в община Разград.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Разград се изпълнявана от ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ АД. Към края на 2020 г. на територията на община Разград са разположени 145 броя жълти контейнери за разделно събиране на отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки от типа БОБЪР ЖЪЛТ с обем 1100 л и 145 броя контейнери за стъклени опаковки тип ИГЛУ ЗЕЛЕНО с обем 1400 л.

Жълтите контейнери се обслужват от ЕКОКОМЕРС ЕООД с кратност веднъж седмично града и два пъти месечно селата, а зелените - от ЕКОРИСАЙКЪП ООД веднъж на три месеца. Предварителното третиране на отпадъците се извършва от фирма ЕКОКОМЕРС ЕООД на специализирана сепарираща площадка в гр. Търговище.

Количеството на събраните отпадъци от опаковки чрез изградената от ЕКОБУЛПАК АД система и предадените за рециклиране материали, получени след сепарирането по видове са представени в Таблица 14.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Таблица 14. Количества разделно събрани отпадъци от опаковки по видове, които са рециклирани

Количества разделно събрани отпадъци по видове	2018	2019	2020
Хартия и картон	26,140	28,060	22,500
Пластмаса	14,440	12,560	10,860
Метал	0,000	0,000	0,000
Стъкло	30,720	33,240	30,400

Източник: Община Разград

Постъпилите през 2020 г. отпадъци от опаковки са 304,520 тона, от тях рециклируеми:

- хартия: 22,500 тона;
- пластмаса: 10,860 тона;
- метал: 0,000 тона;
- стъкло: 30,400 тона.

Общо рециклируеми отпадъци от опаковки за 2020 година: 63,760 тона.

На територията на община Разград е осигурено разделно събиране на:

- отпадъци от опаковки (извън организираната система за разделно събиране от Екобулпак България АД);
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- НУБА;
- оползотворими строителни отпадъци;
- ОЧЦМ,

чрез сключване на договор с юридическо лице, притежаващо разрешение за дейности с отпадъци № 10-ДО-646-00/2013 година – „Метал Експрес“ ООД. Договор № 52/10.03.2021 година урежда приемането на разделно събрани отпадъци от домакинства, представени в Таблица 15, на площадка с местонахождение: гр. Разград, ул. „Перистър“ № 1.

Таблица 15. Видове разделно събрани отпадъци от домакинства в обхата на договора с „Метал Експрес“ ООД

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
120105	стърготини, стружки и изрезки от пластмаси
120199	отпадъци, неупоменати другаде
150101	хартиени и картонени опаковки
150102	пластмасови опаковки
150103	опаковки от дървесни материали
150104	метални опаковки

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
150105	композитни/многослойни опаковки
150106	смесени опаковки
150107	стъклени опаковки
150109	текстилни опаковки
150110*	опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества
160104*	излезли от употреба превозни средства
160107*	маслени филтри
160111*	спирачни накладки, съдържащи азбест
160112	спирачни накладки, различни от упоменатите в 16 01 11
160117	черни метали
160118	цветни метали
160119	Пластмаси
160120	Стъкло
160122	компоненти, неупоменати другаде
160213*	излязло от употреба оборудване, съдържащо опасни компоненти (3), различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 12
160214	излязло от употреба оборудване, различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 13
160215*	опасни компоненти, отстранени от излязло от употреба оборудване
160216	компоненти, отстранени от излязло от употреба оборудване, различни от посочените в 16 02 15
160601*	оловни акумулаторни батерии
160602*	Ni-Cd батерии
160603*	батерии, съдържащи живак
160604	алкални батерии (с изключение на 16 06 03)
160605	други батерии и акумулатори
160801	отработени катализатори, съдържащи злато, сребро, рений, родий, паладий, иридий или платина (с изключение на 16 08 07)
170202	Стъкло
170203	Пластмаса
170401	мед, бронз, месинг
170402	Алуминий
170403	Олово
170404	Цинк
170405	чугун и стомана
170406	Калай
170407	смеси от метали
170411	кабели, различни от упоменатите в 17 04 10
200101	хартия и картон

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
200123*	излязло от употреба оборудване, съдържащо флуорохлоровъглероди
200133*	батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии
200134	батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33
200135*	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти (3)
200136	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в кодове 20 01 21, 20 01 23 и 20 01 35
200139	Пластмаси
200140	Метали

Източник: Договор № 52/10.03.2021 година

Утайки от ГПСОВ

Утайките представляват органичен продукт, който се получава в резултат на пречистването на отпадъчни води след утаяването на остатъчните вещества. Те се генерират при отделянето на тези остатъчни продукти по време на различните етапи в процеса на пречистване на отпадъчните води. Утайките съдържат ценни за земеделието съставки (сред които органични вещества, азот, фосфор, калий, и, в по-малка степен, калций, сяра и магнезий), но също така те могат да съдържат и замърсители, които обикновено включват тежки метали, органични замърсители и патогенни организми. Качествата на утайките се определят от техния източник, от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

На територията на община Разград функционира само една селищна пречиствателна станция – ГПСОВ – Разград с оператор „Водоснабдяване Дунав“ ЕООД – в пречиствателната станция постъпват битово-фекални и промишлени води.

Селищна пречиствателна станция за отпадъчни води е изградена и се експлоатира само в общинския център – гр. Разград. Тя е въведена в експлоатация през 1974 г., като след нея пречистените отпадъчни води заустват в река Бели Лом, водоприемник II-ра категория.

Съгласно данни от „Водоснабдяване Дунав“ ЕООД количеството образувани утайки от ГПСОВ – Разград за 2015 година са 579 тона. Те се третират предварително на изсушителни полета, част от ГПСОВ.

За образуваните от селищната пречиствателна станция утайки е наличен утвърден работен лист за класификация на отпадъка по отменената Наредба №3 за класификация на отпадъците.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Поради факта, че в ГПСОВ освен битово-фекални отпадъчни води се приемат и промишлени такива, утайките са определени с опасен код.

Тъй като по условията на Наредбата за утайките, не се допуска оползотворяване на утайки, които представляват или съдържат опасни отпадъци, то те не са предмет на разглеждане в програмата.

Утайките от ПСОВ-Разград се изследват в акредитирана лаборатория. От направените през 2017г. изпитвания в акредитираната лаборатория е установено, че съдържанието на сухо и сухо органично вещество в утайките е следното:

Показател	ПСОВ-Разград
Сухо вещество, %	46,81
Сухо органично вещество, %	50,52

Съгласно програмата за дейности по управление на отпадъците, образувани от дейността, утайките от ПСОВ-Разград се съхраняват на площадка за временно съхранение в ПСОВ-Разград. Част от утайките са предадени на „Мит и ко“ ЕООД – гр.Пловдив по договор №ПО-42/30.06.2017г. Фирма „Мит и ко“ ЕООД – гр.Пловдив, съгласно тяхно писмо № 138/11.07.2018г. използва предадените утайки за гориво или друг начин за получаване на енергия.

Други по-големи пречиствателни станции, експлоатирани на територията на общината са:

- ПСОВ „Биовет“ с оператор „Биовет“ – в пречиствателната станция постъпват битово-фекални води и промишлени води от инсталациите на дружеството;
- ПСОВ „Пилко“ с оператор „Пилко“ – в пречиствателната станция постъпват производствени, охлаждащи и битово-фекални води от кланичния комплекс, експлоатиран от дружеството.

Образуваните утайки от пречиствателната станция на „Биовет“ са класифицирани като опасен отпадък. Обезводнените утайки се съхраняват до въвеждане в експлоатация на проектирана от оператора инсталация за изгарянето им с цел получаване на енергия (оползотворяване).

Образуваните утайки от пречиствателната станция на „Пилко“ са с неопасен характер. Обезводняват се в налични съоръжения към ПСОВ. Предават се последващо обезвреждане на Регионално депо – Разград.

В съответствие с принципа „замърсителят плаща“ управлението на утайките от ПСОВ е отговорност на притежателя на отпадъка, т.е. на операторите на съответните пречиствателни станции.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Управлението на утайките от ПСОВ следва да има за цел намаляване до минимум на общото количество утайки, които се транспортират за окончателно обезвреждане чрез депониране.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

✓ Приета ли е нормативна уредба на местно ниво в съответствие с чл. 22 от ЗУО, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците и съдържа ли тя минималните изисквания на ЗУО?

✓ Има ли планирани/извършени промени в Наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси, отразяващи изискванията за използването на основите за всяка от услугите по чл. 62 от Закона за местните данъци и такси и отчитайки разпоредбата, че количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (чл. 67, ал. 4, ЗМДТ)?

✓ Кои други местни наредби имат отношение към управление на отпадъците?
Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са проучени местните нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците.

Анализ на общинската нормативна рамка

Основният програмен документ в областта на управлението на дейностите по отпадъците на местно ниво е Общинската програма за управление на отпадъците.

Наредба по чл. 22 Закона за управление на отпадъците

Съгласно чл. 22, ал.1 ЗУО общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата по чл.22 ЗУО се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

ЗУО (площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и др.).

Горепосочените законови изисквания са спазени с приемането на *Наредба №11 за организацията на дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Разград* (приета с Решение № 593 по Протокол № 45 от 30.06.2014 г. на Общински съвет Разград, изм. с Решение № 795 от Протокол № 61 от 15.10.2019 г. на Общински съвет Разград, изм. и доп. с Решение № 291 по Протокол № 22 от 29.06.2021 г. на Общински съвет Разград).

С наредбата са регламентирани:

- ✓ правата, задълженията и отговорностите на физическите и юридическите лица и едноличните търговци – причинители и/или притежатели на отпадъци на територията на община Разград;
- ✓ организацията на дейностите по третиране на битовите отпадъци, поддържане и опазване на чистотата в населените места;
- ✓ организацията на дейностите по третиране на строителни отпадъци;
- ✓ организацията на дейностите по третиране на неопасни производствени отпадъци;
- ✓ организацията на дейностите по третирането на масово разпространени отпадъци, в т.ч. число:
 - излезли от употреба моторни превозни средства;
 - негодни за употреба батерии и акумулатори;
 - излезли от употреба гуми;
 - излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
 - отпадъци от черни и цветни метали;
 - отпадъци от опаковки;
- ✓ организацията на дейностите по третиране на други видове отпадъци – **биоотпадъци и едрогабаритни отпадъци**;
- ✓ контролът по управлението на отпадъците.

Наредба по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси

Общинският съвет е дала община приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги. На територията на Община Разград действа *Наредба №14 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Разград* (приета с Решение №544.1. по протокол №38 от 17.02. 2003 г., посл. изм. с

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Решение № 200 от Протокол № 16 от 29.12.2020 г. на Об.С Разград – отменено с Решение № 37 от 07.04.2021 г., постановено по Ад. дело № 15 по описа за 2021 г. на Административен съд Разград, в сила от 23.04.2021 г.; изм. с Решение № 202 от Протокол № 16 от 29.12.2020 г. на Об.С Разград - отменено с Решение № 37 от 07.04.2021 г., постановено по Ад. дело № 15 по описа за 2021 г. на Административен съд Разград, в сила от 23.04.2021 г., изм. и доп. с Решение № 312 от Протокол № 23 от 27.07.2021 г. на Об.С Разград, изм. и доп. с Решение № 371 по Протокол № 27 от 23.11.2021 г. на Об.С Разград).

В Раздел I Такса за битови отпадъци от Глава втора Местни такси на Наредба №14 от 29.11.2016 г. за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Разград Общински съвет – Разград е регламентирал:

- Видът на услугите, за които се заплаща ТБО;
- От кого се заплаща таксата (кое е данъчно задълженото лице);
- Начинът на определяне на таксата (на база на количество отпадъци или въз основа, определена от общинския съвет);
- Условиата, при които не се събира такса за услугата;
- Условиата, при които лицата се освобождават от заплащане на такса за битови отпадъци.

Законът за местните данъци и такси предвижда размерът на таксата да се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. По изключение, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена.

Общински съвет – Разград е определил, че:

- ✓ Размерът на таксата за предоставяне на услугите „Сметосъбиране и сметоизвозване“ и „Обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения“ се определят в левове според количеството на отпадъците.

Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксите се определя в промили, пропорционално върху основа, която за ползване на:

1. жилищни имоти на физически и юридически лица е данъчната оценка на имота;
2. нежилищни имоти на юридически лица и еднолични търговци е по-високата от данъчната оценка на имота или отчетната стойност на активите.
3. нежилищни имоти на физически лица е данъчната оценка на имота.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ Размерът на таксата за предоставяне на услугата „Чистота на териториите за обществено ползване“ се определя в промили, пропорционално върху основа, която за ползване на:

1. жилищни имоти на физически и юридически лица е данъчната оценка на имота;
2. нежилищни имоти на юридически лица и еднолични търговци е по-високата от данъчната оценка на имота или отчетната стойност на активите;
3. нежилищни имоти на физически лица е данъчната оценка на имота.

Не се събира такса за услугата „сметосъбиране и сметоизвозване“, когато услугата не се предоставя от общината, или ако имотът или обособен самостоятелен обект от него не се ползва през цялата година и е подадена декларация по образец от собственика или ползвателя до края на предходната година, а за новопридобити имоти декларацията се подава в 2-месечен срок от датата на придобиването.

Основни изводи и препоръки

✓ Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.

✓ Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

✓ Наредбите, касаещи опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Разград са актуализирани с Решения на ОбС-Разград през 2021 г.. Действащите нормативни актове на територията на община Разград са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ.

✓ Всички нормативни актове, приети от ОбС- Разград, са обществено достъпни чрез официалната интернет страница на община Разград.

✓ сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл.19 от ЗУО са актуални.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Анализът на приетото национално законодателство по управление на отпадъците в НПУО 2021-2018 г. показва, че са въведени всички европейски норми, приети на ниво ЕС до 2018 г. В законодателството са регламентирани специфични национални инструменти, които да подпомогнат процеса на прилагане на ключовите изисквания на европейското законодателство:

- ✓ за съобразяване с йерархията на управление на отпадъците;
- ✓ за третиране на отпадъците в съоръжения и инсталации, отговарящи на европейските технически изисквания за опазване на околната среда;
- ✓ за постигане на целите за рециклиране, подготовка за повторна употреба и оползотворяване на определени потоци отпадъци;
- ✓ за намаляване на вредното въздействие на отпадъците, особено опасните отпадъци, върху околната среда.

По-конкретно националните инструменти с най-ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразно управление на отпадъците на местно ниво, регламентирани в ЗУО и подзаконовите нормативни актове, са:

- ✓ отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци, които се заплащат за всеки тон депонирани отпадъци и натрупаните суми, от които общините могат да ползват за развитие на модерни системи за управление на общинските отпадъци;
- ✓ отчисленията за закриване на депата за отпадъци, въведени с цел собствениците на съоръжения за депониране на отпадъци да акумулират средства за тяхното екологосъобразно третиране след запълването им, в т.ч. за битови отпадъци;
- ✓ схемите за „разширена отговорност на производителя“, прилагани за шест специфични потока масово разпространени отпадъци, включително разрешителните издавани на организациите за оползотворяване на тези потоци отпадъци, програмите, които трябва да разработват и одитите за изпълнението им, както и разрешителните, които се издават за дейността им от МОСВ и контрола за спазване на условията в тях;
- ✓ подпомагане финансирането на проекти на общините за съоръжения, инсталации и дейности за подобряване управлението на отпадъците от: държавния бюджет; националния екологичен фонд ПУДООС; националните (оперативни) програми, съфинансирани от ЕСИФ и държавния бюджет; Националния доверителен екофонд;
- ✓ плановите и извънредните инспекции от общинските органи за спазване на изискванията на ЗУО и наредбите към него, съответно - на общинските наредби за отпадъците и глобите и санкциите, налагани от контролните органи при неспазване на законодателството.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

В резултат на приетото законодателство в сектор „Отпадъци“ и на прилагането на национални инструменти ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразно управление на отпадъците за десетгодишния период 2008-2019 г., се постигнаха добри резултати и значими успехи в разглежданата област и на местно ниво.

През 2009 г. е изградено и въведено в експлоатация Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Самуил, Завет, Цар Калоян и Кубрат (наричано за краткост Регионално депо – Разград).

За Регионално депо – Разград е издадено Комплексно разрешително (КР) №248-Н0/2008 г. Собственик на депото и оператор на КР е Община Разград.

Условие 2 от КР №248-Н0/2008 разглежда инсталациите, които попадат в обхвата на Приложение №4 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), и тези, които са извън неговия обхват – респективно – извън условията на КР, а именно:

✓ Инсталация, която попада в обхвата на т. 5.4. от Приложение 4 на ЗООС:

1. Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил, Цар Калоян – гр. Разград, включващо:

Клетки за неопасни отпадъци:

- Клетка I
- Клетка II.

След заседание на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Разград е взето решение за изграждане на трета клетка на Регионалното депо за неопасни отпадъци-Разград.

Разширението на Регионално депо-Разград се налага поради изчерпване на капацитета на втора клетка за депониране на отпадъците и необходимост от осигуряване на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците от седемте общини, участващи в регионалното сдружение.

За разширението на РД-Разград са изготвени инвестиционни проекти, съгласно Закона за устройство на територията заедно с комплексен доклад. С разработената документация са запознати всички членове на РСУО-Разград, като през юни 2020 година е взето единодушно решение за внасяне на работните проекти за съгласуване от Областен експертен съвет в Областна администрация-Разград след приключване на процедурата по Глава Шеста на ЗООС.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

С това решение е възложено на Кмета на Община Разград да изготви документацията за провеждане на обществена поръчка за строителство по Закона за обществените поръчки с предмет „Изграждане на трета клетка на обект „Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил и Цар Калоян“.

Изграждането на трета клетка към РД-Разград ще се реализира в имот с идентификатор 61710.25.133 по плана на гр. Разград, общ. Разград, местност „Олян бурлук“. Имотът е общинска собственост и е с начин на трайно ползване „депо за битови отпадъци (сметище). “

С Решение № 976/2011 година на ОбС – гр. Разград е одобрен проект на ПУП-ПЗ на общински имоти №№61710.19.278 и имот с проектен № 61710.25.133, като част от имот 61710.25.132 по кадастралната карта на землището на град Разград и имот № 001070 в землището на с. Ясеновец, и парцеларни планове – ел.схема за присъединяване на обекта към електроразпределителната мрежа и ВиК схема за обект „Площадка за изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Разград“.

Разширението на регионалното депо се състои от изграждането на клетка 3 на площ от 52 дка. Общият нетен капацитет на новата клетка за депониране ще е 550 000 куб.м.

Новата клетка е решена като продължение на експлоатираното в момента Регионално депо за отпадъци (реализиран I етап) и обединява системите за отводняване, улавяне и отвеждане на филтрационни води и депониен газ.

Към Регионалната система за управление на отпадъците за регион Разград е предвидено изграждане на съоръжения за оползотворяване на битовите отпадъци за регион Разград – Инсталация за сепариране на битови отпадъци и Инсталация за оползотворяване на биоразградими отпадъци (компостиране). Към настоящия момент е издадено разрешение за строеж № РС-002/2021 г. за строеж „Проектиране, строителство и авторски надзор на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци за общините от РСУО Разград“.

Намаляване количеството на депонираните битови отпадъци за сметка на оползотворените ще доведе до намаляване (отпадане необходимостта от заплащане – в случай на изпълнение на двете цели по чл.31 ЗУО) на отчисленията по чл.64 ЗУО.

В резултат на въвеждането в експлоатация на двете инсталация се очакват значителни подобрения в йерархията на управление на битовите отпадъци:

- ✓ Количествата на директно депонираните битови отпадъци за следващия програмен период ще намаляват;
- ✓ Депонираните битови отпадъци на жител ще намаляват;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Положителна ще е и тенденцията относно образуваните битови отпадъци на жител във връзка с насочването на зелените отпадъци към компостиращата инсталация;
- ✓ Относителния дял на рециклираните битови отпадъци ще нараства за следващия програмен период;

Необходимо е усилията в периода 2021-2028 г. да се насочат към:

- ✓ подобряване ефективността на системите за събиране на смесените битови отпадъци и въвеждането на системи за заплащане на такса за битови отпадъци на принципа на количеството изхвърлени отпадъци;
- ✓ въвеждане в експлоатация на инсталациите за предварително третиране на смесените битови отпадъци, компостиране и анаеробно разграждане; въвеждане и подобряване на моделите за разделно събиране на зелените отпадъци от обществени пространства (което е задължително, съгласно нормативната уредба и не може да се организира по схема за РОП);
- ✓ разделното събиране на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности от домакинствата и осигуряване на инфраструктура за рециклирането им;
- ✓ разширение на РДНО-Разград чрез изграждане на клетка 3 към депото.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНОТО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предмет на анализа е участието на общината в РСУО-Разград. Анализът отговаря на следните въпроси:

- ✓ Участва ли активно общината в работата на РСУО;
- ✓ Взети ли са важни за общината решения за управление на отпадъците от РСУО;
- ✓ Необходими ли са подобрения в работата и решенията на РСУО в интерес на общината.

Информационно осигуряване на анализа

За извършване на конкретния анализ са използвани следните информационни източници, в т.ч:

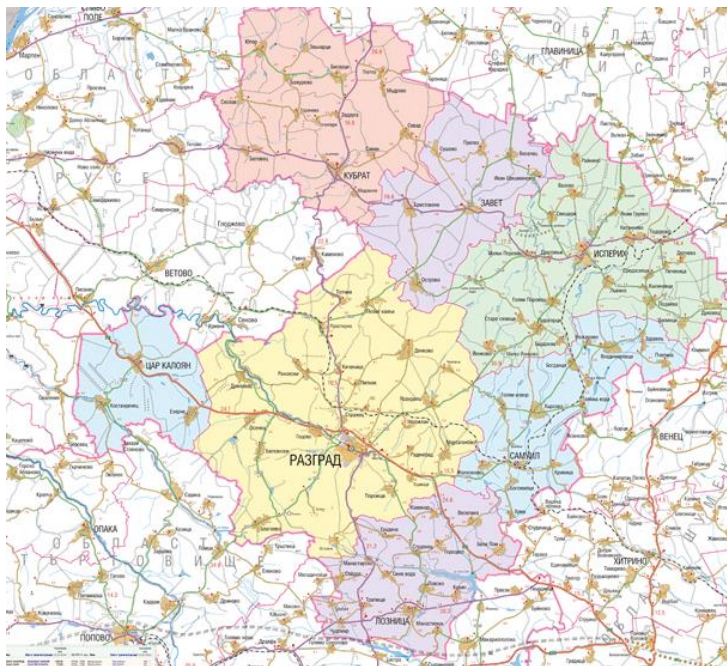
- ✓ Данните от анализите от НПУО 2021-2028 г.;
- ✓ Решения, одобрени от РСУО-Разград;

Анализ на дейността на РСУО- Разград

Община Разград е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Разград, в което се включват **общините Разград, Лозница, Исперих, Самуил, Завет, Цар Калоян и Кубрат.**

Картата по-долу представя визуализация на географското положение на общините-участници в регионалното депо.

**Карта 1. Общини-
участници в РСУО – регион
Разград¹**

¹ Източник: Карта на Област Разград

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО-Разград.

За периода 2016-2020 г. са проведени 7 общи събрания на РСУО-Разград. По-важни решения, които са гласувани и приети за разглеждания период, са:

✓ През **2016** година:

- взето е решение за създаване на РСУО-Разград и избиране на председател на сдружението – кмета на община Разград;
- приети са Вътрешни правила за работа на РСУО-Разград;
- взето е решение за прекратяване на дейността на Сдружение с нестопанска цел „ЛУДОГОРИЕ ЕКО“.

✓ През **2017** година:

- взето е решение за кандидатстване по процедура № BG16M1OP002-2.002 “Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци” по приоритетна ос 2 на ОП „Околна среда 2014-2020 г.“, като община Разград е определена за водеща община;
- приема се изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО да е на регионален принцип;

✓ През **2020** година:

- актуализиран е състава на РСУО-Разград във връзка с проведените местни избори през 2019 година и наистъпилите промени в състава на кметовете на общини, членове на сдружението и е преизбран за председател на сдружението кметът на община Разград;
- възложено е провеждане на процедура по ЗОП за избор на изпълнител за експлоатация на РДНО-Разград на кмета на община Разград;
- взето е решение за изграждане на трета клетка на обект „Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил и Цар Калоян“ със строителна стойност на инвестиционния проект 6 654 817,49 лв. Финансирането е с отчисленията по реда на чл. 64, ал. 1 от ЗУО;

Община Разград е активен участник в дейността на РСУО-Разград, като председател на сдружението е кметът на община Разград.

Основни изводи и препоръки

✓ За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО-Разград;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020 г. са взети решения и са стартирали процедури за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;
- ✓ За 2018 г. само част от общините (Кубрат, Лозница, Исперих, Завет, Самуил, Цар Калоян), членове на РСУО-Разград, са изпълнили задълженията си съгласно чл. 12, ал. 4 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.
- ✓ Община Разград е активен участник в дейността на РСУО.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Анализът дава отговор на следните основни въпроси:

- ✓ Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена?
- ✓ Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост?
- ✓ Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета?

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- ✓ проучване на ведомствени и национални нормативни документи, регламентиращи правомощията и функциите за управлението на отпадъците;
- ✓ проучване на отчетни документи и статистически данни за дейностите по отпадъци и за персонала, ангажиран с функции за управление на отпадъците.

Общински съвет

Законодателният орган на местното самоуправление, който определя политиката на община Разград за развитието ѝ, в т.ч. и по проблемите на околната среда, е общинският съвет.

В *Правилника за организацията и дейността на Общински съвет* са определени основните дейности, функциите, правата, задълженията и отговорностите, органите за управление, организацията за тяхната работа и взаимодействието им с общинската администрация.

Съгласно чл. 25. (1) от този правилник „Комисиите са работен орган на общинския съвет, изпълняващи инициативни, съвещателни и контролни функции. Комисиите на общинския съвет са постоянни и временни. “. По въпроси, свързани с околната среда, е създадена и функционира **Постоянна комисия по околна среда, селско, горско, водно и ловно стопанство.**

Общинският съвет приема общинската програма за околна среда, както и всички други програми, свързани с компонентите и факторите на околната среда и контролира изпълнението им (чл. 79, ал. 4 от ЗООС).

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Общинска администрация

Общинската администрация е изпълнителен орган на местното самоуправление и се представлява от кмета на общината. Функциите на кмета на общината по отношение на околната среда са подробно разписани в чл. 15 от ЗООС.

Кметът на общината е компетентния орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането на ПУО, като ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране.

Отчетът се представя за информация и в РИОСВ – Русе. До настоящия момент община Разград стриктно спазва тези свои законови задължения.

От съществено значение за постоянното подобряване на социално-икономическата среда и устойчивото развитие в общината е ефикасното и ефективно управление на процесите и ресурсите, в т.ч. по околна среда.

Община Разград разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на своите отговорности. Структурата на Общината отговаря на функционалните направления, по които осъществява своята дейност.

Отдел „Опазване на околната среда” е на пряко подчинение на заместник-кмета по правно обслужване, управление на програми и проекти и инвестиционни дейности.

Отделът се ръководи от началник отдел и осъществява функции в следните области:

1. Осъществява контрол върху опазването и възстановяването на елементите на околната среда на територията на общината, чрез изготвяне стратегии, планове и програми за устойчиво развитие, подобряване, опазване и поддържане на околната среда;
2. Осъществяване дейности по изграждане и поддръжка на зелената система, съобразно действащите планове и упражнява редовен контрол по опазване на зелените площи в съответствие с действащата нормативна уредба. Организира съставянето и актуализирането на публичен регистър на озеленените площи, на дълготрайните декоративни дървета и на дърветата с историческо значение в общината;
3. Организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие и ландшафта;
4. Ръководи система за управление на отпадъците, осъществява дейностите по сметопочистване и сметоизвозване, в това число за екологосъобразното управление на отпадъците на територията на общината;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

5. Осъществява дейности по опазване на биологичното разнообразие, като интегрира опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички общински и регионални планове, проекти, програми, политики и стратегии;
6. Отговаря за законосъобразно осъществяване на процедура за издаване на разрешителни по чл. 52, ал. 1, т. 3 от Закона за водите;
7. Организира почистването на речните легла в границите на урбанизираната територия на населените места;
8. Осигурява поддръжката и експлоатацията на язовири – публична общинска собственост, които се стопанисват от общината;
9. Отговаря за разработване на стратегическите карти за шум, както и план за действие за агломерациите и упражнява контрол за спазване изискванията на Закон за защита от шума в околната среда в тихите зони и урбанизираните територии;
10. Контролира дейностите, свързани с ограничаване на шумовите нива в околната среда;
11. Спира дейности в предоставени за ползване гори, земи и водни площи в защитени територии - общинска собственост, извършвани в нарушение на утвърдените планове за управление и устройствени и технически планове и проекти по реда на Закона за защитените територии;
12. Разработва и контролира заедно с другите органи и звена от общинската администрация планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината; организира управлението на отпадъци на територията на общината;
13. Участва по компетентност при осъществяване на контрол относно изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води;
14. Определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и контролира изпълнението на техните задължения;
15. Разработва програми за опазване на околната среда, както и ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране;
16. Обявява инвестиционни предложения, за които е необходимо оповестяване и информизиране на заинтересованите лица, съгласно действащото екологично законодателство;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

17. Разработва и изпълнява общинска програма за управление на отпадъците и съгласува Плановите за управление на строителни отпадъци преди одобряването им от кмета на общината;
18. Отговаря за осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им; почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване; избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
19. Организира събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община, както и разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
20. Организира дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
21. Отговаря за изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 Закон за управление на отпадъците на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 от същия закон и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
22. Организира разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 Закон за управление на отпадъците и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
23. Отговаря за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
24. Отговаря за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
25. Осигурява информация на обществеността по чл.19, ал.3, т. 1 - 12, 14 и 15 от Закон за управление на отпадъците чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

26. Поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на общината;
27. Организира и контролира дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
28. Извършва дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
29. Организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на общината;
30. Разработва и изпълнява общинска програма за опазване на околната среда, подготвя и внася в общинския съвет годишни отчети за изпълнението на програмата;
31. Участва по компетентност при осъществяване на контрол върху състоянието и експлоатацията на обектите с източници на емисии в атмосферния въздух върху работата на пречиствателните съоръжения и върху емисиите от отделните източници.

Дейността за събиране на опасни битови отпадъци се извършва от стопанско звено „Център за събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от бита – Разград“.

Отдел „Опазване на околната среда“ изпълнява и други задачи, възложени от кмета на общината в сферата на дейността и съобразно действащото законодателство.

Служителите, натоварени с проблемите на околната среда са представени в Таблица 16.

Таблица 16. Служители, натоварени с проблемите на околната среда

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Брой служители, които осъществяват контрол единствено по управление на отпадъците	Служител и на отдел „ООС“ при Община Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Служител и на отдел „ООС“ при Община Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Служител и на отдел „ООС“ при Община Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Служител и на отдел „ООС“ при Община Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Служител и на отдел „ООС“ при Община Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Служител и на отдел „ООС“ при Община Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Служител и на отдел „ООС“ при Община Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21
Брой служители, които осъществяват контрол,	Служител и на отдел „ООС“ при Община	Служител и на отдел „ООС“ при Община	Служител и на отдел „ООС“ при Община	Служител и на отдел „ООС“ при Община	Служител и на отдел „ООС“ при Община	Служител и на отдел „ООС“ при Община	Служител и на отдел „ООС“ при Община

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
както по управление на отпадъците, така и по изпълнение на други изисквания на закони и общински наредби	Разград – 7 Кметове и Кметски наместници и на населени места - 21	Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21	Разград – 7 Кметове и Кметски наместници на населени места - 21
Брой обекти на територията на общината, които подлежат на контрол от страна на общината по Закона за управление на отпадъците	РДНО – Разград – 1 и строителни обекти за годината, както и сметища по населените места - 21	РДНО – Разград – 1 и строителни обекти за годината, както и сметища по населените места - 21	РДНО – Разград – 1 и строителни обекти за годината, както и сметища по населените места - 21	РДНО – Разград – 1 и строителни обекти за годината, както и сметища по населените места - 21	РДНО – Разград – 1 и строителни обекти за годината, както и сметища по населените места - 21	РДНО – Разград – 1 и строителни обекти за годината, както и сметища по населените места - 21	РДНО – Разград – 1 и строителни обекти за годината, както и сметища по населените места - 21

Експертите притежават необходимия ценз и професионален опит, но броят им е недостатъчен за големите отговорности в общината по отношение на околната среда.

За придобиване на административен, технически и финансов опит на общинската администрация голям принос има и реализацията на редица проекти за периода 2014-2020 г., насочени към повишаване на квалификацията на общинска администрация.

Постоянното повишаване на капацитета на администрацията е гаранция не само за добро управление на проблемите, свързани с околната среда и човешкото здраве, но и за увеличаване на проектите, финансирани със средства на ЕС.

Изводи и препоръки

✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.ч. изготвяне на план-сметки за такса битови отпадъци; процеси за проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци, са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*, за която общините нямат практически опит;
- ✓ Кметът на Община Разград изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;
- ✓ Служителите на отдел „Опазване на околната среда“ имат делегирани с длъжностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез длъжностните характеристики на служителите от отдела кореспондират с отговорностите/задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;
- ✓ Квалификацията на всички служители на отдел „Опазване на околната среда“ отговаря на заеманата от тях длъжност;
- ✓ Техническият капацитет на Община Разград при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Община Разград са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;
- ✓ Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;
- ✓ Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;
- ✓ Предвид демографска криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация – обучения, възможност за кариерно развитие и адекватно заплащане;
- ✓ Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Анализът дава отговор на следните основни въпроси:

- ✓ Какво е съществуващото състояние по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;
- ✓ Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно депата за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;
- ✓ Какви са основните изводи и препоръки от анализа.

На територията на община Разград липсват замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците, които не са рекултивирани и закрити.

След заседание на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Разград е взето решение за изграждане на трета клетка на Регионалното депо за неопасни отпадъци-Разград.

Разширението на Регионално депо-Разград се налага поради изчерпване на капацитета на втора клетка за депониране на отпадъците и необходимост от осигуряване на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците от седемте общини, участващи в регионалното сдружение.

За разширението на РД-Разград са изготвени инвестиционни проекти, съгласно Закона за устройство на територията заедно с комплексен доклад. С разработената документация са запознати всички членове на РСУО-Разград, като през юни 2020 година е взето единодушно решение за внасяне на работните проекти за съгласуване от Областен експертен съвет в Областна администрация-Разград след приключване на процедурата по Глава Шеста на ЗООС.

С това решение е възложено на Кмета на Община Разград да изготви документацията за провеждане на обществена поръчка за строителство по Закона за обществените поръчки с предмет „Изграждане на трета клетка на обект „Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил и Цар Калоян“.

Дейностите, включени в инвестиционното предложение, са:

- Изграждане на клетка 3 от Регионално депо за отпадъци-Разград;
- Експлоатация на клетка 1 и доизграждане на газовата система;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- Закриване и рекултивация на клетка 1 ;
- Следексплоатационни грижи и мониторинг.

РДНО е разположено в местността „Олян Бурлук“, землище на гр. Разград – имот с идентификатор 61710.19.277 по КККР на гр. Разград с площ 109,5 дка. Изградена е прилежаща инфраструктура към депото.

Към края на 2019 година капацитетът на клетка 1 от РДНО е достигнат. Започнало е депониране на приеманите отпадъци в клетка 2.

За осигуряване нормална експлоатация на депото е изградена инфраструктура, включваща вход с бариери, електронна автомобилна везна, обслужваща сграда, в т.ч. КПП, склад за дезинфекционни материали и склад за гориво-смазочни материали, гараж за технологични машини, площадка за измиване на автомобилни гуми, дезинфекционен трап, резервоар за ПП нужди, площадкови комуникации – водоснабдяване, канализация, електроснабдяване.

Към момента депонирането на отпадъци се извършва във втора клетка на депото. Предвижда се поетапна рекултивация на запълнените части на депото – 15,3 дка от клетка 1 и 13,6 дка от клетка 2, като останалите площи от втора клетка (от общо 19,1 дка) представляват открития откос на отпадъка с наклон 1:2, върху който ще се извърши временно запръстяване и ще се продължи депонирането до приключване на планираното разширение.

Техническа рекултивация

Вертикалната планировка на обекта е неразделна част от техническата рекултивация на депото. Изготвя се върху геодезична основа – Тахиметрична снимка в М 1:1000 и цифров модел на обекта в dwg-формат. Съгласно графичните приложения към проекта и в съответствие с Наредба №6 за гарантиране на носимоспособност, устойчивост и дълготрайност на конструкцията на депото, тялото на депото се оформя с откоси 1:2,5.

Тялото на депото се оформя с натрупването на отпадъци.

В конструкцията на рекултивиращите пластове не се предвижда включване на полиетиленово фолио.

Разположението на пластове от долу нагоре е както следва:

- изравнителен и газдренажен пласт от чакъл, $d = 50$ см ;
- разделителен геотекстил с плотно тегло 300 г/м², минимална ширина на рулата 5,00 м, разстилане при застъпване от 0,5 м между отделните рула;
- почвен пласт $d = 0,25$ м ;
- бетонитова хидроизолация с плотно тегло на бентонита мин. 4500 г/м²;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- почвен пласт $d = 0,25$ м ;
- дренаж за повърхностни води, изпълнен от дренажен геокомпозит;
- почвен пласт $d = 80$ см;
- хумусен пласт 20 см (за биологична рекултивация).

Система за атмосферни води

Системата за улавяне и отвеждане на атмосферни води от тялото на депото се състои от площен дренаж, периферен дренаж и канавки за условно чисти води. Площният дренаж се изпълнява с дренажен композит, състоящ се от структурен елемент и един или два геотекстила. Периферният дренаж се изгражда от дренажни полиетиленови тръби, двуслойни и оребрени, вътрешен диаметър 140 мм. Перфорацията на тръбите е по целия пръстен. Водите от периферния дренаж се отвеждат в канавките посредством изливни тръби, положени през 20 м перпендикулярно на периферния дренаж и канавката, минимум 0,2 м от ръба на канавката.

На база изготвеният хидроложки доклад и прилежащите площи са определени хидравличните параметри на канавките за атмосферни води.

Биологична рекултивация

С настоящия проект за рекултивация на депото се предвижда ползване на терените като зелена площ.

Крайната форма на проектното депо е изпъкнала, с наклони на откосите до 40 %. Разработката предвижда изграждане на рекултивиращ пласт с мощност от 1 м., от който минимум 0,20 м. от повърхностния слой са хумусни земни маси с минимално съдържание на хумус над 1%, а останалото от земни маси с подходящ физико-механичен състав за развитието на тревни видове с коренова система до 1 м. Общата площ на равнините участъци е 7,1 дка, на откосите е 21,8 дка.

Тъй като приетата насока на рекултивация е противоерозионна чрез затревяване, по проекта се предвиждат редица почвено-мелиоративни и агротехнически мероприятия като обработка, торене, осигуряване на подходящи и качествени семена, спазване сроковете и дълбочина на засяване и грижи за тревните площи. От изключително значение е почвоподготовката за успешното поникване на семената и развиване на тревната растителност. За тази цел са предвидени редица обработки, като фрезование, подравняване засяване и валиране. Затревяването се извършва задължително с тревни смеси, като целта е да се създаде близки до естествените растителни съобщества. Целта е да се осигури етажност и баланс между видовете, както и устойчивост на специфичните екологични условия.

Лесозащитни пояси

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

В зоната са включени терените източно и западно от клетката за депониране на отпадъци. В тях ще се извърши изграждане на лесозащитни пояси с цел предотвратяване на ерозионни процеси, ветрова защита и предотвратяване на разпиляване на отпадъци на територията на депото.

Следексплоатационни грижи и мониторинг

Отгледни грижи

Следексплоатационните грижи са свързани със създаването на оптимални условия за растеж на тревната растителност, създадена върху технически рекултивирани площи на клетка 3 от РДНО-Разград. Отгледните грижи в продължение на тригодишен период включват:

- дейности за поддържането на хранителния режим на създадения тревен масив 0 минерално торене. Дейностите за поддържане на хранителния режим предвиждат внасяне на амониева селитра през втората и третата години съответно по 10 кг/дка.
- Косене на тревната растителност – ще се извършва еднократно през първия вегетационен период; еднократно през втори и трети период, без изнасяне на откоса.

Мониторинг

Мероприятията по мониторинг се предвижда да започнат по време на строителството и да продължат за период от 30 години след закриването на клетка 3. Провеждат се съгласно утвърдения план за собствен мониторинг за компонентите атмосферен въздух, повърхностни и подземни води, филтрационни води, слягане на тялото на депото, метеорологични данни.

На основата на анализираната информация в анализа могат да се направят следните основни изводи относно старите депа:

- ✓ На територията на община Разград липсват замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците, които не са рекултивирани и закрити.;
- ✓ за закриването и рекултивацията на клетка 1 от РДНО-Разград са изготвени и одобрени проекти за закриване и рекултивация;
- ✓ закриването и рекултивацията на клетка 1 от РДНО-Разград се извършва със средства от събраните отчисления по чл. 64 от ЗУО;
- ✓ следексплоатационните грижи и мониторинг съгласно нормативните изисквания се извършват от избрания по ЗОП оператор на РДНО-Разград.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- ✓ Прилага ли се принципа „Замърсителят плаща“, който е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191) и за кои отпадъчни потоци?
- ✓ Прилага ли се принципа „Разширена отговорност на производителя“?

Източници на информационно обезпечаване на анализа

- ✓ Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
- ✓ Интернет страница на общината, на която е налична информация за задълженията по сключените договори за площадки за предаване на МРО и др.
- ✓ Договори за оползотворяване на МРО, с които общината има сключени договори за сътрудничество (опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла).

Същност на принципите „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“

Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви) (изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща“, така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя“, които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща“ е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- ✓ причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- ✓ причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- ✓ разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- ✓ разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително финансирането, за:

- ✓ предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- ✓ проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, са технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- ✓ развиване на пазари за повторната употреба и рециклиране на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- (1) изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- (2) осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Схеми за управление на отпадъците

Постъпилите през 2020 г. отпадъци от опаковки са 304,520 тона, от тях рециклируеми:

- хартия: 22,500 тона;
- пластмаса: 10,860 тона;
- метал: 0,000 тона;
- стъкло: 30,400 тона.

Общо рециклируеми отпадъци от опаковки за 2020 година: 63,760 тона. На територията на община Разград е осигурено разделно събиране на:

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ отпадъци от опаковки (извън организираната система за разделно събиране от Екобулпак България АД);
- ✓ ИУМПС;
- ✓ ИУЕЕО;
- ✓ НУБА;
- ✓ оползотворими строителни отпадъци;
- ✓ ОЧЦМ,

чрез сключване на договор с юридическо лице, притежаващо разрешение за дейности с отпадъци № 10-ДО-646-00/2013 година – „Метал Експрес“ ООД. Договор № 52/10.03.2021 година урежда приемането на разделно събрани отпадъци от домакинства, представени в Таблица 15, на площадка с местонахождение: гр. Разград, ул. „Перистър“ № 1.

Информация за сключените договори и площадките за приемане на МРО е налична на официалната интернет страница на община Разград.

Основни изводи и препоръки

- ✓ В България, в т.ч. и на територията на община Разград се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.
- ✓ Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО).
- ✓ Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета 1.01.2022 г.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ТЕХНИЧЕСКИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците е ключов анализ. Той се стреми да отговори на следните въпроси:

- ✓ Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти?
- ✓ Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти?
- ✓ Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци?
- ✓ Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия?

Предмет на анализа е инфраструктурата за управление на битовите отпадъци и на утайките от ГПСОВ, тъй като управлението на тези потоци отпадъци са от компетенциите на Община Разград. В анализа е включена и инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), тъй като управлението макар и на малка част от този поток отпадъци – от ремонтна дейност на домакинствата - е също от компетенциите на общината, а от друга страна, общината като възложител на строителни дейности и на дейности по разрушаване на сгради е също генератор на ОСР.

ИНСТАЛАЦИИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и за други битови отпадъци

На депата за отпадъци се приемат само отпадъци, които са подложени на предварително третиране (изискване на чл.38, ал.1 от *Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*).

Към момента на изготвяне на настоящата програма е стартирана процедура по изграждане на Инсталация за сепариране на битови отпадъци – с влязъл в сила ПУП са определени застроителните параметри, изготвени са инвестиционни проекти за инсталацията, като е приключена и процедурата по реда на Глава Шеста на ЗООС, одобрени са инвестиционни проекти и е издадено разрешение за строеж № РС-002/20.10.2021 г.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Инсталацията за сепариране е предвидена като част от интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Разград.

За реализация на проект “Интегрираната система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци на Регион Разград” се предвижда използването на имот № 61710.19.278 в землището на гр. Разград, община Разград, Област Разград.

Необходима площ за разполагане на инсталацията за сепариране е 2 000 кв.м.

В инсталацията ще постъпват смесените битови отпадъци от региона с цел намаляване на обема отпадъци, подлежащи на депониране. Очаква се намаляване на количествата битови отпадъци, постъпващи в клетките за депониране да намалее с около 32% годишно спрямо общото количество битови отпадъци, постъпващи на площадката.

Към инсталацията за сепариране ще се обособят следните производствени и спомагателни участъци:

- входящ контрол на постъпващите отпадъци;
- производствен участък – инсталация за сепариране;
- производствен участък – инсталация за балиране на хартия, пластмаса, картон;
- складова зона – временно съхранение на сортираните и подлежащи на рециклиране материали; временно съхранение на опасните отпадъци, отделени от входящия поток смесени битови отпадъци;
- площадка за измиване и дезинфекция;
- гаражи за механизацията;
- административно-битова сграда за персонала, обслужващ депо.

Технологичният процес за сепариране се състои от следните операции:

- входящ контрол на отпадъците- доставка и приемане, документация; насочване към халето за сепариране или клетките за депониране;

Отпадъците се доставят на площадката със сметосъбиращите и сметоизвозващи машини, обслужващи регион Разград. Входно-изходната зона на площадката, на която е разположена инсталацията, се предвижда да е оборудвана с КПП с електронна автомобилна взна и площадка за измиване и дезинфекция.

Контролът за по приемане на отпадъците ще включва:

- идентификация на автомобила, доставящ отпадъците;
- претегляне на автомобила на вход и изход от площадката;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- визуален контрол от оператора.

След преминаване на контрола автомобилът се насочва към площадката за разтоварване на отпадъци – инсталация за сепариране, инсталация за компостиране, или клетка за депониране – в зависимост от състава на превозваните отпадъци.

- разтоварване на отпадъците и визуален контрол:

Разтоварването на отпадъците се извършва върху настилната на халето по указания на водача на челния товарач в рамките на площадката за разтоварване на отпадъци.

- зареждане на сепариращата инсталация – транспортна лента 1:

След разтоварване отпадъците се прехвърлят върху подземната част на зареждащата транспортна лента с помощта на челния товарач.

Доставените едрогабаритни отпадъци, неподходящи за третиране в инсталацията, се отстраняват в зависимост от вида на отпадъка.

- отделяне на фракциите до 80 мм чрез пресяване:

Във фракциите до 80 мм се съдържат предимно инертни материали и биоразградими отпадъци. Отделянето на тези отпадъци се извършва в пресевната част на инсталацията, като на входа ѝ са предвидени ножове за разкъсване на торбичките.

Материалите, преминали през ситото, се изнасят с помощта на транспортни ленти в контейнер, и впоследствие към клетката за депониране.

- ръчно сортиране:

Фракциите с размери по-големи от 80 мм, задържани от ситото, преминават ръчно сортиране с цел отделяне на материалите, подлежащи на рециклиране. Сортирането се извършва на бавнодвижеща се транспортна лента, по която са разположени работните места на сортировачите. Предвидени са 12 работни пункта. Под пода на всяка двойка работни места се оформя клетка, в която посредством отвори на пода се пускат отделните материали. Клетките са разделени посредством прегради. Натрупаните по този начин материали се избутват с челен товарач към мястото за балирането им.

Върху лентата работят 12 служители, които сортират постъпващите фракции както следва:

- твърд картон и велпапе (РАР);
- хартия;
- полиетилен терафталат (РЕТ) – бял;
- полиетилен терафталат (РЕТ) – цветен;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- полипропилен и полиетилен, PVC и други;
- стъкло и немагнитни метали.

След ръчно сортиране фракциите по-големи от 80 мм, както и фракциите по-малки от 80 мм преминават през магнитни сепаратори.

- отделяне на металите чрез магнитни сепаратори:

Предвижда се монтиране на два магнитни сепаратора, разположени над изнасящата преминалите през ситото отпадъци лента (фракции по-малки от 80 мм) и над лентата за ръчно сортиране след сортировъчната инсталация (за фракции по-големи от 80 мм). Магнитните сепаратори ще са с постоянни магнити. За събиране на отделените метали ще се използват контейнери, разположени под сепараторите.

- отделяне на леки фракции чрез автоматизирано отвяване с цел оползотворяването им като гориво от отпадъци (RDF) извън площадката:

Неотделените при ръчното сортиране материали (хартия, пластмаса, картон, дърво, кожи) могат да бъдат оползотворени като гориво от отпадъци (RDF). Отделените материали са основно найлонови торбички, хартия и други пластмаси. Отделените леки фракции се балират с цел намаляване обема им.

Предвижда се монтиране на съоръжение за отвяване, в което леките фракции ще се разделят от общия обем отпадъци на база плътност и въздушно съпротивление. Съоръжението ще е затворено, а отработеният въздух ще се изпуска в атмосферата след филтриране.

- балиране на сепарирани отпадъци, подлежащи на рециклиране и RDF:

Балирането е предвидено като дейност към инсталацията за сепарирани с цел намаляване обема на отпадъците, подлежащи на рециклиране. По този начин значително ще се намалят транспортните разходи за транспортиране на материалите до мястото за рециклиране. Предвижда се монтиране на конвенционална канална балираща преса. Преди подаване на пластмасовите бутилки за балиране се предвижда преминаването им през перфоратор за пробиване на бутилките.

Процесът на балиране ще бъде изцяло автоматизиран.

- временно съхранение на балираните материали до предаването им за последващо третиране:

Временно съхранение е предвидено за сортираните оползотворими материали, както и за отделените от потока битови отпадъци опасни такива.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Складовите площи ще са оразмерени за събиране на 400 куб.м. рециклируеми отпадъци, получени след балиране. Площ на предвиденото складово помещение – 360 кв.м., вид – навес.

За въхранение на опасните отпадъци е предвиден закрит склад, с плътна настилка. Предвидена е възможност за улавяне на възможни отпадни води от помещението посредством наклон на подовите на склада и подземен полиетиленов резервоар.

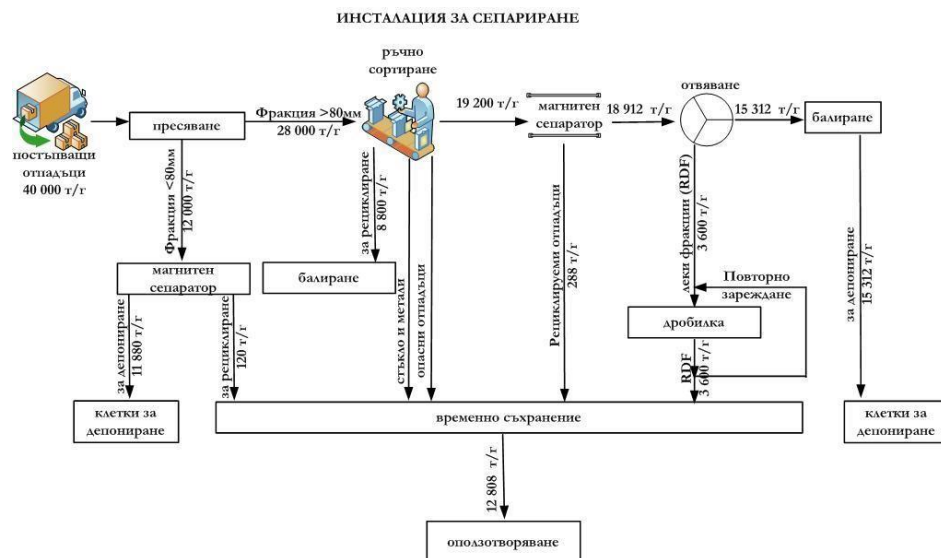
- извозване на отпадъците, подлежащи на депониране към клетките за депониране;
- извозване на отпадъците, подлежащи на депониране:

Предвижда се отпадъците да се извозват до клетката за депониране ежедневно. Ще се използват контейнери – 20 куб.м. На депониране от инсталацията подлежи фракцията с размери по-малки от 80 мм, както и остатъчната фракция след ръчно и механично сортиране.

- спомагателни дейности:

Като спомагателни дейности към инсталацията са почистването на съоръженията и площадката, както и доставката на необходимите материали за процеса.

Фигура 4. Технологична блок схема на Инсталацията за сепариране

Източник: ДОВОС

Капацитет на инсталацията за сепариране – 40 000 т/год.;

Максимално дневно количество: 167 т/ден.

Предвидено е площадката за сепариране на отпадъци да се разположи в южната част на Регионално депо – Разград, непосредствено до входа на депото. Избраното местоположение на площта за разполагане на съоръженията за сепариране на отпадъците е съобразено с:

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- възможност за входящ контрол на постъпващите отпадъци;
- необходимост от предварително третиране на постъпващите отпадъци с цел намаляване на обема и отделяне на рециклируемите материали от общия поток отпадъци;
- намаляване натовареността на вътрешните обслужващи депото пътища;
- ограничаване на риска от аварии чрез ограничаване достъпа на външни транспортни средства.

Изграждането на инсталацията се финансира със средства на ЕС и съфинансирана със средства от държавния бюджет на Р България по процедура № BG16M1OP002-2.002 “Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци” по приоритетна ос 2 на ОП „Околна среда 2014-2020 г.“, като община Разград е определена за водеща община.

Инсталации за биоразградими и биоотпадъци

Текстовете на Наредба №6/27.08.2013 г. регламентират, че биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини следва се събират отделно. Биоотпадъците, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Съществуваща ситуация

На територията на регион Разград няма изградена Инсталация за оползотворяване на биоразградими и биоотпадъци. Цялото количество битови отпадъци, генерирани на територията на населените места от Община Разград се обезврежда посредством депониране на територията на Регионално депо – Разград.

Към момента на изготвяне на настоящата програма е стартирана процедура по изграждане на Инсталация за компостиране на биоотпадъци – с влязъл в сила ПУП са определени застроителните параметри, изготвени са инвестиционни проекти за инсталацията, като е приключена и процедурата по реда на Глава Шеста на ЗООС, одобрени са инвестиционни проекти и е издадено разрешение за строеж № РС-002/20.10.2021 г.

Необходима площ за разполагане на инсталацията за компостиране в 10 000 кв.м.

В инсталацията за компостиране се предвижда се третират отделно събрани биоотпадъци.

В рамките на площадката се предвижда обособяване на няколко производствени и спомагателни участъка:

- приемна зона;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- складови помещения за съхранение на непреработената биоразградима маса;
- производствен участък – подготовка за компостиране – отделяне на примесни материали и шредирание;
- производствен участък – компостиране;
- складова зона – временно съхранение на компоста до доузряване;
- площадка за временно съхранение на готовия компост;
- навес за механизацията.

Технологичният процес на компостиране се състои от следните операции:

- входящ контрол:

Контролът на постъпващите количества разделно събрани биоотпадъци ще се осъществява в рамките на приемната зона на инсталацията.

- разтоварване и визуална проверка:

Разтоварването ще се извършва на площадка, оразмерена за върхово натоварване (1500 т) с площ около 2000 кв.м. На площадката ще се извършва визуален контрол на доставените отпадъци за компостиране с цел грубо отстраняване на примеси – стъкло, найлонови торбички, пластмаса, метали, камъни и др.

временно съхранение на непреработената зелена маса:

Временното съхранение на непреработена зелена маса се съкращава максимално с цел избягване възникването на анаеробни процеси.

Шредирание, смесване и оформяне на редове:

След отстраняване на примесите, подлежащите на компостиране материали, се раздробяват и хомогенизират в дробилка. С помощта на челен товарач обработените материали ще се оформят в редове с разстояние между тях от 0.5÷4.5 м с цел осигуряване на възможност за преминаване на машината за обръщане на материала.

Компостиране:

През началните фази на компостиране – мезофилна и термофилна фаза – се предвижда обръщането на купувете да се извършва от 3-5 пъти седмично. По този начин ще се гарантира равномерното разпределение на образуваната топлина и влажност и равномерно аериране. Предвижда се използване на устройство за измерване на влагата и температурата в купувете с цел контрол на процеса и осигуряване на оптимални параметри на процеса.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

При необходимост от повишаване на влагата с цел достигане на оптимални параметри за процеса се предвижда оросяване на куповете от резервоар за повърхностни води от площадката за компостиране и инсфилтрирали от компостните редове отпадъчни води.

Пресяване на компостираните материали:

След 12та седмица компостираният материал ще се пресява за отделяне на едри недораградени остатъци и примеси. Предвижда се пресяването да се извършва в барабанно сито, като недоразградените отпадъци ще се връщат в началото на процеса и ще се смесват с пресните материали, подлежащи на компостиране.

Временно съхранение на готовия компост:

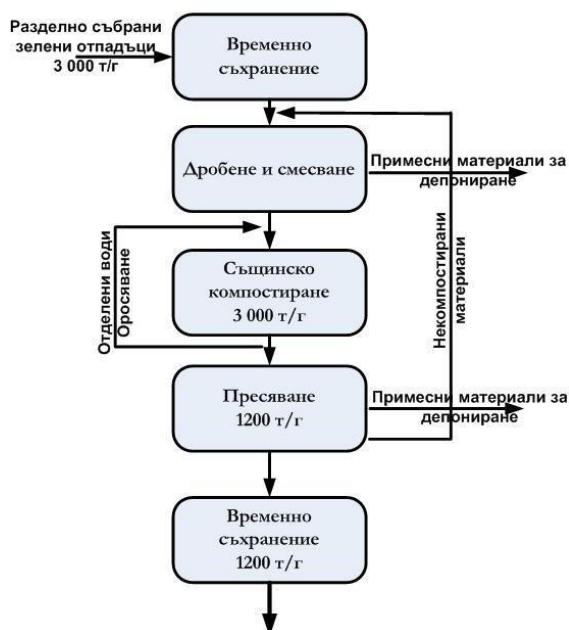
Пресетият готов компост се предвижда да се складира в рамките на площадката до 6 месеца. С цел запазване качествата на готовия компост се предвижда покриването му с полупропускливи текстилни покрития.

Необходима площ за временното съхранение на готовия компост е около 528 кв.м.

Спомагателни дейности:

Като спомагателни дейности към площадката се предвиждат извозването на примесите до клетките за депониране, поддръжка на механизацията и почистване на площадката.

Фигура 5. Технологична блок схема на Инсталацията за компостиране
ИНСТАЛАЦИЯ ЗА КОМПОСТИРАНЕ

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Капацитет на инсталацията за компостиране – 3 000 т/год. компостируеми отпадъци (биоотпадъци).

Брой цикли: 4,3 цикъла/годишно.

Производителността на инсталацията за компостиране – 1200 т/год. компост.

Изграждането на инсталацията се финансира със средства на ЕС и съфинансирана със средства от държавния бюджет на Р България по процедура № BG16M1OP002-2.002 “Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци” по приоритетна ос 2 на ОП „Околна среда 2014-2020 г.“, като община Разград е определена за водеща община.

ПРЕТОВАРНИ СТАНЦИИ

Към момента на територията на община Разград няма изградени претоварни станции. Изготвените ПИП са показали, че не е икономически целесъобразно да се изградят претоварни станции за общините от регион Разград.

ДЕПА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Самуил, Завет, Цар Калоян и Кубрат (наричано за краткост Регионално депо – Разград) е изградено върху площ от 109,5 дка общинска земя. Площадката на депото се намира в местността „Олян Бурлук“, североизточно от град Разград.

Първоначално, със Заповед № IX - 99/22.03.1972 г. на МЗХП, са отредени за сметище 28 дка земеделски земи (мера) пета категория (по тогава действащата Наредба за пет-степенна категоризация на земеделските земи). Старото сметище заема освен отредените му 28 дка земя, още 12 дка площи, категоризирани от Регионална служба “Поземлена реформа“ като земи от седма категория, с бонитетен бал 21- 30, Акт №8/12.10.1998 г. Същата категория са категоризирани с Акт № 9/12.10.1998 г. и допълнителните 40 дка земи за разширението на депото, утвърдени с Решение № K33-5 от 28.07.1999 г. на МЗГАР. Предоставените за депо за отпадъци земи са от земеделския фонд и съгласно плана за земеразделяне са части от имоти №№000132 и 000161 от землището на гр. Разград (акт № 590/01.02.1999 год. и неразделна част от него скица № 100/07.01.1999 на имот с № 000161, акт № 697/23.11.1999 год. и скица № 2811/02.07.1999 год. на Поземлена комисия – гр. Разград).

По настоящем територията на старото депо, неотговарящо на нормативните изисквания, е рекултивирана съгласно изготвена проектна документация.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Регионалното съоръжение за обезвреждане на битовите отпадъци от регион Разград се е въведено в експлоатация през 2009 година с Решение за ползване № СТ-05-851 от 27.07.2009 г. издадено от Дирекция за национален строителен контрол гр. София.

За Регионално депо – Разград е издадено Комплексно разрешително (КР) №248-Н0/2008 г. Собственик на депото и оператор на КР е Община Разград.

Условие 2 от КР №248-Н0/2008 разглежда инсталациите, които попадат в обхвата на Приложение №4 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), и тези, които са извън неговия обхват – респективно – извън условията на КР, а именно:

✓ Инсталация, която попада в обхвата на т. 5.4. от Приложение 4 на ЗООС:

1. Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил, Цар Калоян – гр. Разград, включващо:

Клетки за неопасни отпадъци:

- Клетка I
- Клетка II.

Капацитет на Регионално депо – Разград

В Таблица 17 по-долу е представен капацитетът на Регионално депо – Разград, изразен като количество отпадъци, разрешено за обезвреждане в клетките за неопасни – за денонощие и за година.

Таблица 17. Капацитет на Регионално депо – Разград съгласно КР №248-Н0/2008

Инсталации, които попадат в обхвата на Приложение 4 на ЗООС	Капацитет преди реализация на планираната промяна (t/24)	Капацитет преди реализация на планираната промяна (t)	Остатъчен капацитет към 01.01.2019 година (t)
Регионално депо за неопасни отпадъци „Разград“, включващо: - Клетка 1; - Клетка 2;	123.2	450 240 197 847 252 393	54 019 -40 445 (по проект)* - 39 966 (по проект)*

Източник: КР №248-Н0/2008

*През 2019 година Община Разград възлага на проектански екип да изчисли остатъчния капацитет на депото на база извършено геодезическо заснемане през месец ноември 2018

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

година на клетка 1 и клетка 2. Въз основа на изготвената изчислителна документация към проекта на обекта са получени следните резултати:

- нетен обем на клетка 1 и 2 – 438 640 куб.м.;
- депониран обем до месец ноември 2018 г. – 300 180 куб.м.;
- остатъчен обем след м. Ноември 2018 г. – 136 922 куб.м.

През месец декември 2018 година са приети за обезвреждане 2 809,67 тона или 2 776,35 куб.м. отпадъци.

На база направените изчисления към 01.01.2019 г. остатъчният капацитет на РДНО-Разград е 135 755,39 тона.

След заседание на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Разград е взето решение за изграждане на трета клетка на Регионалното депо за неопасни отпадъци-Разград.

Разширението на Регионално депо-Разград се налага поради изчерпване на капацитета на втора клетка за депониране на отпадъците и необходимост от осигуряване на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците от седемте общини, участващи в регионалното сдружение.

За разширението на РД-Разград са изготвени инвестиционни проекти, съгласно Закона за устройство на територията заедно с комплексен доклад. С разработената документация са запознати всички членове на РСУО-Разград, като през юни 2020 година е взето единодушно решение за внасяне на работните проекти за съгласуване от Областен експертен съвет в Областна администрация-Разград след приключване на процедурата по Глава Шеста на ЗООС.

С това решение е възложено на Кмета на Община Разград да изготви документацията за провеждане на обществена поръчка за строителство по Закона за обществените поръчки с предмет „Изграждане на трета клетка на обект „Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил и Цар Калоян“.

Изграждането на трета клетка към РД-Разград ще се реализира в имот с идентификатор 61710.25.133 по плана на гр. Разград, общ. Разград, местност „Олян бурлук“. Имотът е общинска собственост и е с начин на трайно ползване „депо за битови отпадъци (сметище)“. “

С Решение № 976/2011 година на ОбС – гр. Разград е одобрен проект на ПУП-ПЗ на общински имоти №№61710.19.278 и имот с проектен № 61710.25.133, като част от имот 61710.25.132 по кадастралната карта на землището на град Разград и имот № 001070 в землището на с. Ясеновец, и парцеларни планове – ел.схема за присъединяване на обекта към

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

електроразпределителната мрежа и ВиК схема за обект „Площадка за изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Разград“.

Разширението на регионалното депо се състои от изграждането на клетка 3 на площ от 52 дка. Общият нетен капацитет на новата клетка за депониране ще е 550 000 куб.м.

Новата клетка е решена като продължение на експлоатираното в момента Регионално депо за отпадъци (реализиран I етап) и обединява системите за отводняване, улавяне и отвеждане на филтрационни води и депониен газ.

Дейностите, включени в инвестиционното предложение, са:

- Изграждане на клетка 3 от Регионално депо за отпадъци-Разград;
- Експлоатация на клетка 1 и доизграждане на газовата система;
- Закриване и рекултивация на клетка 1 ;
- Следексплоатационни грижи и мониторинг.

След реализация на планираното разширение капацитетът на РДНО-Разград ще бъде:

Инсталации, които попадат в обхвата на Приложение 4 на ЗООС	Капацитет след реализация на планираната промяна (t/24)	Капацитет след реализация на планираната промяна (t)
Регионално депо за неопасни отпадъци „Разград“, включващо: - Клетка 1 (изчерпан капацитет); - Клетка 2 (действаща); - Клетка 3 (планирана промяна).	123.2	1006841 197 847 252 393 556 601*

*Капацитетът на клетка 3 е изчислен при обемно тегло на отпадъците 1,012 т/куб.м. и обем на клетка 3 – 550 000 куб.м.

Стопанисване и експлоатация на Регионално депо – Разград

Община Разград е възложила, въз основа на договор за изпълнение на обществена поръчка от 31.07.2020, г. за експлоатацията на обект: “Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Завет, Кубрат, Исперих, Самуил и Цар Калоян” на “ЕФ СИ СИ БЪЛГАРИЯ” ЕООД със седалище гр. София ул. “Николай Хайтов” №3А.

Експлоатацията на Регионалното депото се извършва при точно спазване на Закона за управление на отпадъците, Наредба № 6 от 27.08.2013 г., Наредба № 1 от 04.06.2014 г.,

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

условията на Комплексно разрешително № 248-Н0/2008 на МОСВ, проектната документация на обекта и предписанията на контролните органи.

Дейности, осъществявани на територията на Регионално депо – Разград

На територията на депото се разрешава извършването на следните видове дейности:

- ✓ Обезвреждане на отпадъци в клетки за неопасни отпадъци, обозначена с код D 5 (неопасни и опасни за отпадъци с кодове 16 01 11*, 17 06 01* и 17 06 05*, съдържащи азбест);
- ✓ Операция по оползотворяване на инертни отпадъци (кодове 17 05 04, 17 05 06, 17 01 01, 17 01 02, 17 01 03, 17 01 07, 17 05 04, 17 05 06, 20 02 02 съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците) чрез подравняване на терени, запръстване на работните участъци по депото, а за отпадъци с кодове 17 05 04 и 17 05 06 и при рекултивация на запълнени клетки на Регионалното депо.

Видът и количеството на отпадъците, които е разрешено да се обезвреждат на територията на Регионално депо – Разград са посочени в уловията на КР №248-Н0/2008.

Технологията на депониране на отпадъци на територията на Регионално депо – Разград включва следните дейности:

- ✓ Прием на отпадъците;
- ✓ Разтоварване и контрол на отпадъците;
- ✓ Уплътняване на отпадъците;
- ✓ Изпълнение на ежедневно, временно и междинно покритие;
- ✓ Изграждане на газоотвеждаща система;
- ✓ Управление на инфилтратата и отпадъчните води;
- ✓ Мониторинг и контрол.

Таблица 18. Отпадъци, обезвредени чрез депониране на територията на „Регионално депо – Разград”, по видове и по количество, за периода 2014 г. – 2020 г.

Код	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
02 02 04	2 385,98	29,9	-	45,98	-	29,800	31,42
02 03 04	-	58,02	13,68	54,04	-	-	-
02 03 05	11,72	246,52	-	-	-	-	-
04 01 99	-	-	-	-	-	-	1,08
04 02 22	-	69,08	72,24	-	-	-	-
04 02 99	-	1,08	-	-	-	-	-
04 02 09	0,78	-	-	-	-	-	-

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Код	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
10 01 01	-	-	-	-	46,52	-	13,26
12 01 17	9,40	-	10,12	20,18	7,16	-	50,88
12 01 77	-	16,78	-	-	-	-	-
15 02 03	350,86	3 285,68	2 651,82	-	-	-	-
16 01 22	-	-	7,06	-	-	-	-
19 09 05	6,74	10,60	53,44	68,66	-	-	-
17 01 07	307,40	4 279,40	997,54	10,90			64,080
17 05 06	-	-	-	-	-	-	72 240
17 06 05		11,92					0,020
17 09 04	344,42	261,50	251,52	118,0	1213,32	196,08	129,460
20 02 02		31,56					
19 08 02							7,840
19 10 04					6,74		
19 12 12	37,18	419,338	421,07	414,73	264,56	239,920	242,720
20 03 01	38 801,31	37 100,79	37 956,07	40562,95	38155,97	40755,72	40 580,55
20 03 03	4 453,06	5 581,92	4 943,76	6244,48	7045,74	6 502,77	7 848,66

Източник: Община Разград

ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

На територията на Община Разград няма инсталации / съоръжения за оползотворяване на строителни отпадъци.

Най-близко разположената инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, въведена в експлоатация, е Инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, местност „Под Ормана“, землище на гр. Русе.

Съществуващата практика в общината е третирането на строителни отпадъци да се извършва в клетките за неопасни отпадъци към Регионално депо – Разград.

Съгласно Условие № 11.2.8 на действащо комплексно разрешително за Регионално депо – Разград операторът има право да приема следните отпадъци от група 17 с цел обезвреждане – депониране (D5):

17 01 07 – смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06

17 02 01 - дървесен материал

17 03 02 – асфалтови смеси, съдържащи други вещества, различни от упоменатите в 17 03 01

17 05 06 – изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

17 05 08 – баластра от релсов път, различна от упоменатата в 17 05 07

17 06 04 – изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03

17 09 04 – смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03

17 06 01* - изолационни материали, съдържащи азбест

17 06 05* - строителни материали, съдържащи азбест.

Съгласно Условие № 11.2.9 на действащо комплексно разрешително за Регионално депо – Разград операторът има право да приема следните отпадъци от група 17 с цел оползотворяване:

17 01 01 бетон

17 01 02 тухли

17 01 03 керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия

17 01 07 смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06

17 05 04 почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03

17 05 06 изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05

20 02 02 почва и камъни

С Условие № 11.5.2. са уточнени дейностите по оползотвяване на строителни отпадъци, а именно всички описани СО, подлежащи на оползотворяване е регламентирано да се използват за дейности по подравняване на терена или запръстяване на работни участъци, а за СО с кодове 17 05 04 и 17 05 06 е допустимо използването и за рекултивация на клетки от депото.

Таблица 19. Строителни отпадъци, обезвредени чрез депониране на територията на „Регионално депо – Разград”, по видове и по количество, за периода 2014 г. – 2020 г.

Код	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
17 01 07	307,40	4 279,40	997,54	10,90	-	-	64,080
17 05 06	-	-	-	-	-	-	72 240
17 06 05	-	11,92	-	-	-	-	0,020
17 09 04	344,42	261,50	251,52	118,0	1213,32	196,08	129,460

Изнесените данни за обезвредените строителни отпадъци на Регионално депо Разград показват, че преобладаващо строителните отпадъци се образуват от територията на община Разград.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Обезвреждането на отпадъците (в частност – строителните) освен, че е на последно място в петстепенната йерархия за управление на отпадъците е свързано и с редица финансови разходи за притежателите на отпадъците.

Към момента на изготвяне на настоящата програма е стартирана процедура по отреждане на площадка за разполагане на мобилна инсталация за третиране (рециклиране) на строителни отпадъци – приключена е процедурата по реда на Глава Шеста на ЗООС. Площадката за разполагане на мобилната инсталация за рециклиране на строителни отпадъци е предвидена като част от интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Разград.

В инсталацията ще постъпват строителните (инертни) отпадъци от регион Разград с цел намаляване на обема им и осигуряване на възможност за повторното им използване.

Към инсталацията за третиране на строителните отпадъци ще се обособят следните производствени и спомагателни участъци:

- входящ контрол на постъпващите отпадъци;
- производствен участък – инсталация за раздробяване на отпадъците;
- складова зона – временно съхранение на постъпилите за обработка строителни отпадъци, временно съхранение на рециклираните строителни отпадъци.

Технологичният процес за третиране на строителните отпадъци се състои от следните операции:

входящ контрол на постъпващите строителни отпадъци – визуален и документален;

При пристигане транспортните средства се претеглят, проверява се документация, съпровождаща транспортираните строителни отпадъци, извършва се оглед за вида на отпадъците.

Раздробяване на строителните отпадъци;

Материалът, предназначен за преработка, се вкарва в бункера и чрез вибрационна пречиствателна решетка (сито) постъпва в ударната дробилка. След натрошаването му се подава към лентов транспортър, на който има електромагнит за отделяне на железните елементи.

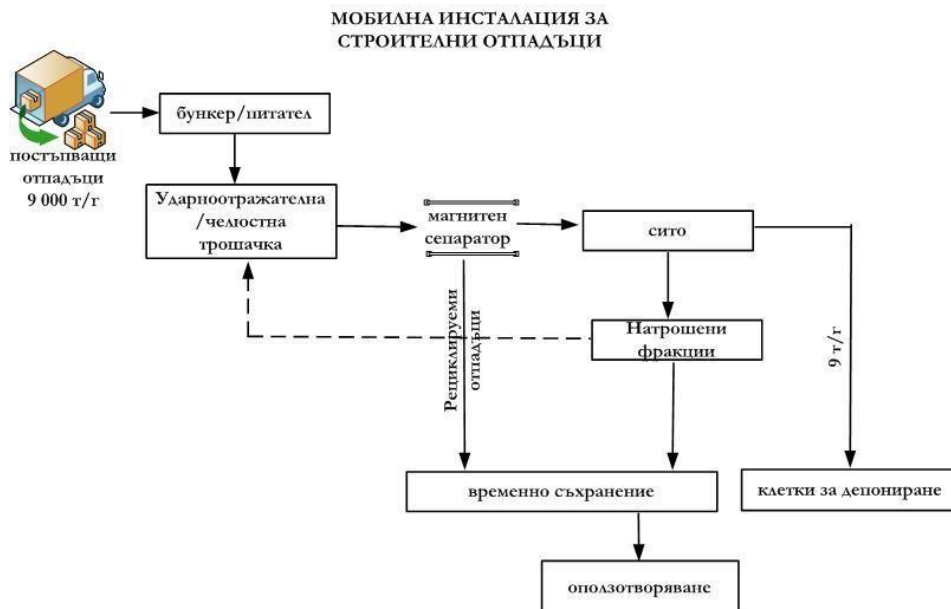
С цел възможност за последващо използване се предвижда натрошения материал да се подава към сортировъчното устройство за отделните фракции. Всички фракции, получени при преработката е необходимо да бъдат съпроводени със сертификат за качество на готовото изделие.

Временно съхранение на получените фракции до последващо използване.

Фигура 6. Технологична блок схема на Инсталацията за СО

ПРИЛОЖЕНИЯ към ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

При избор на доставчик за мобилната инсталация за строителни отпадъци ще бъдат поставени изискванията:

Възможност за претрошаване на разширен диапазон строителни материали, вкл. железобетонни елементи, мрамор, асфалт, гранит и др.

Производителност – 20÷50 т/ден;

Лесен транспорт и висока мобилност.

Местоположение: Предвидено е мобилната инсталация и необходимите клетки за съхранение на доставени/рециклирани строителни отпадъци да се разположат в южната част на имот 000278, в землището на град Разград.

ИНСТАЛАЦИИ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА УТАЙКИТЕ ОТ ГПСОВ

В съответствие с принципа „замърсителят плаща“ управлението на утайките от ПСОВ е отговорност на притежателя на отпадъка. Управлението на утайките от ГПСОВ има за цел намаляване до минимум на общото количество утайки, които се транспортират за окончателно обезвреждане чрез депониране.

На територията на община Разград функционира само една селищна пречиствателна станция – ГПСОВ – Разград с оператор „Водоснабдяване Дунав“ ЕООД – в пречиствателната станция постъпват битово-фекални и промишлени води.

Селищна пречиствателна станция за отпадъчни води е изградена и се експлоатира само в общинския център – гр. Разград. Тя е въведена в експлоатация през 1974 г., като след нея

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

пречистените отпадъчни води заустват в река Бели Лом, водоприемник II-ра категория.

Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 души

Съгласно чл.19, ал.3, т 11. от ЗУО кметът на община има задължение за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места.

Всички населени места на територията на община Разград са с население под 10 000 души, с изключение на общинския център – град Разград.

В изпълнение на задълженията си кметът на община Разград е сключил през май 2015 година договор с „МЕТАЛ ЕКСПРЕС“ ООД, притежаващо разрешение за дейности с отпадъци: 10-ДО-646-00/2013 г. Договорът е подновен през март 2021 година.

За разделно събиране на отпадъци от домакинствата е определена Площадка № 1 с адрес: гр. Разград, ул. „Перистър“ № 1, поземлени имоти с идентификатори 61710.505.322 и 61710.505.323 по КК на град Разград. Обща площ: 3 400 кв.м. Оператор: „МЕТАЛ ЕКСПРЕС“ ООД, Разрешение за дейности с отпадъци: 10-ДО-646-00/2013 г.

В съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите му нормативни актове дружеството, оператор на площадката, ежегодно докладва пред ИАОС към МОСВ за количествата рециклирани/оползотворени отпадъци, в т.ч. разделно събраните такива от територията на община Разград.

В Таблица 15 е представен изчерпателен списък на видовете разделно събрани отпадъци от домакинства по код и наименование съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците, включени в обхвата на сключения договор с „Метал Експрес“ ООД, площадка гр. Разград. Изпълнителят по договора е задължен за своя сметка със собствена механизация да осигурява и обслужва площадката за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци.

За малките населени места (с население под 10 000 души) общината ежегодно организира кампанийно събиране на разделно събрани отпадъци. Разходите за общинските кампании са част от План сметките на разходите за дейностите по третиране на битовите отпадъци и поддържане на чистотата на територията на съответното населено място и включват:

— Събиране и транспортиране на отпадъци при провеждане на общински и национални кампании за почистване на населените места.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

— Събиране и транспортиране на едрогабаритни отпадъци от контейнери с обем 7м³ или 3 м³.

През февруари 2017 година ръководството на община Разград сключва договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, като на територията на населените места от общината се обособяват 150 точки за разделното събиране на отпадъчните опаковки.

Площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло

На територията на община Разград е осигурена една площадка за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, както следва:

Площадка № 1 с адрес: гр. Разград, ул. „Перистър“ № 1, поземлени имоти с идентификатори 61710.505.322 и 61710.505.323 по КК на град Разград. Обща площ: 3 400 кв.м. Оператор: „МЕТАЛ ЕКСПРЕС“ ООД, Разрешение за дейности с отпадъци: 10-ДО-646-00/2013 г.

На площадката се приемат разделно събрани отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло с кодове и наименования съгласно Таблица 15.

Площадки / места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО

Община Разград няма сключени договори за сътрудничество с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, разглеждани в тази част (ИУГ, НУБА, ОМ и др.) поради липса на интерес от страна на организациите за оползотворяване до момента.

Кметът на община Разград е сключил през май 2015 година договор с „МЕТАЛ ЕКСПРЕС“ ООД, притежаващо разрешение за дейности с отпадъци: 10-ДО-646-00/2013 г. Договорът е подновен през март 2021 година. За разделно събиране на тези отпадъци е определена Площадка № 1 с адрес: гр. Разград, ул. „Перистър“ № 1, поземлени имоти с идентификатори 61710.505.322 и 61710.505.323 по КК на град Разград. Обща площ: 3 400 кв.м. Оператор: „МЕТАЛ ЕКСПРЕС“ ООД, Разрешение за дейности с отпадъци: 10-ДО-646-00/2013 г.

Видът и наименованията на МРО, събрани на тази площадка, са описани в Таблица 15.

Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

На 21 април 2015 година е подписано споразумение между България и Швейцария за изпълнението на проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране на и временно съхранение на опасни битови отпадъци от домакинства“. Проектът има за цел намирането на работещи механизми на преодоляване на рисковете за човешкото здраве и околната среда от опасните битови отпадъци чрез създаването на 5 пилотни центъра за събиране и временно

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

съхранение на опасни отпадъци в общините Шумен, Левски, Разград, Созопол и Съединение, както и мобилни събирателни пунктове за съседни на тях 17 общини.

Реализацията на общински център за разделно събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци в община Разград е свързана с изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно чл. 19, ал. 3 от ЗУО за осигуряване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събраните отпадъци от домакинства, в това число и опасни битови отпадъци и организиране на разделното им събиране.

Регионалният център за опасни отпадъци е разположен в имот 61710.505.570 по КК и КР на гр. Разград. Оператор на площката е Община Разград съгласно издадено разрешение за дейности с отпадъци № 10-ДО-747-00/20.11.2019 година.

Видовете опасни битови отпадъци, които се приемат в центъра са:

- Лаково-бояджийски материали и покрития – бои, лакове, разтворители, грундове, лепила, смоли, мастила. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 27* и 20 01 13*
- Домакински препарати и химикали – перални и почистващи препарати, киселини и основи, препарати за растителна защита и борба с вредителите, фотографски материали, спирачни течности, антифризни течности. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 29*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 16 01 13*, 16 01 14*
- Фармацевтични продукти – лекарства с изтекъл срок на годност, продукти, свързани с грижи по домашни любимци. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 31*
- Живак и живаксъдържащи отпадъци – живак, живачни термометри, живачни прекъсвачи, живачни ампули от бойлери и др. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 21*
- Кърпи за изтриване и предпазни облекла, замърсени с опасни вещества – кърпи, парцали за избърсване, замърсени с опасни препарати, предпазни средства. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 15 02 02*
- Замърсени дървесни материали. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 37*
- Замърсени опаковки – празни опаковки от лаково-бояджийски материали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 15 01 10*

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- Негодни за употреба батерии и акумулатори – оловни акумулаторни батерии, Ni-Cd батерии, живаксъдържащи батерии, несортирани батерии и акумулатори, съдържащи предходните видове. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 33*
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване – телевизори, монитори, видео, телефони, принтери, факсове, касетофони, радио, фотоапарати, апарати за кръвно налягане, микровълнови печки и други домакински уреди и инструменти; оборудване, съдържащо хлорирани и флуорирани въглеводороди – климатици, фризери, хладилници, луминесцентни и флуоресцентни лампи, енергоспестяващи и други лампи, съдържащи живак. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 35*, 20 01 23*, 20 01 21*
- Отработени масла. Кодове съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците: 20 01 26*.

Приемането на опасните битови отпадъци на територията на общинския център се извършва директно от гражданите на общината или чрез мобилен събирателен пункт (оборудвани превозни средства) по предварително обявен график в населените места в общината.

Инсталации за оползотворяване на сметищен газ

Съгласно нормативната уредба и Условие 9.2.2. на КР №248-Н0/2008 е предвидено, че от датата на изграждане на газоотвеждащата система на всяка от клетките, събираните газове да се отвеждат от тялото на депото за последващо изгаряне в **Инсталация за изгаряне на биогаз**, посредством система от хоризонтални и вертикални газоотвеждащи тръби.

Инсталацията за високотемпературно изгаряне на биогаза, която се предполага, че ще бъде изградена на площадката на Регионалното депо, ще бъде INZL 250/500 на фирма ХААЗЕ Енергетик – Германия. Тази инсталация е предназначена за изгаряне на биогаза при температура 1200 °С. Високата температура е гаранция за пълното изгаряне на парите на органичните вещества и органични газове. При тази температура изгарят всички съединения от групата на УОЗ (устойчиви органични замърсители), вкл. диоксини и фурани. При изгаряне на органични съединения в температурния интервал 300-800 °С, количеството на диоксини и фурани е максимално. Предлагащата инсталация гарантира изгарянето на органичните съединения далече над тези граници. При тази температура амонякът се окислява до азотни окиси и вода, а други непределно окислени съединения се окисляват до техните пределни форми (СО се окислява до СО₂, SO₂ до SO₃ и пр.)

Работата на Инсталацията за изгаряне на биогаз започва след изграждане и пускане в експлоатация на последния елемент на газоотвеждащата система на първата запълнена с отпадъци клетка за неопасни отпадъци. Елементите на газоотвеждащата система са газов дренаж, вертикални газоотвеждащи кладенци, контролни шахти и газоотвеждащи тръби.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

В Условие 9.1.2. (Таблица 9.1) на Комплексно разрешително №248-Н0/2008 са посочени контролираните параметри на инсталацията за изгаряне на биогаз и оптималните им стойности, които са както следва:

Таблица 20. Контролирани параметри на Инсталация за изгаряне на биогаз

Контролиран параметър	Оптимална стойност
Обемен дебит на биогаза	$\geq 100 \text{ m}^3/\text{h}$
Съдържание на CH_4 в биогаза	$\geq 30 \text{ об. \%}$

Източник: Комплексно разрешително №248-Н0/2008

Инсталацията е предвидена да работи на „закрит“ факел на изгаряне. Горивният процес се осъществява в затворена горивна камера. С това се избягва радиационното поле, което се образува при изгаряне на отпадъчни газове на открит факел. Радиационното поле по принцип е опасно за депото, защото повишената температура на неговата повърхност може да предизвика самозапалване на инфилтрирания през неплътностите биогаз и от там взривяване на депото, което би предизвикало екологична катастрофа в близката околност. Инсталацията е предвидена да работи с биогаз, съдържащ метан не по-малко от 30%. При достигане концентрации на метана 20%, системата автоматично се самоизключва и факелът в горивната камера се угася. За защита на въздуходувките и горивната камера от корозия преди компресорната станция е монтирано устройство за отделяне на кондензат от биогаза. Наред с това, биогазът преминава през филтър за улавяне на праховите частици. Инсталацията е мобилна и позволява едновременното изгаряне на биогаз от 10 газови кладенеца. Инсталацията е напълно автоматизирана. Извършва автоматични анализи на постъпващия за изгаряне газ, на отпадъчните газове и на кондензата. Автоматично се отчита и налягането на постъпващия за изгаряне биогаз. Отчетените стойности се записват автоматично.

Условие 9.2.4. от КР №248-Н0/2008 не поставя изисквания по отношение нормиране на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух вследствие от работата на инсталация за високотемпературно изгаряване на биогаза (организиран източник на емисии в атмосферния въздух). Такива са поставени само по отношение на височината на изпускащото устройство и дебита на отпадъчните газове.

Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

Съдове за съхраняване на смесени битови отпадъци в Община Разград

В таблица 21 по-долу е посочен вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, за всяко едно от населените места в Община Разград.

Таблица 21. Вид на контейнерния парк към 2020 г., по населени места и честота на обслужването им

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

№	Вид на контейнерите	Материал	Собственост	Обем (m ³)	Брой	Честота на обслужване на контейнерите, определена по видове съдове
1.	Бобър	Метал	„Уейст Солюшънс България“ ЕООД – клон Разград	1,1	1530	4
2.	Бобър	Пластмаса	„Уейст Солюшънс България“ ЕООД – клон Разград	1,1	655	4

Практиката във времето е показала, че 1 бр. контейнер с вместимост 1,1 м³ обслужва 10 броя домакинства и е съобразен с годишната норма на натрупване на битови отпадъци от жител за година за община Разград.

Дейностите по изпълнението на настоящата обществена поръчка се извършват в границите на районите, за които се предоставят услугите по чл. 63, ал. 2 от Закона за местни данъци и такси (ЗМДТ), определени ежегодно със Заповед на Кмета на Община Разград до 31 октомври на предходната година.

Честотата на обслужване на съдовете за събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до съоръжение за последващото им третиране се определя ежегодно със Заповед на Кмета на Община Разград за определяне границите и вида на предлаганите услуги по чл.62 от ЗМДТ.

За 2020 г. е определена следната минимална честота за извозване на битовите отпадъци по населени места:

✓ **За гр.Разград:**

✓ Ежедневна честота на сметосъбиране и сметоизвозване на контейнери за битови отпадъци разположени в следните райони:

- Междублоково пространство западно от Аптека „Феникс“ на ул. „Св.Св.Кирил и Методий“.
- Бул. „Бели Лом“ западно от Музикален дом.
- Бул. „Бели Лом“ бл.29 пред офиса на „Еконт“.
- Ул. „Грънчарска“ срещу трафопост южно от блок „Морави“.
- Ул. „Марица“ и ул. „Странджа“ до бивш обект: Стара баня.
- Пл. „Момина чешма“ западно от търговски обекти „Ларго“ и „Бялата къща“.
- Бул. „Бели Лом“ южно платно до моста на ул. „Иван Вазов“
- ул. „Арда“.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- Междублоково пространство западно от ул. „Искър“ (бивш търговски обект: „Златно пиле“).
- Ул. „Крум“.
- Бул. „Бели Лом“ западно от централен пазар.
- Бул. „Бели Лом“ източно от централен пазар.
- Ул. „Грънчарска“ до касите на Топлофикация.
- Бул. Бели Лом южно от бл. СБА.
- Ул. „Иван Вазов“ участъка от бул. „Бели лом“ до ул. „Н. Вапцаров“.
- Източно от Административен съд – Разград.
- Паркинг на бул. „Бели Лом“ южно от пл. „Ст.Стамболов“.
- Западно и южно от сградата на Средношколско общежитие.
- Ул. „Христо Балкански“.
- Ул. „Княз Борис“ до търговски обект „Терамаркет“.
- Кръстовище между ул. „Сава Катрафилов“ и ул. „В. Априлов“.
- Ул. „Княз Борис“ № 32 и №33 източно от търговски обект „Джунлиев“.
- жк „Лудогорие“.
- Между блоковото пространство между ул. „Св.Св.Кирил и Методий“ и бул.„България“, западно от бивш ресторант „Дружба“.
- ул. „Княз Борис“ в участъка от ул. „Ветеринарна“ до ул. „Ил.вооивода“
- Ул. „Грънчарска“ северозападно от търговски обект „Сити Център“.
- Ул. „Хаджи Димитър“ срещу сградата на Дом за възрастни хора с деменция.
- ул. „Симеон“.
- пл. „Момина чешма“.
- бул. „Априлско въстание“ южно платно срещу подлез на ул. „Дондуков“.
- бул. „Априлско въстание“ северно платно срещу бл. „Палма“.
- ул. „Н.Й.Вапцаров“.
- ул. „Антим“.
- ул. „Сливница“, западно от бл. „Велико Търново“.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Честота на сметосъбиране и сметоизвозване 182 пъти годишно /през ден/ на контейнери за битови отпадъци, разположени извън посочените по-горе райони.
- ✓ Честота на сметосъбиране и сметоизвозване 156 пъти годишно /3 пъти седмично/ з района на хотелски комплекс профилакториум „Тифани“ и хотел „Кованлъка 2“ в м-ст Пчелина.
- ✓ **За селата** – Балкански, Недоклан, Просторно, Топчии, Черковна - с честота на сметосъбиране 28/двадесет и осем/ пъти годишно, от които 2/два/ пъти месечно през месеците януари, февруари, март, април, май, октомври, ноември, декември и 3/три/ пъти месечно през месеците юни, юли, август и септември.
- ✓ За с. Дряновец - честота на сметосъбиране 30 пъти годишно, от които 2/два/ пъти месечно през месеците януари, февруари, март, април, ноември, декември и 3/три/ пъти месечно през месеците май, юни, юли, август, септември и октомври.
- ✓ За с. Островче - честота на сметосъбиране 34 пъти годишно, от които 2/два/ пъти месечно през месеците, февруари и март и 3/три/ пъти месечно през месеците януари,април, май, юни, юли, август, септември, октомври, ноември, декември.
- ✓ За селата Благоево, Гецово, Дянково, Киченица, Липник, Мортагоново, Осенец, Побит камък, Пороище, Радинград, Раковски, Стражец, Ушинци, и Ясеновец - честота на сметосъбиране 36 пъти годишно, от които 3/три/ пъти месечно за селата Благоево, Дянково, Киченица, Липник, Мортагоново, Осенец, Побит камък, Пороище, Радинград, Раковски, Стражец, Ушинци, и Ясеновец, а за село Гецово 2/два/ пъти месечно през месеците ноември, декември,януари, февруари и март и 3/три/ пъти месечно за месеците април и октомври и 4 пъти месечно за месеците май, юни, юли, август и септември.

През 2020 година е обявена обществената поръчка от община Разград за предоставянето на услуги по: „Събиране и транспортиране на битови отпадъци, разполагане и поддръжка на съдове за битови отпадъци, лятно и зимно почистване на улици и други места за обществено ползване на територията на гр.Разград и населените места на община Разград“. В предмета на обществената поръчка са обхванати териториите за обществено ползване в гр.Разград и селата Балкански, Благоево, Гецово, Дряновец, Дянково, Киченица, Липник, Мортагоново, Недоклан, Осенец, Островче, Побит камък, Пороище, Просторно, Радинград, Раковски, Стражец, Топчии, Ушинци, Черковна и Ясеновец в границите, установени в Общия градоустройствен план на гр.Разград и регулационните планове на посочените села, включващи всички жилищни и промишлени територии.

През октомври 2020 година община Разград сключва договор за изпълнение на услугата с „Уейст Солюшънс България“ЕООД.

Разделно събиране на зелени отпадъци

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

На територията на регион Разград няма изградена Инсталация за оползотворяване на биоразградими и биоотпадъци. Цялото количество битови отпадъци, генерирани на територията на населените места от Община Разград се обезврежда посредством депониране на територията на Регионално депо – Разград. Липсата на изградена и въведена в експлоатация Инсталация за оползотворяване на биоразградимите отпадъци прави нецелесъобразно от икономическа и технологична гледна точки изграждането и обслужването на системи за разделното събиране и транспортиране на биоразградимите отпадъци. Изграждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и обслужване на нейните елементи, преди наличие на въведено в експлоатация съоръжение за тяхното оползотворяване, би довело до увеличаване на разходите за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от населените места на територията на община Разград, т.е. до увеличаване на такса битови отпадъци, без да бъдат намалени количествата на депонираните битови отпадъци.

Към момента на изготвяне на настоящата програма са стартирани дейности по изграждане на Инсталация за компостиране на биоотпадъците от регион Разград.

След въвеждане в експлоатация на планираната Инсталация за компостиране разделното събиране на биоразградимите отпадъци ще обхваща:

- зелени отпадъци при поддържането на тревните площи за обществено ползване;
- отпадъци от пазари за плодове и зеленчуци;
- зелени отпадъци от градини;
- битови биоотпадъци.

Транспортна техника за събиране на битови отпадъци

Видът и броя на специализираните превозни средства, с които към момента се изпълняват дейностите по събиране и транспортиране на битови отпадъци на територията на населените места от Община Разград са както следва:

Таблица 22. Специализирани превозни средства, с които се изпълняват дейности по събиране и транспортиране на битови отпадъци в Община Разград

Технически характеристики	Транспортно средство №					
	СА 6985 PT	СА 6277 CM	СА 3073 TX	СА 2762 XB	СА 5562 PT	СА 8892 TM
Година на производство/регистрация	15.12.2010г.	29.08.2011г.	21.08.2013г.	31.10.2012г.	15.12.2010г.	09.01.2013г.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Вид на транспортното средство	Мерцедес Актрос	Мерцедес Аксор	Ивеко Стралис	Ивеко Стралис	Мерцедес Актрос	Ивеко
Брой	1	1	1	1	1	1
Собственост	"Уейст Солюшънс България" ЕООД					
Обем на надстройката (m³)	21	16	19	22	21	16

Броят и видът на специализираната техника, с която към момента на изготвяне на Програмата се изпълняват дейностите по събиране и транспортиране на битови отпадъци на територията на населените места в община Разград, е достатъчен.

ДРУГИ ИНСТАЛАЦИИ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Не се предвижда проектиране/изграждане на други инсталации/съоръжения освен гореизброените. На територията на община Разград не са идентифицирани сериозни проблеми с производствени или други отпадъци по смисъла на ЗУО.

Складове за съхранение на залежали ПРЗ (съществуващо положение)

На територията на общината е наличен един склад за съхраняване на негодни за употреба препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност. В Таблица 23 са представени данни за наличните складове.

Таблица 23. Складове за съхраняване на негодни за употреба препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност на територията на община Разград

Номер	Характеристики на склада	4 (Балкански)
Координати	X изток	43, 5225
	Y север	26,4109
Количество пестициди, кг	Твърди пестициди с известен състав	4500
	Твърди пестициди с неизвестен състав	
	Течни пестициди с неизвестен състав	8500
	Течни пестициди с известен състав	
	Общо кг	13 000
Собственост		частна
Охрана		охраняем
Състояние		добро

Източник: РИОСВ-Русе

През 2019 г. в изпълнение на проект "Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност" от склада в

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

град Разград, който е бил общинска собственост, са изнесени 68,905 т /шесдесет и осем тона деветстотин и пет и осем кг./ за последващо обезвреждане.

Основни изводи и препоръки

- ✓ Към 2020 г. е изградено и функционира депо за неопасни отпадъци към „Регионална система за управление на отпадъците в регион Разград“.
- ✓ Към разглеждания период за регион Разград все още не са изградени и не са въведени в експлоатация:
 - Инсталация за сепариране на неопасни битови отпадъци;
 - Инсталация за компостиране;
 - мобилна инсталация за строитени отпадъци.
- ✓ Към 2018 г. община Разград не изпълнява заложените цели по чл. 31, ал. 1 от ЗУО;
- ✓ Община Разград е добре обезпечена със съдове за смесени битови отпадъци. В град Разград са разположени и съдовете за разделно събиране на отпадъци;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предмет на анализа са приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците на територията на община Разград.

Извършването на анализа отговаря на следните въпроси:

- ✓ Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъците в общината?
- ✓ Има ли планирани и приложени административни мерки, които са стимул за физическите и юридическите лица да прилагат предотвратяване на отпадъците?

Информационно обезпечаване на анализа

- ✓ информация за проекти на местно ниво, насочени към предотвратяване на отпадъците;
- ✓ преглед на нормативните актове на местно ниво, с цел установяване на наличието на подходящи условия, стимулиращи прилагане на предотвратяването на отпадъците.

Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

Мерки и проекти по предотвратяване на отпадъците са сравнително нови за общините. Съгласно предходният програмен документ – ОПУО 2014-2020 г. са набелязани следните мерки за изпълнение:

- ✓ *За намаляване на генерираното количество производствени отпадъци - създаването на информационна база - регистър на действащите и планираните на територията на общината производствени и търговски дейности и въвеждането на задължение за годишно отчитане на генерираните от тях отпадъци. За общинската администрация остава анализа на количествената тенденция и съвместна работа с предприятията за намаляване на генерацията им.*
- ✓ *За отпадъците от населението, разумната алтернатива е създаването съвместно със социалните организации на програми за създаване на мрежи за разпределяне на дрехи и пособия за повторна употреба от социално слабите жители на общината. Приемането им би могло да се организира на общинска площадка за разделно приемане на отпадъци от населението с център за подготовката им за повторна употреба.*

Набелязаните мерки не са изпълнени поради следните причини:

- ✓ липса на нормативни основания за изискване на информация от страна на общината относно количествата генерирани отпадъци на нейна територията. Съгласно ЗУО и подзаконовите нормативни актове не са вменени подобни правомощия на кмета, в т.ч. и на

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

общинска администрация, което възпрепятства регулирането на тези правомощия и на местно ниво;

✓ не е проявено желание от страна на социалните организации за създаване на мрежи за разпределяне на дрехи и пособия за повторна употреба.

Добра практика от България по предотвратяване образуването на отпадъците, вкл. на хранителни отпадъци, е следната: Администрацията на община Бургас разработва „План за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба“. Целта е да се направят обстойно обследване за използваните в общинската администрация, общинския съвет, общинските предприятия и общинските търговски дружества пластмасови продукти за еднократна употреба, да се направят технически и финансово-икономически анализи за ограничаване и премахване използването на пластмасови продукти за еднократна употреба и да се изготви план с мерки, които да се приложат в организации под контрола на община Бургас за предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци. Решението на Общинския съвет е взето по предложение на общински съветници от Общински съвет Бургас през месец ноември 2018 г. и е със следното съдържание: „Възлага на администрацията на Община Бургас да изготви план за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба в сградите и помещенията, в които се извършват дейности на Общински съвет – Бургас и Общинска администрация – Бургас, общинските предприятия и търговски дружества с общинско участие.“

Практиката е приложима и за територията на община Разград.

Изводи и препоръки:

✓ Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът ѝ да се разшири. Особено силен ефект би имало, ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата.

✓ Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители.

✓ Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци.

✓ Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.

✓ Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Такса за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

- ✓ Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.
- ✓ Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Подход при определяне на размера на цените и на таксите за услугите в сектора на управление на отпадъците

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците, е регламентиран със Закона за местните данъци и такси.

Събирането на такса битови отпадъци и постъпването ѝ в бюджета на общината е регламентирано от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса “битови отпадъци” за населените места от общината при спазване на следните принципи:

- възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата;
- създаване на условия за разширяване на предлаганите услуги и повишаване на тяхното качество;
- постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на таксата.

Дейности, финансирани от приходите от такса за битови отпадъци

Таксата за битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, транспортирането и обезвреждането или оползотворяването в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя по реда на чл. 66 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане/оползотворяване на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване (чл.62 ЗМДТ).

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други;
2. събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Независимо, че отговорностите на кмета на общината, посочени по-горе, произтичат от чл.19, ал.3 от Закона за управление на отпадъците, видът на услугите, които могат да се финансират от приходите от такса битови отпадъци, **е регламентиран** в чл. 62, ал.1 на Глава трета *Местни такси*, Раздел *I.Такса за битови отпадъци* на Закона за местните данъци и такси. Одобрената план-сметка за определяне **разходите** на общините за всяко населено място за всяка от дейностите по чл.62, ал.1 подлежи на проверка от Сметната палата (чл.66, ал.5 ЗМДТ).

В Одитните доклади на Сметна палата е отразено, че все още съществува практика общините да залагат като допустими за финансиране чрез приходите от таксата за битовите отпадъци дейности, които не кореспондират с чл.62, ал.1 ЗМДТ – например дейности по почистване на общински пътища извън населените места, дейности по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци, различни от битовите (строителни, опасни болнични и др.).

Обезпечения за депониране / Отчисления по чл.60 и чл.64 ЗУО като елемент на такса за битови отпадъци

Обезпеченията за депониране на отпадъци по чл.60 и чл.64 ЗУО са елемент на план-сметките за таксата за битови отпадъци на общините считано от 01 януари 2011 г. От момента на въвеждането им до изготвянето на настоящата Програма размерът на отчисленията по чл. 64 ЗУО (за акумулиране на средства за изграждане на нови инсталации за третиране на отпадъци) се е увеличил значително – от 3 лв./тон (2011 г.), 9 лв./тон (2012 г.), 15 лв./тон (2013 г.), 22 лв./тон (2014 г.), 28 лв./тон (за 2015 г.), 36 лв./тон (за 2016 г.) и 40 лв./тон (за 2017 г.).

С Наредба №7 от 19.12.2013 г. за реда и начина на изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (Обн. ДВ. бр.111 от 27 Декември 2013 г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 20 Януари 2017 г.) размерът на отчисленията по чл.64 ЗУО е нормативно определен до 2020 г., като тенденцията е той да нараства (с оглед насърчаване оползотворяването на отпадъците и намаляване на количествата депонирани отпадъци). Нормативната уредба дава възможност да не се заплащат отчисления по чл.64 ЗУО при изпълнение на т.нар. цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъци и биоотпадъци, които се отчитат общо на ниво регион.

Изпълнение на цели по чл.31, ал.1 ЗУО и намаляване и/или освобождаване от заплащане на отчисленията по чл.64 ЗУО като елемент на такса за битови отпадъци

Целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали (хартия, картон, пластмаси, метал, стъкло) от домакинствата и други подобни източници се постигат

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

постепенно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби на от ЗУО.

Методиката за разпределение на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО между регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО и методите за изчисляване на изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО се определят с *Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци.*

Във всеки от регионите, определени с НПУО, целите се изпълняват **съвместно** от всички общини в региона, в съответствие с решението на Регионалното сдружение (чл.26, ал.1, т.6 ЗУО).

За обезвреждане на отпадъци на регионално или общинско депо за неопасни отпадъци се правят отчисления, които:

- имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване;
- се определят в левове за един тон депониран отпадък и се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

Ежегодно Общинските съвети приемат план-сметки за приходите, от които ще се финансират разходите за всяка от дейностите през следващата година, като размерът не може да бъде променян през годината. Видно от горното е, че необходимите финансови средства за управление на дейностите по отпадъците зависи от размера на отчисленията по чл.64 ЗУО, респективно от количеството на депонираните отпадъци. От друга страна общинските администрации са заинтересовани да постигнат и докажат пред МОСВ изпълнението на целите, като по този начин една част от елементите на таксата да се намали, респективно няма да се събира от населението на всички общини, ползващи бъдещата регионална система за управление на отпадъците за регион Разград. Определянето на висок размер на таксата за битови отпадъци би довело и до увеличаване на дела на несъбираемост от населението и бизнеса.

Определяне на такса за битови отпадъци според количеството генерирани отпадъци. Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци

С изменението на Закона за местните данъци и такси (ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г.) е регламентирано, че размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Вече повече от десет години нееднократно е бил повдиган въпроса за правомерното и законосъобразно определяне на този вид местна такса по

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

изключението, предвидено в ал.2 на чл.67 от ЗМДТ. В съдебната система също има практика, която понякога е противоречива по отношение на начина на определяне на ТБО.

На м.септември 2013 г. Омбудсманът на Република България е сезирал Общото събрание на колегиите на ВАС с искане за приемане на тълкувателно решение по въпроса дали определянето на размера на ТБО пропорционално на данъчната оценка на имота по реда на чл. 67, ал. 2 от ЗМДТ променя нейния характер, превръщайки я в скрит имуществен данък. В искането си Омбудсманът се позовава на противоречивата съдебна практика и на различните тълкувания относно определянето на ТБО по реда на чл. 67, ал. 2 от ЗМДТ.

Съгласно чл. 141, ал. 4 от Конституцията, общинският съвет определя размера на местните такси по ред, установен със закон. В чл. 67, ал. 1 от ЗМДТ, законодателят е въвел принципа, че размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Изключение се допуска, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци и размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет (чл. 67, ал. 2 от ЗМДТ). Изключението, което под условие законът допуска обаче, се възприема като възможност за алтернативен избор от страна на общинските съвети и без да се посочват обективни причини, които водят до невъзможност да се установи количеството на битови отпадъци, таксата се определя дори не на ползвател, а директно върху основа, определена от общинския съвет, най-често в промили върху данъчната оценка на имотите. Според националният омбудсман подобен подход нарушава и основни принципи при определяне размера на таксите, заложи в чл. 8 от ЗМДТ – възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата и постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на местните такси.

Освен това се констатира, че общинските съвети, при определяне размера на таксата, правят разграничение в зависимост от това дали имотите са на граждани или предприятия, както и за какво се използват от предприятията – за жилищни или нежилищни нужди. Основание за подобно разграничение не се съдържа в ЗМДТ. Качеството на лицето – собственик или ползвател на имота, както и предназначението на имота не оказва влияние върху разходите за извършване на услугата.

До м.ноември 2013 г. ЗМДТ изискваше размерът на таксата да се определя според количеството на битовите отпадъци, а когато то не може да се установи, размерът на таксата да се определя върху основа, определена от общинския съвет. Тази формулировка доведе до практиката в страната размерът на такса битови отпадъци да се определя на база данъчната оценка на недвижимите имоти.

С приетият от Народното събрание ЗИД на ЗМДТ, **ДВ бр.101 от 2013 г.** беше изменен текста на чл. 67, ал. 2 от ЗМДТ, с което отпадна възможността общините да събират ТБО в размер,

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

определен на база данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. Промяната следваше да влезе в сила от 01.01.2015 г. Според §13а от Заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) до 30 март 2015 г. Министерският съвет съвместно с НСОРБ разработва методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, и внася в Народното събрание проект за изменение на чл. 66 и чл. 67 от ЗМДТ.

Първоначално новият метод за определяне на таксата трябваше да започне да действа от 1 януари 2015 г., а срокът за разработване на методика за изготвяне на план-сметката беше отложен до **30 март 2015 г.** С изменения на ЗМДТ сроковете за изготвяне на методика и определяне на ТБО са отлагани ежегодно. Последните изменения на ЗМДТ (обн., ДВ бр. 97 от 6.12.2016 г.) регламентират следните срокове за влизане в сила на закона:

- по отношение определянето на размера на таксата – в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена – текстът влиза **в сила от 01.01.2017 г.**;
- по отношение разработване на методика за изготвяне на план-сметката – в срок **до 31 март 2017 г.**

Предвид гореизложеното не може да се твърди, че към момента в България има система „плащане при изхвърляне“, тъй като потребителите на услугата, свързана с управлението на битовите отпадъци, не плащат на база количество на изхвърлените от тях отпадъци.

Според ЗМДТ общинският съвет може да освобождава отделни категории лица изцяло или частично от заплащане на отделни видове такси по ред, определен в Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги (чл. 9 от ЗМДТ). Този текст от Закона е основание общините да стимулират домакинствата и фирмите, които участват в различни форми на разделно събиране на различните групи отпадъци.

Справедливост при определяне на такса битови отпадъци

Такса битови отпадъци представлява важен компонент от всяка съвременна система за управление на отпадъците. Въпреки това понякога не се обръща достатъчно внимание на този елемент и такса битови отпадъци не се прилага по начин, който спомага за постигане на желаните ефекти не само по отношение на финансирането на цялата система, но също така и за да се осигури цялостно управление за насърчаване на генераторите на отпадъци да се възползват напълно от цялата система, по-специално възможностите за осигуряване на

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

подсистеми за разделно събиране на подходящи отпадъчни потоци, които да се предоставят от цялостен системен оператор.

Степента на **справедливост** на таксата за битови отпадъци, налагана на потребителите, е един от най-дискутираните аспекти по време на въвеждане или промяна на таксата. Почти е невъзможно да се въведе такса битови отпадъци с единодушно съгласие и тя да се възприема като справедлива от всички заинтересовани страни. Задачата на лицата, вземащи решения по управление на отпадъците, е да се намери точният баланс. Всеки модел на такса битови отпадъци притежава своя специфична степен на несправедливост в зависимост от съответните заинтересовани страни. Освен това трябва да се отчита факта, че някои данни, необходими за оценка на справедливостта на такса битови отпадъци са трудно достъпни. Всяко допълнително измерване на количеството (теглото) на отпадъците, обема на отпадъците струва толкова повече, колкото е по-малка единицата, с която ще се измерва. Количеството на отпадъците, образувани в една община, може да се измери лесно чрез претегляне на превозното средство за събиране на отпадъците на съоръжението за третиране на отпадъци. Измерването на количеството на отпадъците от един контейнер за събиране изисква много повече усилия. Измерването на количеството на отпадъците от различни потребители (например жителите на многоетажна сграда), които изхвърлят отпадъците си в един контейнер, също изисква много допълнителни изисквания.

Препоръчително е общините да прилагат такса битови отпадъци на основа на един имот (сграда) и да не практикуват допълнително разделяне на таксата за отделните домакинства / собственици. В случай, че се изисква такова разделяне от жителите това е задача на домоуправителя на сградата, като всички детайли (поделение на разходите въз основа на площта на имота или броя на членовете на отделните домакинства и т.н.) се решават от собствениците на общото събрание.

Изчисляване и абсолютно сигурно измерване на отпадъците от всеки отделен източник на образуване е възможно, само ако не се осъществява събиране на отпадъци на обществени места и само когато на всеки генератор на отпадъци е предоставен индивидуален контейнер. От години на пазара се предлагат и „технически“ решения за преодоляване на тази тенденция (събиране на битови отпадъци в контейнери със заключващи се капаци) обаче при непропорционално висока цена в комбинация с вероятността, че някои от участниците в системата изхвърлят своите отпадъци до контейнера, но не и вътре в него.

Едно практическо решение, отчитайки количеството на отпадъците, е такса битови отпадъци да е формирана в зависимост от големината на контейнера и честотата на събиране на отпадъците. Ако таксата трябва да отчита реалното тегло или обема на отпадъците в контейнера, по време на изпразване е необходимо да се извършат допълнителни измервания.

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Опитът показва, че това допълнително измерване оскъпява услугата по събиране на отпадъците.

Разходите за събиране на отпадъците се увеличават с 10 до 15% в случай, че се извършва измерване на обема и/или теглото на всеки контейнер за събиране на отпадъците.

Счита се, че само променливите разходи могат да бъдат променяни с количеството на отпадъците и че променливите разходи са само определна (малка) част. Фиксираните разходи като разходи за превозно средство за събиране на отпадъците, разходи за гориво, персонал, не зависят от количеството на отпадъците (т.е. дали контейнера е пълен или пълен само на 60%).

Фиксирани разходи са разходите, които не зависят от количеството на изхвърлените отпадъци в определен набор от контейнери, които следва да бъдат обслужени. Фиксираните разходи са разходите за събиране, всички административни разходи, всички разходи за връзки с обществеността и разходите за събиране на рециклируеми отпадъци, които са обхванати от такса битови отпадъци. Единствените променливи разходи са тези, свързани с третирането на отпадъците и малка част от разходите за събиране.

Опитът показва, че 2/3 от всички разходи за изхвърляне на отпадъците, или дори повече, са фиксирани разходи и във всеки случай са значително по-високи от променливите разходи. Колкото по-ниска е цената за третиране на отпадъците по-голямо е съотношението на увеличение на фиксираните разходи. Изчислението показва колко ограничен може да бъде ефекта от прилагане на такса битови отпадъци в зависимост от количеството, когато се отчита реалното изражение. Например фиксираните разходи се приемат за 70% от общите разходи, даден имот притежава контейнер напълнен наполовина, съседният имот притежава същият контейнер но пълен. Разходите за събирането на контейнерите от тези два адреса се различават само с 15% – делът на променливите разходи (= 30%), разделен на две (половината количество), но не 50%, както обикновено се възприема.

Понякога фиксирани и променливи разходи се таксуват отделно, като основна такса и допълнителна такса.

В Таблицы 24 и 25 по-долу са показани финансовите потоци, свързани с управление на дейностите с отпадъци на територията на община Разград.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Таблица 24. Приходи от такса битови отпадъци

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	3607920	4284149	4032218	3534441	3819574	4023996	4217699
Домакинства	-	-	-	-	1812462	1902862	1960633
Юридически лица	-	-	-	-	2007112	2121134	2257066

Таблица 25. Разходи за управление на отпадъците

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.):	1759013,97	1386471,50	1589789,31	1488632,06	1919063,42	1846914,69	1986806,56
В т.ч. за:							
Закупуване на съдове за битови отпадъци	-	-	-	-	-	-	-
Сметосъбира не и сметоизвозване на битови отпадъци	1179846,80	892567,90	964338,16	883621,98	1077922,79	1197310,65	1274038,72
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци	-	-	-	-	-	-	-
Саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания	-	-	-	-	-	-	-
Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначен и за	579167,17	493903,60	625451,15	605010,08	841140,63	649604,04	712770,84

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
обществено ползване							

Изводи:

- ✓ Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства) и изпреварват всички останали сектори на околната среда.
- ✓ Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците, са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините).
- ✓ Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци.
- ✓ Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване.
- ✓ Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ).
- ✓ ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 ПРОГНОЗИ

Основа за изготвяне на прогнозните са изготвените анализи за съществуващото положение на дейностите по отпадъци в община Разград и получените базови данни.

Прогноза за населението

Националният статистически институт е публикувал на сайта си прогнози за броя на населението в област Разград. Отчитайки, че населението в община Разград към 2020 г. е 41,5% от цялото население на областта, то следва прогнозните темпове за областта да са релевантни за община Разград.

Таблица 26. Прогнози на НСИ за област Разград (при хипотеза за конвергентност)

Прогноза население област Разград	2020	2025	2030
Общо население	109 810	105 824	100 551
Мъже	53 467	51 411	48 811
Жени	56 343	54 413	51 740

Източник: НСИ

Прогнозата за населението на област Разград е негативна. Очаква се населението в областта да намалее с 8,4% до 2030 г.

Таблица 27. Демографска прогноза за населението в община Разград (при хипотеза за конвергентност)

Прогноза население Община Разград	2020 ²	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Общо население	45624	45077	44587	44032	43460	42928	42282	41792

Източник: Собствени изчисления

Норма на натрупване (НН)

Нормата на натрупване на населените места от община Разград за последните пет години (2015-2020 г. включително) варира в границите от 646,6 кг/жител/година (през 2018 г.) до 663,4 кг/ж/година (през 2020 г.).

Видно от горните данни е, че нормата на натрупване за населените места от община Разград към 2020 г. е по-висока от средната такава за населени места с аналогично население – 421 кг/ж/година.

Средното натрупване на битови отпадъци на глава от населението, като функция на икономическото развитие, ще се развива към средно количество на образуваните отпадъци, което се наблюдава днес в Европа. Тяхното нарастване не е линейно, а е по-ускорено в началото и по-забавено в края. Благодарение на техническия напредък и

² По данни на НСИ

ПРИЛОЖЕНИЯ към
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

съзнателността на обществото, се очаква средната норма на натрупване да спре да нараства в даден бъдещ момент. Извършените проучвания в България показват, че ръстът на образуването на отпадъци е по-бавен от този на brutния вътрешен продукт (БВП) и доходите. Предполага се, че ръстът на образуването на отпадъците ще намалява слабо, но постоянно на годишното нарастване (ръстът на образуването на отпадъци намалява приблизително от 30% на 10% от ръста на доходите за прогнозния период). С увеличаването на количеството отпадъци се приема, че в определен момент нормата на натрупване ще остане относително постоянна, но това се очаква да бъде за годините след 2030 г.

Общите тенденции за развитието на НН за различните фракции са:

- ✓ значително повишаване на количествата на хартията и картона;
- ✓ по-слабо повишаване на хранителните и градинските отпадъци, както и на пластмасите;
- ✓ няма повишаване на НН за стъклото;
- ✓ останалите фракции остават с практически непроменливи стойности на общата НН, с изключение на опасните отпадъци, които годишно намаляват с около 5%.

Таблица 28. Прогноза за нормата на натрупване на община Разград за периода 2022-2028 г., кг/ж/година

Прогноза НН	2020 ³	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
кг/жител/година	663,4	668,1	668,7	669,2	670,0	670,1	670,3	670,4

Източник: Собствени изчисления

Прогнозата за нормата на натрупване е с тенденция за леко увеличение спрямо базовата 2020 г. с оглед очакванията за увеличаване на благосъстоянието на населението и потреблението на територията на община Разград.

Определяне на количествата образувани отпадъци на територията на община Разград и прогнозиране при отчитане на морфологичния състав

На база направените прогнози за:

- ✓ броя на населението на територията на община Разград,
 - ✓ нормата на натрупване за програмния период,
- изчисляваме очакваното количество битови отпадъци от територията на общината.

Таблица 29. Прогнозно количество битови отпадъци за община Разград

Година	2020 ⁴	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население	45624	45077	44587	44032	43460	42928	42282	41792

³ Базово изчисление с реални данни

⁴ Базово изчисление с реални данни

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ
ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021-2028 г. ОБЩИНА РАЗГРАД

Норма на натрупване кг/жител/година	663,4	668,1	668,7	669,2	670,0	670,1	670,3	670,4
Количество битови отпадъци, т/г	30266, 96	30115, 94	29815, 33	29466, 21	29118, 2	28766, 05	28341, 62	28017, 36

Източник: Собствени изчисления

Морфологичен състав на битовите отпадъци

Морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Разград, е извършен през 2015 г. В Таблица 6 са представени данни от окончателния доклад за морфологичния състав на отпадък с код 20 03 01 Смесени битови отпадъци, постъпващ на територията на Регионалната инсталация.

За коректно прогнозиране е необходимо да бъде извършен актуален морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци към 2021 година.

Настоящият програмен документ следва да бъде актуализиран в тази си част след приключване на морфологичния анализ на състава и количеството на битовите отпадъци към 2021 година.

**ДОКЛАД С РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНО АНКЕТНО
ПРОУЧВАНЕ ЗА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА РАЗГРАД 2021- 2028 г.**

- Декември 2021 -

Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г

Въведение

Във връзка с разработването на Общинска програма за управление на отпадъците на община Разград 2021-2028 г. е проучено мнението на гражданите по въпроси, свързани с опазването на околната среда на територията на общината. Целта на анкетирването бе да се вземат предвид и да се отразят мненията и препоръките на заинтересованите страни в разработваната Програма за управление на отпадъците на община Разград за периода 2021-2028 г.

Целеви групи:

- Неправителствени организации (НПО);
- Бизнес;
- Общински съветници;
- Кметове на населени места;
- Експерти – общинска администрация;
- Училища и детски градини;
- Читалища и музеи;
- Граждани;
- Медии.

Метод за набиране на информацията: самостоятелно попълване от респондентите на специално изготвена анкетна карта.

Начин на провеждане: публикуване на съобщение и на самата анкетна карта в официалния сайт на общината; разпечатани екземпляри от анкетната карта бяха осигурени в приемната на деловодството на общината.

Период на провеждане: декември 2021 година.

Брой попълнени анкети: 17 бр.

Ограничения: поради приетия от Народното събрание Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, с грижа за здравето и сигурността на служителите и респондентите и във връзка с мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19, не се реализира проучване чрез директен контакт с населението и не са правени интервюта „лице в лице“.

Анкетната карта се състои от 17 въпроса. Въпросите от анкетата са както затворени - с изброени възможности за отговор, така и отворени - без посочени възможности за отговор.

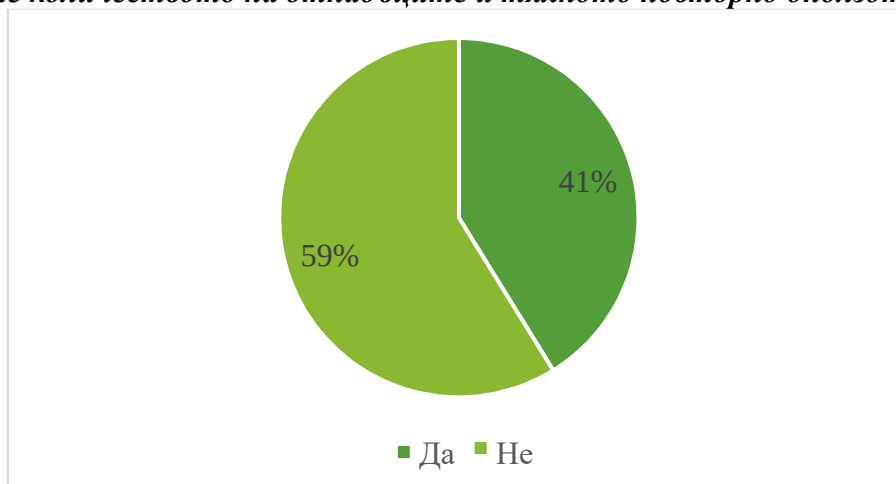
Резултати от анкетното проучване

Въпрос 1. Запознати ли сте с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване?

По-голяма част от анкетираните граждани са запознати с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване (82%).

Въпрос 2. Желаете ли да бъдете информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване?

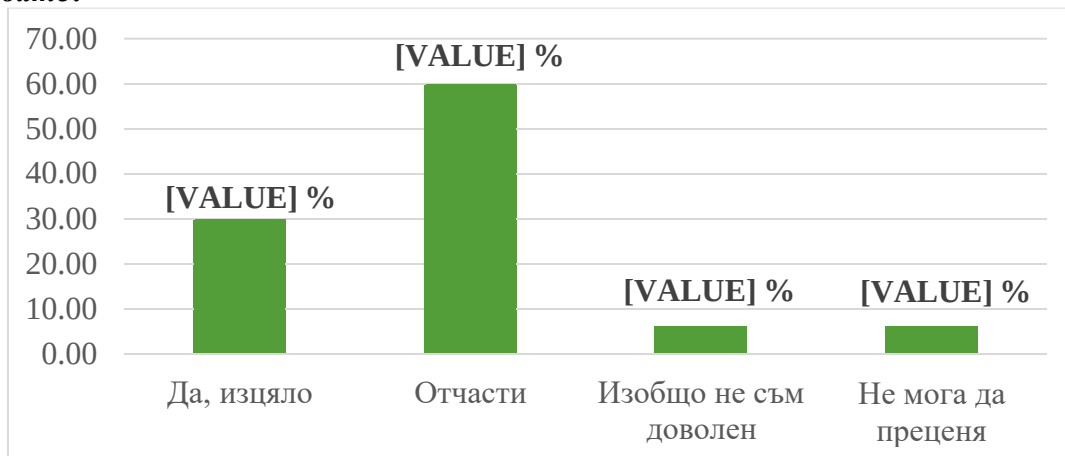
По-голяма част от респондентите (59%) не проявяват интерес да бъдат информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване. Именно тази тенденция следва да се промени с провеждане на информационни кампании, тъй като самосъзнанието на гражданите е основна част от постигане на целите за общество с нулеви отпадъци.

Тези, които са изяви́ли желание да бъдат информирани, смятат, че това е най-подходящо да става чрез: сайта на община Разград (в специална рубрика), местните медии, социалните мрежи, имейл, информационни кампании, лекции по населени места, рекламни материали, информационни табла и презентационни материали за видовете замърсяване и влиянието, което оказват върху околната среда.

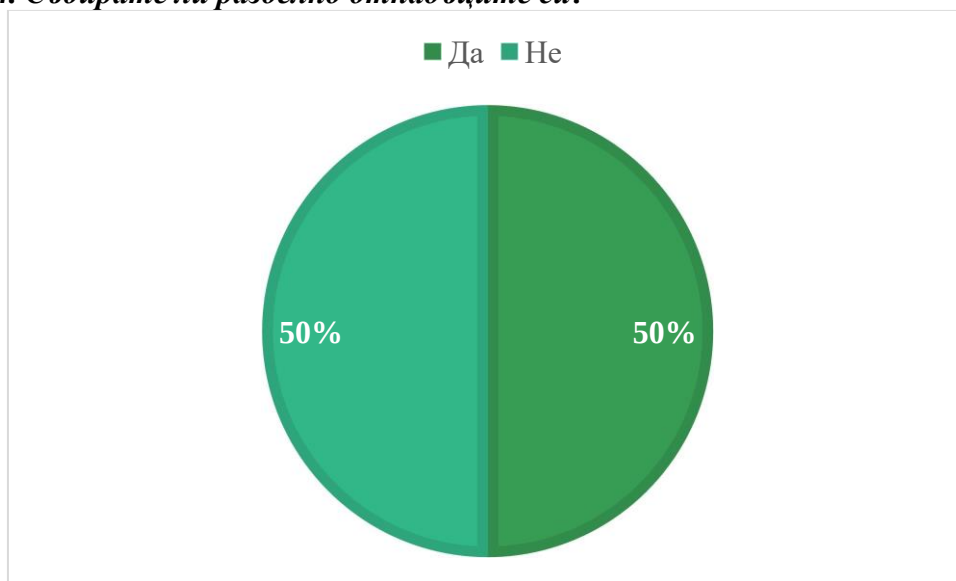
Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г

Въпрос 3. Доволни ли сте от услугата сметосъбиране и сметоизвозване, която ползвате?

Респондентите са отчасти доволни от услугата сметосъбиране и сметоизвозване (59%), изцяло доволни са едва 29% от анкетираните.

Въпрос 4. Събирате ли разделно отпадъците си?

По отношение на разделното събиране на отпадъците, половината от респондентите (50%) са отговорили положително.

Тези, които не събират разделно отпадъците си, са посочили следните причини защо не го правят:

- Не са осигурени достатъчно на брой кофи за разделно събиране;
- При сметоизвозване отпадъка се събира на едно място;

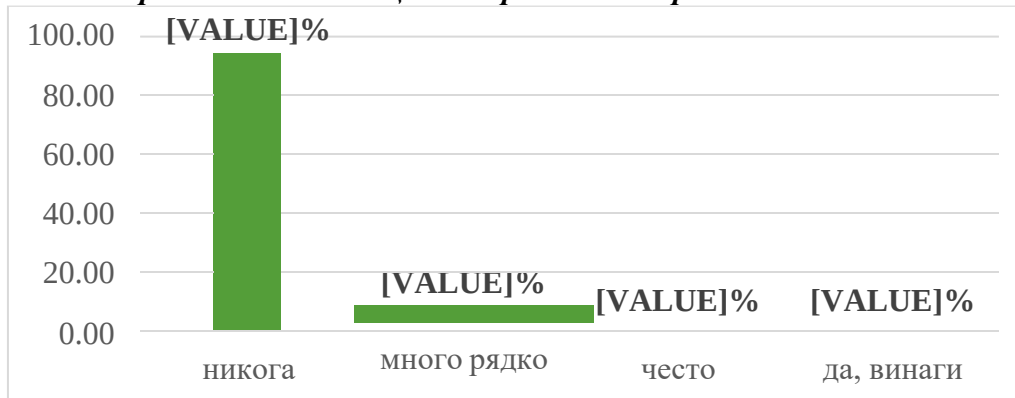
Необходимо е да се правят информационни кампании и да се насърчава разделното събиране на отпадъците. Възможно е и да се преосмисли организацията и

Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г

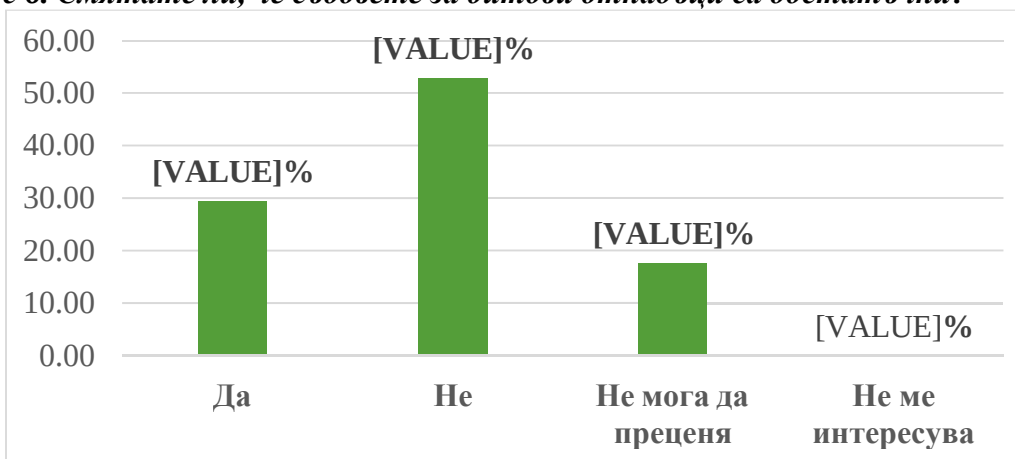
местата на разположение на контейнерите, така че да са локализирани по-близо до гъсто заселени квартали с по-голямо население.

Въпрос 5. Изхвърляте ли отпадъци на нерегламентирани места?

На този въпрос по-голям дял от респондентите (94%) отговарят, че не изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места.

Въпрос 6. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са достатъчни?

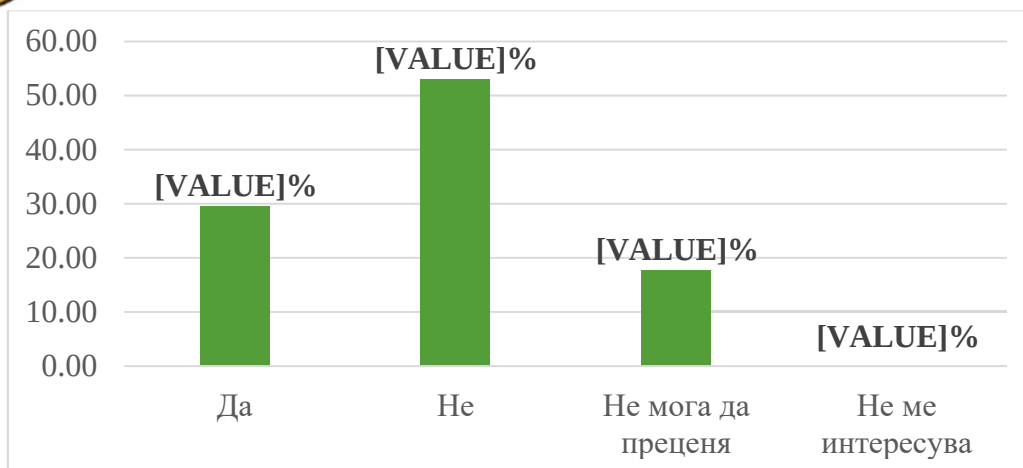

По отношение на броя съдове в общината, отговорите показват, че наличните съдове за битови отпадъци са недостатъчни (53%).

Въпрос 7. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са в добро състояние?

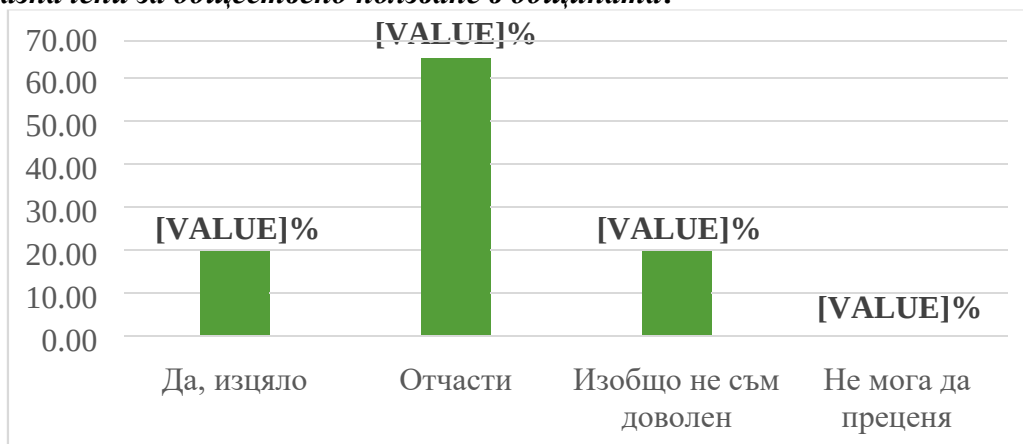

Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г

По отношение на състоянието на съдовете, повече от половината респонденти ги намират в лошо състояние (52%), докато за 29% от тях те са в добро състояние.

Въпрос 8. Доволни ли сте от услугите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в общината?

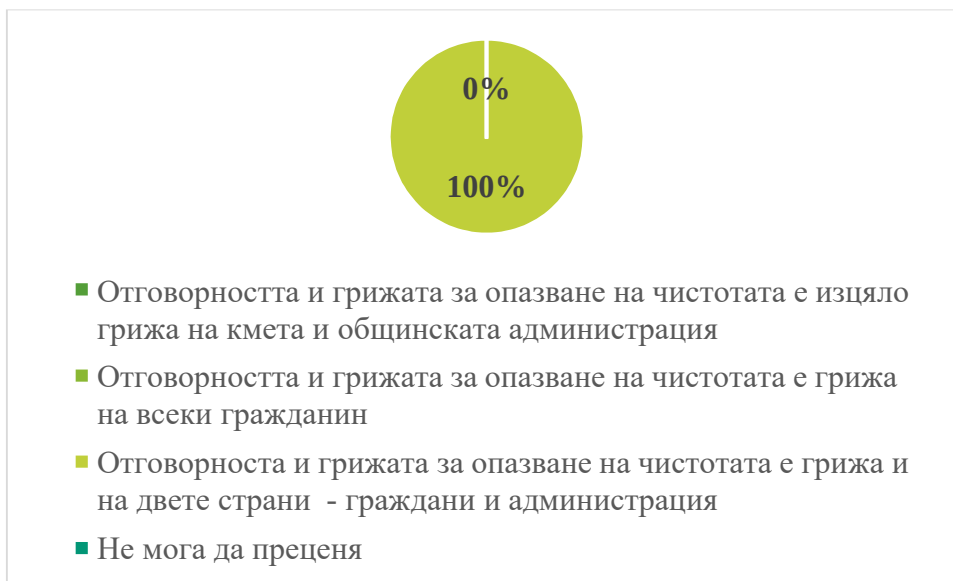

По-голям дял от респондентите (65%) са „отчасти“ доволни от услугите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, в същото време 17% изобщо не са доволни. Изцяло са доволни 17% от гражданите.

Въпрос 9. Според Вас кой е отговорен за опазване на чистотата на територията на общината:

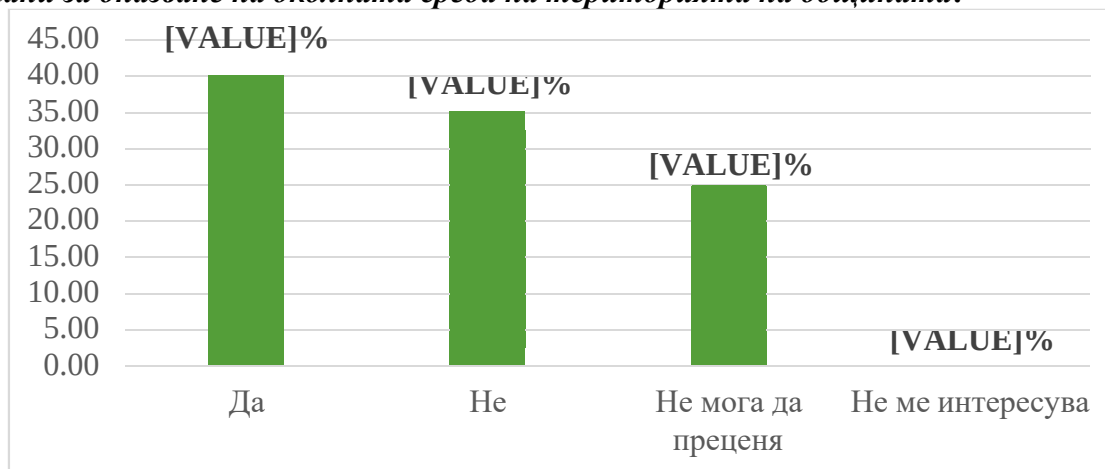

Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г

Всички респонденти (100%) смятат, че гражданите и администрацията са солидарно отговорни за опазване на чистотата на територията на общината.

Въпрос 10. Според Вас осъществява ли се ефективен контрол от компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината?

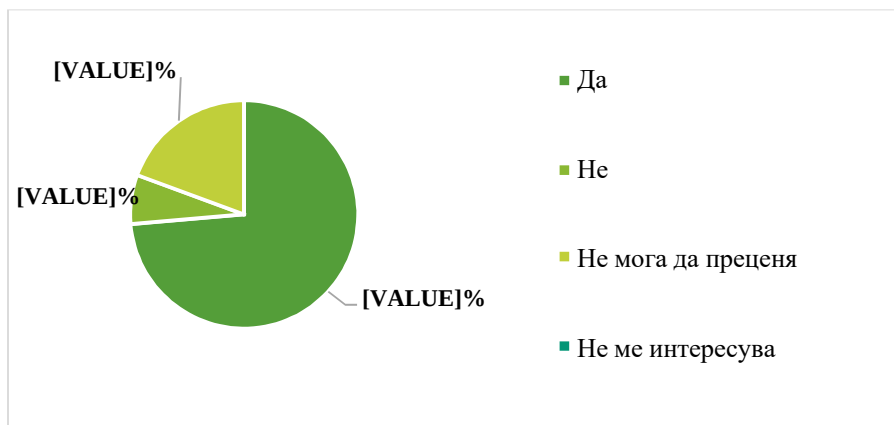

35% от респондентите мислят, че не се осъществява ефективен контрол от компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината, а 41% от тях мислят, че контрола е достатъчно ефективен.

Въпрос 11. Според Вас има ли проблеми, свързани с околната среда на територията на общината?

Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г

Мнозинството от респондентите (74%) смята, че има проблеми, свързани с околната среда на територията на общината, като те са свързани предимно с въздуха:

- Въздух – 64,7%;
- Води – 35,3%;
- Отпадъци – 41,2%;
- Зелени площи в населените места – 17,6%;
- Животни – 5,9%;
- Шум – 11,8%;
- Почви – 0%;
- Растения – 0%;
- Защитени територии – 0%.

Въпрос 12. Посочете конкретни проблеми в населеното място, в което живеете, за които е необходимо предприемане на спешни мерки?

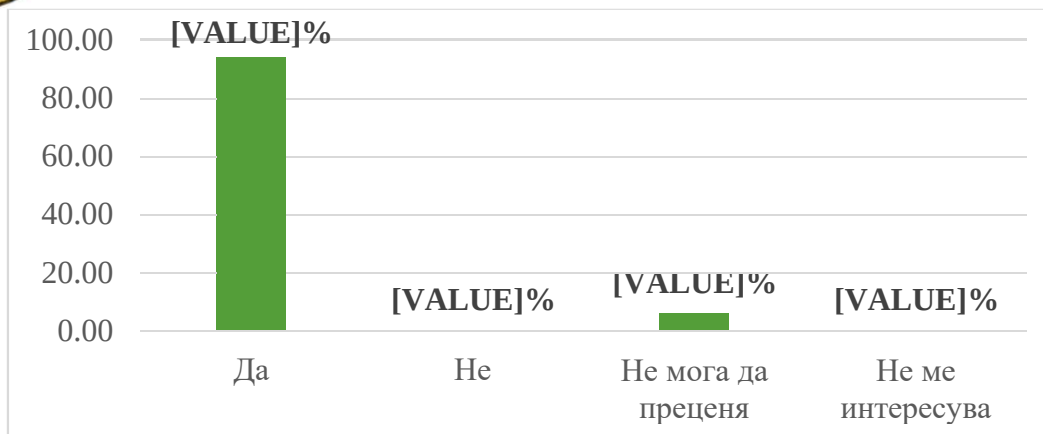
На този въпрос респондентите посочват следните проблеми:

- почистване на коритото на р. Бели Лом и прилежащите площи
- Нерегламентирано изхвърляне на битови отпадъци;
- чистотата на населеното място, натрупване на отпадъци около съдовете за битови отпадъци
- чистотата на въздуха
- проблеми с водоснабдяване и канализация
- горене на автомобилни гуми през зимния сезон
- среднощни гонки и форсиране на автомобили
- оптимизация на графици за сметосъбиране

Въпрос 13. Смятате ли, че трябва да се санкционират много строго лицата, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения свързани с опазване на околната среда?

Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г

94% от респондентите смята, че нарушителите, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения, свързани с опазване на околната среда, трябва да бъдат санкционирани строго.

Въпрос 14. Информирали ли сте общинска администрация или други органи за констатираните от Вас нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения свързани с опазване на околната среда?

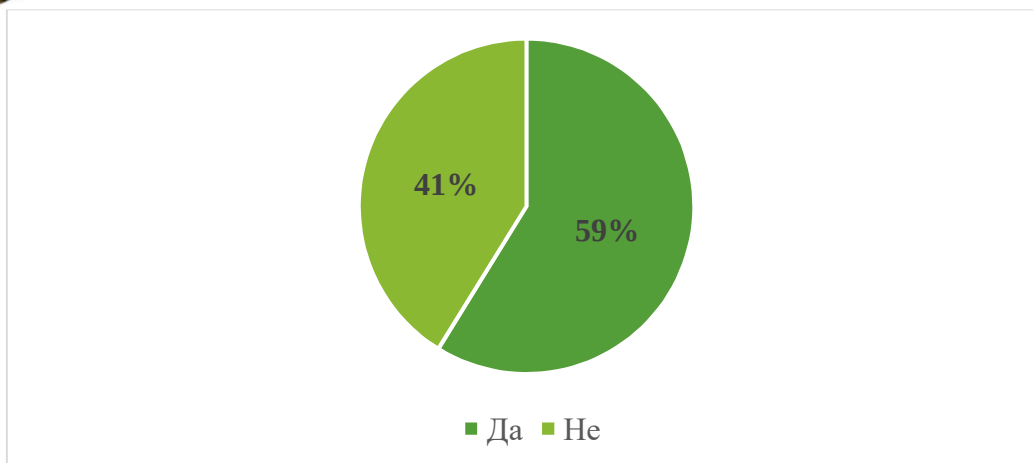

Все още голяма част от гражданското общество (59%) не счита за важно да информира компетентните органи от общинска администрация или други органи за констатираните нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения, свързани с опазване на околната среда. Именно това следва да се промени, тъй като понякога установяването на нарушителите е трудно, а това би допринесло в голяма степен за превенцията.

Въпрос 15. Желаете ли да бъдете информирани относно кампании, свързани с подобряване на околната среда и нейните компоненти?

Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПУО Разград 2021-2028 г

Малко под половината от респондентите (41%) не желаят да бъдат информирани относно кампании, свързани с подобряване на околната среда и нейните компоненти.

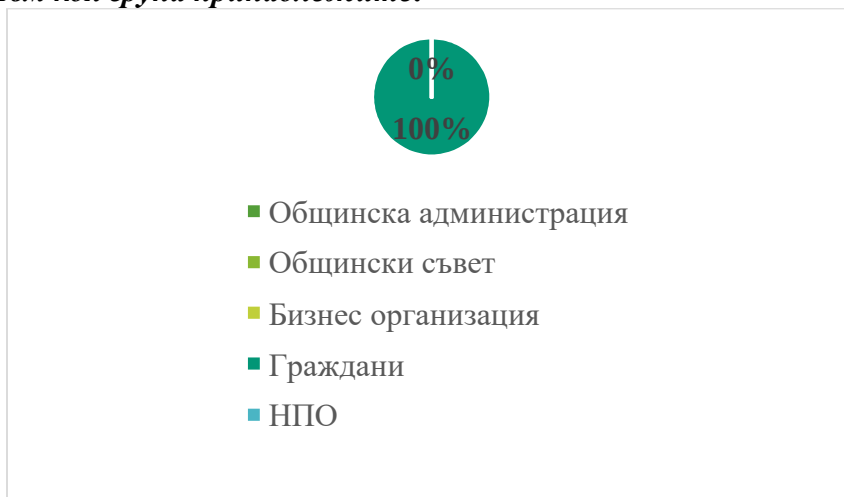
Гражданите, които желаят да бъдат информирани (59%) относно кампании, свързани с подобряване на околната среда, посочват следните начини за най-подходящи:

- Официалния сайт на община Разград;
- Местните медии;

Въпрос 16. Ако сме пропуснали нещо, което е важно като въпрос за Вас, моля споделете го тук, защото Вашето мнение е важно!

Анкетираните граждани на община Разград относно не допълват въпроси, мнения или становища, свързани с околната среда и нейното опазване.

Въпрос 17. Към коя група принадлежите:

Ядрото на проучването е основно от граждани на община Разград.

Проучването показва, че са необходими политика и инвестиции за подобряване на околната среда в община Разград в многостранни аспекти.